

Ontwerp Omgevingsverordening provincie Utrecht 2022

Nota van beantwoording over zienswijzen

Publicatiedatum	30 maart 2022
Status	definitief
Referentienummer	82477B45

Inhoudsopgave

0.	Doel en opzet nota van beantwoording.....	3
0.1	Status van deze nota	3
0.2	Leeswijzer	4
0.3	Overzicht indieners zienswijzen op nummer	5
1.	Algemeen.....	6
2.	Watersysteem.....	10
3.	Ondergrond en bodem.....	13
4.	Bereikbaarheid en mobiliteit.....	18
5.	Energie	22
6.	Natuur	26
7.	Cultuurhistorie en landschap	37
8.	Landbouw	40
9.	Wonen, werken, recreëren.....	44
10.	Uitvoering en procedures.....	52
11.	Uitvoering Motie 30 Neem bescherming stiltegebied serieus	53
12.	Gebruikte afkortingen.....	55
13.	Kaartbijlage met kaartaanpassingen.....	56
14.	Bewonersbrief Vuurwerk en stitegebieden.....	62

0. Doel en opzet nota van beantwoording

0.1 Status van deze nota

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de provincie beschikken over een omgevingsverordening voor de fysieke leefomgeving. Deze Nota van Beantwoording gaat over de zienswijzen die zijn ingediend op de [Ontwerp Omgevingsverordening provincie Utrecht 2022](#).

Omgevingsverordening

De Ontwerp Omgevingsverordening provincie Utrecht 2022 is op 18 mei 2021 vastgesteld door Gedeputeerde Staten (GS). Het Ontwerp is door Provinciale Staten (PS) gedurende de periode 1 juli t/m 12 juli 2021 ter inzage gelegd, zowel op papier in het provinciehuis als middels een PDF (incl. [kaartbijlagen](#) en een [verschillentabel](#), waarin de verschillen met de op 1 april 2021 inwerkinggetreden Interim Omgevingsverordening zijn vermeld).

De Ontwerp Omgevingsverordening provincie Utrecht 2022 is gebaseerd op de [Omgevingswet](#). Hiervoor is de [Interim Omgevingsverordening](#), op basis van de huidige wetgeving, die op 1 april 2021 in werking is getreden, omgezet. Naast de omzetting zijn in de Ontwerp Omgevingsverordening provincie Utrecht 2022 ook enkele inhoudelijke wijzigingen opgenomen ten opzichte van de Interim Omgevingsverordening.

Het gaat onder meer om:

- bescherming weidevogels breder dan alleen bij duurzame energie;
- aanscherping regels voor biomassa;
- versimpeling regelgeving (reclame)borden;
- nieuwe kaart kleine landschapselementen;
- aanpassing van begrip erf in relatie tot regels voor natuurnetwerk Nederland;
- invulling van gereserveerde artikelen, die onder de huidige wetgeving nog niet opgenomen konden worden; en
- toevoeging van de (indienings)vereisten voor vergunning-, meld- en informatieplichten.

Terinzagelegging

Tijdens de periode van terinzagelegging zijn 56 zienswijzen binnen gekomen. De lijst met indieners is aan het einde van deze inleiding opgenomen. Doordat twee indieners zienswijzen van verschillende afdelingen hebben gestuurd, staan ze dubbel vermeld op de lijst. De zienswijzen komen van diverse partijen, zoals gemeenten, regio's, de ODRU, diverse belangenorganisaties, terreinbeherende organisaties en diverse burgers en bedrijven, waaronder agrariërs, landgoedeigenaren en bedrijven in de sector duurzame energie. Tijdens de periode van terinzagelegging heeft één digitale informatieavond plaatsgevonden. Hier hebben twee personen gebruik van gemaakt. Van de geplande hoorzitting voor mondelinge zienswijzen is geen gebruik gemaakt.

Proces van vaststelling

De Nota van Beantwoording is op 7 december 2021 door GS in concept vastgesteld. PS hebben de definitieve Nota van Beantwoording op 30 maart 2022 vastgesteld. De wijzigingen die uit de Nota van Beantwoording voortvloeien, zijn verwerkt in de Omgevingsverordening die eveneens op 30 maart 2022 is vastgesteld en in het DSO gepubliceerd wordt. De Omgevingsverordening treedt tegelijk met de Omgevingswet in werking.

0.2 Leeswijzer

In de Nota van Beantwoording zijn de zienswijzen ingedeeld naar de inhoudelijke onderwerpen waar zij betrekking op hebben. Hiervoor is de hoofdstukindeling van de Omgevingsverordening gebruikt.

Voor zover er nog aanleiding was om ambtshalve inhoudelijke wijzigingen aan te brengen ten opzichte van het ontwerp, zijn deze vermeld bij het betreffende hoofdstuk. De volgende wijzigingen worden niet onder de inhoudelijke wijzigingen geschaard en komen niet terug als ambtelijke wijziging in deze nota:

- kleine tekstuele correcties van artikelen vanwege uniformiteit van bepalingen in de Omgevingsverordening;
- aanpassingen ter verduidelijking van een bepaling of toelichting of vervanging van ouderwets taalgebruik;
- kleine aanvullingen op indieningseisen, noodzakelijk voor het genereren van aanvraagformulieren in het DSO (conform huidige formulieren);
- herstel van verkeerde of overbodige verwijzingen; en
- verbetering van spellingsfouten of grammaticale fouten.

De zienswijzen zijn opgenomen in tabellen. Hierin zijn de volgende kopjes gebruikt:

Nr. en Indieners: Hier is met een nummer en naam aangegeven wie de beschreven zienswijze heeft ingediend. Daarin zijn vanwege de Algemene verordening gegevensbescherming geen namen van particulieren opgenomen.

Samenvatting zienswijze: Hier is de zienswijze inhoudelijk samengevat. Als er meerdere personen of instanties over eenzelfde onderwerp een zienswijze hebben ingediend, is alleen als daartoe aanleiding bestaat verduidelijkt wie welke argumenten heeft ingebracht.

Reactie en eventuele aanpassing: Hier is de reactie van GS/PS opgenomen en aangegeven of er op basis van de zienswijze aanleiding is de regels / kaarten van Omgevingsverordening aan te passen en zo ja, wat de essentie van de wijziging is.

In de tabellen is op de volgende wijze verwezen naar de relevante verordeningen:

- Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht (IOV), in werking sinds 1 april 2021;
- Ontwerp Omgevingsverordening provincie Utrecht 2022: Omgevingsverordening.

0.3 Overzicht indieners zienswijzen op nummer

Nummer	Naam indiender zienswijze
001	Particulier
002	Juridisch Advies Kalenberg
003	Particulier
004	LTO Noord (1)
005	Cumela Nederland
006	Particulier
007	Utrecht10
008	Particulier
009	Gemeente Utrecht (1)
010	Gemeente Bunschoten
011	Werkgroep Natuurlijk Zeist-West
012	Particulier
013	ODRU
014	Gemeente de Ronde Venen
015	Gemeente Houten
016	Particulier
017	Bewonersgroep Weidezicht
018	Particulier
019	Particulier
020	Particulier
021	Particulier
022	Gemeente Vijfheerenlanden
023	Gemeente Woerden
024	Gemeente Oudewater
025	TenneT
026	KNJV (jagersvereniging)
027	Kracht van Utrecht
028	Particulier

029	Particulier
030	LTO Noord (2)
031	Particulier
032	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.
033	Particulier
034	Particulier
035	Gemeente Nieuwegein
036	Westfort Vleesproducten B.V.
037	Mooisticht
038	ForFarmers FarmConsult
039	Natuur en Milieufederatie Utrecht
040	Van Schaik Grondverzet BV
041	Particulier
042	Gemeente Utrecht (2)
043	Gemeente IJsselstein
044	Gemeente Stichtse Vecht
045	Particulier
046	Universiteit Utrecht/UMCU Utrecht/Stichting Utrecht Science Park
047	Particulier
048	Particulier
049	Maarn Maarsbergen Natuurlijk
050	Stedin
051	Particulier
052	Gemeente De Bilt
053	Particulier
054	Gemeente Zeist
055	Particulier
056	Gemeente Utrechtse Heuvelrug

N.B. In verband met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) zijn alle namen van personen als particulier aangeduid.

1. Algemeen

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
		Algemene reacties	
002	Juridisch advies Kallenberg/Stakeholders Oudewater	In diverse artikelen wordt de afwegingsruimte beperkt met instructies. Bij de instructieregels wordt vaker 'in acht nemen' gebruikt dan 'rekening houden met' of 'betrekken bij' waardoor de afwegingsruimte wordt beperkt. Dit geldt vooral in H6 Natuur. Het verzoek is dit nogmaals te overwegen en meer ruimte aan gemeenten te geven. In de verordening wordt nog gesproken over bestemmingen en dat past niet bij de Omgevingswet. Graag aanpassen.	Alle bestaande regels zijn op nut en noodzaak gecontroleerd volgens het afwegingskader Omgevingsverordening (vastgesteld in het Koersdocument door PS, december 2018). Dit afwegingskader is zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken met gemeenten en waterschappen. Door het analyseren, vereenvoudigen en verduidelijken van de bestaande (instructie)regels zijn er aanmerkelijk minder regels gesteld; bijna de helft van de voorheen geldende provinciale regels is om verschillende redenen niet meer opgenomen. Er is dus zeker sprake van deregulering. Wel is de balans gezocht tussen benutten/ontwikkelen en beschermen van de Utrechtse kwaliteiten en daarom worden kaders in de vorm van regels meegegeven. De regels zijn zoveel als mogelijk als instructieregels opgenomen. Door instructieregels krijgen gemeenten meer afwegingsruimte en kunnen regels in het omgevingsplan worden gebundeld en op elkaar worden afgestemd. De gebruikte formuleringen in de regels variëren en passen bij de genoemde balans. De provincie heeft hiermee niet alles strak willen regelen. Dat is alleen anders als de provincie op grond van rijksregels of internationaalrechtelijke verplichtingen bepaalde zaken "dwingend" moet regelen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de regels voor natuur. De term "bestemmingen" is per abuis blijven staan. Dit wordt aangepast. Hartelijk dank voor het goed en zorgvuldig lezen van de verordening. Aanpassing verordening: de term "bestemming" wordt in diverse artikelen gewijzigd in "functie" en de term "bestemmingsplan" in "omgevingsplan"
005	Cumela	Betrek ons als partner bij beleidsontwikkelingen.	De ontwikkeling van beleid verloopt via de Omgevingsvisie en de daaraan verbonden en te verbinden beleidsprogramma's. Bij het opstellen hiervan wordt participatie georganiseerd waar ook Cumela aan mee kan doen.
007, 014, 022, 023, 024, 043	U10, Gem. De Ronde Venen, Gem. Vijfheerenlanden, Gem. Woerden, Gem. Oudewater Gem. IJsselstein	In de verordening zien we weinig verandering t.o.v. de huidige regels. De flexibiliteit zit vooral in experimenteerruimte en de hardheidsclausule. We hadden gehoopt op meer ruimte voor lokale afweging. Waarom wordt niet vaker gekozen voor bestuursakkoorden? En waarom zijn wij niet meer betrokken bij afwegingen over proportionaliteit en subsidiariteit? Wij snappen ook dat alles niet in één keer kan en denken graag mee over (her)formuleren van regels. Betrek ons actief bij vervolgstappen. Geef gemeenten meer ruimte voor lokaal maatwerk. Daarnaast verzoeken wij om gebruik te maken van de mogelijkheden voor flexibiliteit in de regelgeving.	Bij de totstandkoming van de Interim omgevingsverordening (IOV) is intensief overleg geweest met gemeenten over welke regels nog relevant zijn. Daarvoor is een afwegingskader gemaakt. De inbreng van onder meer gemeenten heeft geleid tot een substantiële aanpassing van de IOV. Daarnaast was er gelegenheid om op het ontwerp van de IOV te reageren. (zie ook Nota van beantwoording zienswijzen Interim Omgevingsverordening). Bij het formuleren van alle instructieregels heeft de provincie geredeneerd vanuit de doelen en gezocht naar zo veel mogelijk afwegingsruimte voor gemeenten. Er zijn verschillende soorten regels. Ze gaan uit van "betrekken bij" (veel afwegingsruimte), "rekening houden met" (hiervan kan gemotiveerd afgeweken worden) en "in acht nemen" (dan is afwijken niet toegestaan). Naast de afwegingsruimte binnen instructieregels zit er nog meer flexibiliteit in de verordening. Naast de genoemde experimenteerruimte en hardheidsclausule gaat het bijv. om het regionaal programmeren en om de ontheffingsmogelijkheid van instructieregels via plussen en minnen.

			In het Koersdocument is aangegeven dat onder meer bestuursakkoorden, of andere vormen van samenwerking, niet juridisch afdwingbaar zijn. Door regels op te nemen in de Omgevingsverordening is voor iedereen inzichtelijk waar wat (on)mogelijk is.
013	ODRU	Graag een bevestiging dat de verordening jaarlijks gewijzigd kan worden indien noodzakelijk.	De Omgevingsverordening zal jaarlijks gewijzigd worden als daar aanleiding voor is.
026	KNJV (jagersvereniging)	Voorstel tot aanvulling van enkele begrippen.	Het opnemen van begrippen in de Omgevingsverordening is niet nodig als deze begrippen al in Europese richtlijnen of (nationale) wet- en regelgeving zijn gedefinieerd.
029	Particulier	Maak een korte leesbare verordening; niet op detail, want het is vaak maatwerk. De vele teksten zijn voor de gewone burger/agrariër lastig tot je te nemen. De regels perken de mogelijkheden in om een mooie, leefbare provincie te maken. Bijv. door het aanmaken van Natura 2000 gebieden.	Omdat de Omgevingsverordening geschreven is voor de hele fysieke leefomgeving en ongeveer 20 verordeningen vervangt, is een korte verordening helaas niet mogelijk. Alle bestaande regels zijn op nut en noodzaak gecontroleerd volgens het afwegingskader Omgevingsverordening (vastgesteld in het Koersdocument door PS, december 2018). Door instructieregels krijgen gemeenten meer afwegingsruimte en kunnen regels in het omgevingsplan worden gebundeld en op elkaar afgestemd worden. Hierdoor is meer maatwerk mogelijk. Deze instructieregels hebben geen rechtstreekse werking voor inwoners. Maatwerk kan niet als de provincie op grond van rijksregels of internationaalrechtelijke verplichtingen bepaalde zaken "dwingend" moet regelen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor natuur en de Natura 2000 gebieden.
032	St. Milieuzorg Zeist	Graag een uitgebreidere toelichting onder Deel 1: Motivering. Bij alle ontwikkelingen zou een Klimaattoets moeten plaatsvinden en moet natuurinclusiviteit en landschapsinclusiviteit gewaarborgd worden. Monitoring is op diverse plekken geregeld. Kan dit ook in meer algemene en meer overkoepelende instructieregel worden geregeld om algehele ontwikkeling in richting van een duurzame provincie te kunnen volgen, ook in relatie tot dienaangaande ambities/doelen?	Deel 1 (motivering) wordt aangevuld met de statenbrief en een verwijzing naar de Verschillentabel. Niet alles wat met klimaat en verwante thema's te maken heeft, is in regels te vatten. Op rijksniveau wordt al het één en ander voor "klimaat" geregeld, zoals bijv. in de Klimaatwet, het Besluit bouwen leefomgeving en met de "duurzame verstedelijkingsladder". De provincie vult dat niet aan met extra regels, maar via samenwerking. Via het regionaal programmeren worden afspraken gemaakt met gemeenten over een aantal kwalitatieve aspecten. De provincie werkt met gemeenten en waterschappen en ook met andere partners aan ambitie voor een klimaatbestendige leefomgeving. In het september 2020 vastgestelde programma Klimaatadaptatie is aangegeven waarop ingezet wordt bij deze samenwerkingen. Dit is een adaptief programma, waarin verschillende acties zijn opgenomen om te komen tot een klimaatbestendige leefomgeving. Op een bepaalde locatie kunnen meerdere regels uit de Omgevingsverordening van toepassing zijn, zoals bijv. de regels m.b.t. cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden. Bij nieuwe ontwikkelingen zijn, waar nodig, voorwaarden opgenomen in de regels. Om die reden is het niet nodig om genoemde waarden "extra" te regelen. Monitoring: instructieregels richten zich tot gemeenten en waterschappen. Deze regels gaan over de inhoud, toelichting of motivering van een instrument dat een gemeente of waterschap op grond van de Omgevingswet kan inzetten. Een instructieregel is niet het instrument om te monitoren en evalueren. In paragraaf 6.7 van de Omgevingsvisie staat hoe de provincie monitort. Dit verloopt via de beleidscyclus en kan tot gevolg hebben dat de regels in de verordening worden aangepast. Aanpassing verordening: Tekst onder Deel 1 Motivering wordt uitgebreid met de tekst "Dit is nader toegelicht in een statenbrief" en "In de Verschillentabel zijn de verschillen tussen de Interim Omgevingsverordening en de Omgevingsverordening opgenomen."

037	Mooisticht	Cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden zouden duidelijker naar voren moeten komen en als voorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen.	Op elke locatie in de provincie Utrecht gelden meerdere regels uit de Omgevingsverordening, zoals bijv. de regels voor nieuwe ontwikkelingen en de regels m.b.t. cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden. Bij nieuwe ontwikkelingen zijn, waar nodig, aanvullend ook voorwaarden opgenomen in deze regels. De genoemde waarden zijn hiermee geborgd en daarom is het niet nodig om de waarden "extra" te regelen. In het DSO worden alle voorwaarden die op een locatie gelden tegelijkertijd zichtbaar gemaakt.
039	Utrechtse natuur- en milieuorganisaties	We zijn positief over het verwerken van eerdere amendementen en moties in de verordening. In het begrip 'omgevingskwaliteit' wordt de intrinsieke waarde van natuur en behoud en herstel van biologische diversiteit gemist. Graag toevoegen aan begrip of bij oogmerk.	Het begrip omgevingskwaliteit is integraal, dus niets uitsluitend. Daaronder valt ook de intrinsieke waarde van natuur en het behoud en herstel van biodiversiteit. In het oogmerk bij natuur (artikel 6.1) is tevens aangegeven dat het gaat om het in standhouden, versterken van natuur en biodiversiteit. Juist omdat omgevingskwaliteit zo'n ruim en veelomvattend begrip is, is ervoor gekozen om niet alles wat daaronder valt te noemen (waardoor mogelijk ook aspecten per abuis worden gemist) maar ruimte te laten om alles eronder te brengen.
043	Gem. IJsselstein	Er worden weinig doelvoorschriften gebruikt, waardoor maatwerk moeilijker wordt. De provincie wil in programma's kwalitatieve eisen borgen, zoals bij het 'Convenant Duurzaam Bouwen'. Dit werkt transparante regelgeving tegen. Laat dit bij lagere overheden liggen. De terminologie omgevingskwaliteit en ruimtelijke kwaliteit vragen eenduidigheid.	Doelvoorschriften: er is gezocht naar balans tussen het geven van duidelijkheid en afwegingsruimte in de regels. Daar waar het kan wordt gevraagd naar een motivatie met een kwalitatieve afweging of wordt een norm gesteld, die op creatieve wijze bereikt kan worden. Soms is het helderder om aan te geven wat wel of niet mag. Dan ontstaan er geen verwachtingen, die achteraf toch niet leiden tot de gewenste mogelijkheden. Daarom is de ruimte zo veel mogelijk in de regels ingebouwd en wordt daarnaast flexibiliteit geboden via ontheffingen, hardheidsclausule en mogelijkheden voor innovaties en experimenten. Ook kent de Omgevingswet de mogelijkheid voor alternatieven op het gebied van de gelijkwaardige maatregelen". Daarmee zijn er veel mogelijkheden voor maatwerk. Convenant Duurzaam Bouwen: dit convenant draagt juist bij aan de transparantie en meer eenduidigheid. Dit is een voorbeeld van hoe de provincie de gevraagde ruimte biedt voor maatwerk. De provincie streeft naar energieneutrale gebouwen en duurzaam bouwen. Met dit provinciaal belang grijpt de provincie niet in op het niveau van woningen en het bouwen zelf. Dit is een gemeentelijk belang. De provincie stimuleert dat er duurzaam gebouwd wordt. Daarvoor wordt het regionaal programmeren voor wonen en werken benut en is het Uitvoeringsprogramma Versnelling woningbouw .
044	Gem. St. Vecht	We merken weinig van een terugtrekkende overheid die ruimte biedt voor maatwerk en snellere en betere besluitvorming. Het is soms onduidelijk waarom er sprake is van provinciaal belang en waarom uitwerking van bepaalde onderwerpen niet aan gemeenten is overgelaten.	Alle bestaande regels zijn op nut en noodzaak gecontroleerd volgens het afwegingskader Omgevingsverordening (vastgesteld in het Koersdocument door PS, december 2018). Dit afwegingskader is zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken met gemeenten en waterschappen. Dit heeft geleid tot minder regelgeving; bijna de helft van de nu geldende provinciale regels is om verschillende redenen niet meer opgenomen. Er is dus zeker sprake van deregulering. Wel is de balans gezocht tussen benutten / ontwikkelen en beschermen van de Utrechtse kwaliteiten en daarom worden kaders meegegeven. In de Omgevingsvisie is per thema aangegeven welke soort regels, vanuit de rol reguleren, opgenomen worden in de Omgevingsverordening. Hier is de relatie met de provinciale belangen terug te vinden. Voor elk thema zijn de provinciale belangen apart benoemd.
054	Gem. Zeist	Dit document moet een hulpmiddel zijn bij interbestuurlijke afwegingen en besluiten. Ze zijn niet primair verordenend: altijd gaat het gesprek voor op beleidsteksten of regels.	In gesprek gaan is belangrijk om de verschillende meningen, belangen en creativiteit op tafel te krijgen. Juist omdat alleen gemeenten rekening kunnen houden met alle lokale, provinciale en nationale belangen stelt de provincie in principe instructieregels

		De verordening en programma's dienen steeds te worden onderhouden en waar gewenst te worden aangepast. Dit kan effectief worden gemaakt door periodieke monitoring en evaluatie.	en beoordelingsregels. Afhankelijk van het soort instructieregel (betrekken bij, rekening houden met of in acht nemen) is er meer of minder afwegingsruimte voor gemeenten. Daarbij vraagt de Rijksoverheid ook van de provincies om voor diverse onderwerpen regels op te nemen die doorwerken naar de gemeenten. De Omgevingsverordening kan jaarlijks gewijzigd worden als daar aanleiding voor is. Naast de verordening worden ook diverse programma's ontwikkeld voor de uitvoering van het omgevingsbeleid. Programma's onder de Omgevingswet worden veelal in overleg met gemeenten ontwikkeld en terinzage gelegd. De programma's worden twee- tot vierjaarlijks herzien. Monitoring en evaluatie wordt ingezet om na te gaan of aanpassing van provinciaal beleid en regels nodig is. De monitor voor omgevingsbeleid wordt in 2022 opgestart.
		Ambtshalve wijzigingen H1	
		n.v.t.	n.v.t.

2. Watersysteem

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde reactie en voorgestelde aanpassingen
004, 030	LTO Noord	(004, 030, 041): Hoe gaat de provincie om met de overstromingsnorm in artikel 2.8, lid 1? (004, 030): In artikel 2.8, lid 3 wordt onderscheid gemaakt in teelten. Graag dit ook in het HDSR-gebied toepassen. - In artikel 2.15, lid 1 staat dat er geen ontwikkelingen zijn toegestaan, die in strijd zijn met de waterbergingsfunctie. Peilverhoging heeft effect op de waterberging. Hoe werkt dit door? - Graag een definitie van kapitaalintensief zoals genoemd in artikel 2.17, lid 1. - LTO Noord wil graag betrokken worden bij het Waterbeheerprogramma zoals genoemd in artikel 2.19, lid 1.	- Artikel 2.8 geeft aan welke inspanning provincie Utrecht van het waterschap verwacht. Van het waterschap wordt gevraagd te toetsen of aan deze norm wordt voldaan. In lid 1 is de norm benoemd en in de leden 2-5 staan nadere specificaties en uitzonderingen. Indien een agrariër meent dat het watersysteem niet aan de norm voldoet, dan dient deze zich te wenden tot het waterschap. - Al onze waterschappen liggen in meerdere provincies. De huidige normering is tot stand gekomen in afstemming met provincies en waterschappen, waarbij is gekozen voor een eenduidige systematiek per waterschap en niet per provincie. De provincie Utrecht meent hiermee het risico voor de agrariër op de meest inzichtelijke wijze te hebben vastgelegd. - Een geringere drooglegging heeft inderdaad enig effect op de hoeveelheid water die kan worden geborgen. Hier zal rekening mee worden gehouden. - Bij kapitaalintensieve gewassen gaat het om gewassen waarbij een totale mislukking van de oogst dreigt als gevolg van het watertekort, terwijl met een relatief kleine hoeveelheid water een schade van een dergelijke omvang kan worden voorkomen. Het gaat hier vaak om glastuinbouw en bollenteelt en soms ook om boom- en fruitteelt. Deze uitleg wordt ter verduidelijking in de toelichting van het artikel opgenomen. - De Omgevingswet heeft samenwerking als uitgangspunt. Daarom wordt intensief met de waterschappen samengewerkt in de totstandkoming van de waterbeheerprogramma's van de waterschappen. Ook belangenpartijen worden hierbij betrokken. <i>Aanpassing verordening: de toelichting op artikel 2.17 wordt uitgebreid met de tekst "Eerste lid, onder b: Bij kapitaalintensieve gewassen gaat het om gewassen waarbij een totale mislukking van de oogst dreigt als gevolg van het watertekort, terwijl met een relatief kleine hoeveelheid water een schade van een dergelijke omvang kan worden voorkomen. Het gaat hier vaak om glastuinbouw en bollenteelt en soms ook om boom- en fruitteelt."</i>
021	Particulier	Herstel van waterloop De Heijgraaf (waterkwaliteit en waterkwantiteit) mogelijk maken/ afdwingen. Tevens het gebied tussen Maarsbergen en Woudenberg (de Maarsbergse Meent) aanwijzen als hydrologisch en ecologisch buffergebied voor de hoger gelegen natuur op de Heuvelrug. Dit gebied niet bebouwen, het water in dit gebied vasthouden en geen peilverlaging toestaan.	De bevoegdheid van de provincie gaat niet zo ver als de indiener vraagt. De provincie is bevoegd doelen voor waterkwaliteit en kwantiteit vast te leggen in het Bodem en waterprogramma. De inrichting en het beheer van het watersysteem is een bevoegdheid en verantwoordelijkheid van het waterschap. Het waterschap heeft voor de Heijgraaf een ecologisch streefbeeld bepaald. Provincie Utrecht vindt het belangrijk om water vast te houden en kwel in natuurgebieden te versterken. Daarom wordt samen met de gebiedspartijen onderzoek gedaan naar maatregelen om het watersysteem op de Utrechtse Heuvelrug te verbeteren, gericht op gezamenlijke uitvoering hiervan. Er is op dit moment geen aanleiding om hiervoor regels te stellen in de verordening.
025	TenneT	Bij de omgevingswaarden wordt gesproken over hoofdinfrastructuur. Wordt hiermee ook bedoeld op vitale infrastructuur zijnde de elektriciteit?	Het betreft hier het (hoofd)wegennetwerk en de spoorwegen. Voor elektriciteit wordt aangesloten bij de beleidsontwikkeling vanuit het Rijk voor Vitale en kwetsbare objecten

			en wordt gericht op regionale gevolgbeperking bij overstromingen. Zie ook artikel 2.16 hierover. Provincie Utrecht treedt graag in contact om dit beleid verder vorm te geven.
041	Particulier	Er wordt over waterbergingsgebieden gesproken. Waar komen die? Hoe wordt hierover gecommuniceerd? Hoe wordt met waardedaling van de grond omgegaan?	De waterbergingsgebieden zijn weergegeven op watersysteemkaart 2 bij het ontwerp van de Omgevingsverordening. Deze gebieden kwamen ook al voor in de PRV en IOV. Het waterschap bepaalt op basis van watersysteemanalyses waar waterberging nodig is. De instructieregel in artikel 2.15 is gericht aan de gemeenten met als doel de waterbergingsgebieden planologisch gezien mogelijk te maken dan wel te behouden. De provinciale verordening bevat geen regels over waardedaling. Die worden door een waterschap of gemeente bepaald.
049	Maarn Maarsbergen Natuurlijk	In het Heuvelruggebied (inclusief flanken en kwelwaterzones) zou het niet mogelijk moeten zijn om nog meer water op te pompen, tenzij de grondwatervoorraad is gestegen boven het gewenste niveau. Wijs Maarn/Maarsbergen-Noord en -Oost aan als waterbuffergebied voor de Utrechtse Heuvelrug (inzijgebied, kwelgebied). Stel regels op voor hergebruik van regenwater of afvoer naar zinkputten en/of wadi's.	In de Blauwe Agenda voor de Utrechtse Heuvelrug werkt provincie Utrecht gezamenlijk met alle bij de Heuvelrug betrokken partners aan het meer vasthouden en infiltreren van water op de Utrechtse Heuvelrug. Hiermee wordt gewerkt aan een meer klimaatrobust watersysteem, waarbij door middel van water vasthouden en meer infiltreren de grondwatervoorraad wordt aangevuld en wateroverlast wordt beperkt. Het idee is dat alle gebruikers (inclusief natuur, landbouw, bewoners) hiervan kunnen profiteren, met name op de flanken van de Heuvelrug.
		Ambtshalve wijzigingen H2	
		In artikel 2.21 geldt de uitzondering in sub b ook voor de tertiaire watergangen.	In de tekst is de toevoeging tertiaire watergangen vergeten. Dit wordt hersteld mede op (ambtelijk) verzoek van waterschap Vallei en Veluwe. Aanpassing verordening: Aan artikel 2.21, sub b wordt na de tekst "...aangeduid als C-wateren" toegevoegd "of tertiaire watergangen." Ook de toelichting op artikel 2.21 wordt hierop aangepast.
		Artikel 2.10 Omgevingswaarde wateroverlast buiten de bebouwde kom Waterschap Vallei en Veluwe: In lid 1 van artikel 2.10 stond ten onrechte als omgevingswaarde een overstromingskans van 1 keer per 100 jaar. Dit is gecorrigeerd naar 1 keer per 10 jaar en is daarmee weer gelijk aan de norm die gold onder de Waterverordening Vallei en Veluwe. Die verordening is opgegaan in IOV.	Aanpassing verordening: In artikel 2.10, lid 1 wordt "100" vervangen door "10".
		Artikel 2.2 Omgevingswaarde regionale kering: In het huidige artikel staat dat de regionale keringen in 2030 op orde moeten zijn. In de huidige afspraken met de waterschappen staat echter eind 2030. Wij hebben 1 januari 2030 gewijzigd naar 1 januari 2031 om beter aan te sluiten bij de bestaande afspraken.	Aanpassing verordening: In artikel 2.2 in de leden 1, onder d, 2, onder d, 3, onder d, 4, onder d, 5, onder d en 6, onder d, wordt "2030" vervangen door "2031".
		Artikel 2.3 Omgevingswaarde Slaperdijk: De term 'gebied' leverde verwarring op en is daarom, mede op ambtelijk verzoek van waterschap Vallei en Veluwe, gewijzigd naar 'dijktraject'. Hiermee sluit het aan op de terminologie die ook in artikel 2.2 wordt gebruikt.	Aanpassing verordening: In artikel 2.3 lid 1 wordt "gebied" vervangen door "dijktraject".
		Artikel 2.17 Instructieregel rangorde bij waterschaarste Amsterdam-Rijnkanaal en Lek en artikel 2.18 Instructieregel rangorde bij waterschaarste Neder-Rijn: verouderde verwijzingen uit de toelichting geschrapt.	Aanpassing verordening: - In de toelichting op artikel 2.17 wordt de volgende tekst verwijderd: "Deze rangorde en het gebruik van de regionale rangorde wordt verder toegelicht in de Toelichting op de wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (2002) en in de Toelichting op de wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (2002)."

			- <i>In de toelichting op artikel 2.18 wordt de volgende tekst verwijderd: “Deze rangorde en het gebruik van de regionale rangorde wordt verder toegelicht in de rapportage Regionale verdringingsreeks Valleikanaal en Eem (2010).”</i>
		Artikel 2.35 en 2.40 Toepassingsbereik: Per abuis verkeerd opgenomen toepassingsbereik aangepast.	<i>Aanpassing verordening: In de artikelen 2.35 en 2.40 wordt “landschappelijke waarden” vervangen door “Ligplaatsen”. Hier wordt tevens de juiste kaart aan gekoppeld; zie kaart H13</i>
		Artikel 2.50 Vrijstelling dempen bij agrarisch perceel: In dit artikel was per abuis achterwege gelaten dat het dammen mét duikers betreft, en is een foutieve afmeting van 5 meter gewijzigd in 10 meter.	<i>Aanpassing verordening:</i> – <i>In artikel 2.50, lid 2 onder a. wordt de tekst “... percelen door dammen ingericht” vervangen door “ ... percelen door dammen met duikers ingericht”.</i> – <i>In artikel 2.50, lid 2 onder b. wordt de tekst “... maximaal 5 meter breed” vervangen door “... maximaal 10 meter breed”.</i>
		Watersysteem kaarten 1 en 3 De verplichte peilbesluitgebieden en de gebieden voor wateroverlast binnen en buiten de bebouwde kom bleken op sommige punten niet goed gelijk te lopen met de waterschapsgrenzen. Dit is gecorrigeerd.	<i>Watersysteem kaart 1: aanpassing gebieden wateroverlast binnen en buiten de bebouwde kom waar deze niet goed gelijk liepen met de waterschapsgrenzen; zie kaart H13.</i> <i>Watersysteem kaart 3: aanpassing verplichte peilbesluitgebieden op de delen waar deze niet goed gelijk liepen met de waterschapsgrenzen; zie kaart H13.</i>

3. Ondergrond en bodem

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
004, 008, 030, 048	LTO Noord, particulieren, Gem. Utrecht	Artikel 3.16, lid 1 sluit de bouw van kelders of andere constructies in de bodem uit. Dit zou niet het geval moeten zijn. Overall zouden mestkelders gebouwd moeten kunnen worden, omdat er anders lelijke mestsilos komen.	Deze regels gelden voor waterwingebieden. Dit zijn maar een paar kleine gebieden direct rondom de drinkwaterwinputten. Op dit terrein zijn absoluut geen activiteiten toegestaan die schadelijk kunnen zijn voor het grondwater om de kwaliteit van het drinkwater te kunnen borgen. Het opslaan van mest is hier dus überhaupt niet toegestaan. Daarnaast is het overgrote deel van deze gebieden in eigendom van de drinkwaterbedrijven. De overige waterwingebieden zijn natuurgebieden.
005	Cumela	1. Verzoek tot verruiming regel (artikel 3.80 lid 1) ophoging agrarische percelen (niet alleen voor rijpaden). 2. Tevens uitbreiding van mogelijkheid voor rommelterreinen (artikel 3.80 lid 2) naar alle bedrijven i.p.v. alleen agrarische bedrijven. 3. In artikelen 3.81 t/m 3.89 staan exacte voorwaarden genoemd. Waarom is dit niet meer vanuit de doelen benaderd?	1. Voor het (niet alleen voor rijpaden) ophogen van agrarische percelen volstaat een meldplicht (zie artikelen 3.86, 3.87 en 3.89) dan wel kan een vergunning worden aangevraagd. 2. Provincie Utrecht is geen voorstander van rommelterreinen binnen het Landelijk gebied. Het is daarbij echter niet de bedoeling om de normale bedrijfsvoering bij agrarische bedrijven te hinderen of te belemmeren. Daarom zijn rommelterreinen toegestaan op of onmiddellijk aangrenzend aan een agrarisch bouwperceel, voor zover noodzakelijk voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering. Een uitbreiding van deze uitzondering naar (meer dan wel) alle bedrijven in het Landelijk gebied wordt als onwenselijk gezien. 3. De regels in de afdeling 3.4 Grondverzet en rommelterrein zijn gesteld met het oog op het behoud van landschappelijke, natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. De exacte voorwaarden in de genoemde artikelen zijn gesteld met het oog op behoud van die waarden.
009	Gem. Utrecht	1. In artikel 3.16, lid 1c staat een verbod voor aanleg van boven- en ondergrondse installaties bij waterwingebieden. Voor realisatie van bodemenergiesystemen moeten horizontale leidingen aangelegd kunnen worden anders is dat in de toekomst een probleem. 2. Paragraaf. 3.3.2 en 3.3.3: Voor gebiedsgericht grondwaterbeheer in de vorm van een (onverplicht) programma geldt dat reeds bestaande plannen voor de gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreiniging onder de Wet bodembescherming na vier jaar na inwerkingtreding van de stelselherziening als een programma. Betekent dit dat bestaande plannen na vier jaar volledig onder het regime van de omgevingsverordening vallen? 3. Afdeling 3.5 gesloten stortplaatsen: Waarom zijn alle omgevingsplanactiviteiten die plaatsvinden een "omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang"? Waarom een vergunningstelsel?	1. Het verbod voor de aanleg van boven- en ondergrondse installaties (warmteleidingen) in waterwingebieden is bedoeld om de kwaliteit van het grondwater te beschermen. Het zijn bestaande regels die beleidsneutraal zijn overgegaan. De betreffende gemeenten zijn hiervan op de hoogte en kennen deze regels. Ook na heroverweging is besloten deze activiteiten niet toe te staan, omdat het risico op eventuele schadelijke invloeden te groot is. Het grondwater kan opwarmen of er kunnen schadelijke stoffen in terecht komen, waardoor de kwaliteit van het drinkwater niet geborgd kan worden. De waterwingebieden zijn kleine gebieden direct rondom de waterwinning. Enkele van deze waterwingebieden liggen in het stedelijk gebied en zijn voor het grootste deel in eigendom van de drinkwaterbedrijven. Op deze terreinen mogen ook geen rioleringen aangelegd worden of auto's geparkeerd worden; dit gebeurt buiten de terreinen en levert in de praktijk geen probleem op. Dit geldt ook voor warmteleidingen, die buiten de waterwingebieden aangelegd kunnen worden. Met oog op het beschermen van het grondwater in deze gebieden, passen we de regel daarom niet aan. 2. De regels voor saneringen zijn niet van toepassing op de verontreinigingen die opgenomen zijn in het GGB Utrecht. De regels over gebiedsgerichte aanpakken geven een kader voor het inrichten van nieuwe gebiedsgerichte aanpakken waar al beschikte locaties in opgenomen moeten worden. Dit geldt dus niet voor het al bestaande GGB Utrecht. Provincie Utrecht gaat graag met u in gesprek over hoe het GGB Utrecht na de vierjarige termijn in te richten.

			3. Gesloten stortplaatsen: De aanwijzing van activiteiten op gesloten stortplaatsen als activiteiten van provinciaal belang is een beleidsneutrale omzetting van artikel 3.4 Besluit omgevingsrecht. Op grond van dat artikel is het nu ook al zo dat iedere Wabo-activiteit op een gesloten stortplaats onder de bevoegdheid van de provincie valt. Door omgevingsplanactiviteiten aan te wijzen als activiteit van provinciaal belang, zorgt ervoor dat de provincie (GS) bevoegd gezag wordt voor de betreffende omgevingsvergunning (zie artikel 4.6 lid 1 onder a Omgevingsbesluit). In de aanwijzing van de vergunningplicht in artikel 3.92 zijn alle activiteiten opgenomen die er toe kunnen leiden dat de afdekking van de gesloten stortplaats wordt beschadigd. Gezien het risico daarvan is een vergunning op zijn plaats. Dit sluit ook in grote lijnen aan op hoe het was geregeld in het Besluit omgevingsrecht (alle inrichtingen op een gesloten stortplaats zijn vergunningplichtig op grond van artikel 1 onder c van bijlage I bij het Besluit omgevingsrecht).
013, 023, 024, 043, 044, 056	ODRU, Gem. Woerden, Gem. Oudewater, Gem. IJsselstein, Gem. St. Vecht, Gem. Utrechtse Heuvelrug	1. In artikel 3.8 (ook artikel 3.18 genoemd) wordt bepaald dat verontreiniging bij een tussenwaarde overschrijding moet worden verwijderd. Dat was eerst bij minimaal 100 m3 verontreinigd grondwater. Dit betekent lastenverzwaring voor het bevoegd gezag van gemeenten en vraagt buitenproportionele inspanning. Graag beleidsneutrale overdracht van bodemtaken. Nu verzwaring ten aanzien van grondwaterverontreiniging. 2. Verzoek om aan de voorwaarden van het programma gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreiniging (artikel 3.66) een lid toe te voegen en hiermee de gebruiksmogelijkheden van de ondergrond te verbeteren. 3. Aan de toelichting van artikel 3.67 Toepassingsbereik Grondwatersanering toevoegen dat extra kwaliteitsverbetering zonder extra melding mogelijk is. 4. Bij artikel 3.68 Melding Grondwatersanering ontstaat een dubbele melding, omdat grond- en grondwatersanering moeilijk te onderscheiden zijn. Kan dit geïntegreerd worden met de melding in het Bal? 5. In artikel 3.71, lid 3 en 4 wordt verwezen naar artikel 2.66: moet dit artikel 3.66 zijn? Verlenen medewerking: Het is niet duidelijk geregeld dat grondeigenaren en -gebruikers medewerking moeten verlenen aan uitvoering van onderzoek grondwaterverontreiniging. Of regelt de Omgevingswet dit?	1. Artikel 3.8: Na overleg met o.a. de gemeente Woerden in de werkgroep beleidskeuzes wordt voorgesteld om artikel 3.8 te schrappen omdat deze overbodig wordt vanwege de andere regels die opnemen worden t.a.v. grondwaterverontreinigingen. Deze regels worden opgenomen om een beleidsneutrale overgang van de Wet bodembescherming naar de Omgevingswet mogelijk te maken. Hierdoor worden de taken t.a.v. grondwaterverontreinigingen niet verzwaaard. 2. Voorgesteld wordt om een sub aan het eerste lid van artikel 3.66 toe te voegen (het verbeteren van de mogelijkheden om doelmatig gebruik te maken van de ondergrond in verontreinigd gebied). 3. Het toepassingsbereik van artikel 3.67 wordt aangepast <i>om alleen te gelden voor verontreinigingen met een onaanvaardbaar verspreidingsrisico</i>. 4. Artikel 3.68: Het doorvoeren van een extra kwaliteitsverbetering zonder meldplicht is niet mogelijk. Of het nu gaat om de standaardsaneringsaanpak van het Bal of een sanering van de bodem en grondwater als bedoeld in artikel 3.67 van deze verordening: het bevoegd gezag moet altijd beoordelen of deze volgens de wet- en regelgeving en deze verordening op milieu hygiënisch verantwoorde wijze wordt uitgevoerd (incl. evaluatie achteraf). 5. De meldplicht van artikel 3.68 is uitsluitend van toepassing indien niet kan worden volstaan met een aanpak conform de artikelen 4.1241 en 4.1242 van het Bal. Dit zijn de verontreinigingen in bodem en grondwater die naar de huidige maatstaven 'spoedeisend scoren op verspreiding'. Voor de locaties die naar huidige maatstaven niet spoedeisend zijn en die beschikt zijn, bepaalt de Omgevingswet (via de Bruidsschatregels; dit zijn regels die van het Rijk verhuizen naar gemeenten en waterschappen. Deze regels komen automatisch terecht in het omgevingsplan of de waterschapsverordening.) dat het aan de gemeente is te beoordelen of en zo ja er aanvullend gesaneerd moet worden. In dit soort situaties volstaat vaak een bronverwijdering volgens de standaard saneringsaanpak 'verwijderen' van het Bal. De juiste verwijzing in artikel 3.71 wordt opgenomen. Medewerking kan niet worden geëist op grondgebied van derden.

		6. Artikel 3.92 Omgevingsvergunning activiteiten op gesloten stortplaats vraagt een nauwkeurige kaart. In artikel 3.93 Beoordelingsregels omgevingsvergunning gesloten stortplaats onderscheid maken in eenmalige activiteiten en algemeen beheer en de voorschriften daarop aanpassen. 7. Verzoek om warmtetransitie mogelijk te maken in gebieden waar verontreiniging is geconstateerd.	6. Artikel 3.92, kaart gesloten stortplaatsen: bij een volgende wijziging van de verordening wordt in overleg met de RUD bekeken of een nauwkeurige kaart mogelijk is. De provincie Utrecht heeft gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de regels voor gesloten stortplaatsen. Ook na heroverweging ziet de provincie geen aanleiding tot wijziging van de voorschriften. 7. De gebiedsgerichte aanpak sluit juist niet de gebieden uit waar verontreinigingen zijn geconstateerd. Met een gebiedsgerichte aanpak wil de provincie het mogelijk maken om op een praktische manier bijvoorbeeld de warmtetransitie te faciliteren, ook als bijv. regels rondom de aanpak van verontreinigingen deze transitie in de weg zitten. Aanpassing verordening: – artikel 3.8 wordt geschrapt. – aan artikel 3.66, eerste lid, wordt een sub d toegevoegd: Het verbeteren van de mogelijkheden om doelmatig gebruik te maken van de ondergrond in verontreinigd gebied. – artikel 3.67 wordt gewijzigd in: Deze paragraaf is van toepassing op het saneren van verontreinigd grondwater met een onaanvaardbaar verspreidingsrisico, als bedoeld in Annex 2 van het Water en Bodemprogramma voor zover dit niet valt onder de activiteit zoals gedefinieerd in artikel 4.1241 en 4.1242 van het Besluit activiteiten leefomgeving. – Artikel 3.71: verwijzing naar artikel 2.66 wordt gewijzigd in resp. artikel 3.69, onder d en artikel 3.69 onder f.
014	Gem. De Ronde Venen	Artikel 3.81 kan geschrapt worden omdat dit wettelijk is geregeld.	De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om deze regels uit het Bal te specificeren. In artikel 3.81 is hier gebruik van gemaakt voor toepassing binnen de provincie Utrecht.
023, 024	Gem. Woerden, Gem. Oudewater	Over de decentralisatie van het toezicht op de bodemkwaliteit naar gemeenten overleggen gemeenten en provincie nog volop. De te maken werkafspraken hadden we graag teruggezien in de verordening. Overige opmerking: Provinciale beleidsregels vaste bodem. Door de provincie zijn specifieke beleidsregels opgesteld over lood en PFAS. Verzoek dit op te nemen in de omgevingsverordening voor vaste bodem totdat de gemeente daar beleid voor heeft vastgesteld.	Zie voor wat betreft artikel 3.67 hierboven. Na overleg met o.a. de gemeente Woerden in de werkgroep beleidskeuzes wordt voorgesteld om de onderstaande wijzigingen door te voeren in de verordening. Overige opmerking: Momenteel vindt er binnen de Werkgroep Beleidskeuzes veel overleg plaats tussen provincie, gemeenten, omgevingsdiensten en waterschappen. De discussie over het opnemen van rechtstreeks werkende normen voor PFAS en beleid diffuus lood wordt daarin besproken. De uitkomsten uit de Werkgroep Beleidskeuzes hebben aanleiding gegeven de volgende artikelen in de verordening op te nemen. Aanpassing verordening: – Wijziging van artikelen in par. 3.3.3: artikel 3.68 wordt gewijzigd in een omgevingsvergunning i.p.v. meldplicht, toevoegen artikel Beoordelingsregels omgevingsvergunning grondwatersanering, artikelen aanvraagvereisten vanwege omgevingsvergunning i.p.v. meldplicht en vereisten voor DSO-structuur – Toevoegen paragraaf 3.3.4: Opnemen regels voor onderzoek naar grondwaterverontreinigingen – Toevoegen paragraaf 3.3.5: Opnemen informatieplicht initiatiefnemers en gemeenten bij vermoeden van verontreiniging met een onaanvaardbaar verspreidingsrisico.

			– Opnemen van een kaart “verontreinigd grondwater” met de werkingsgebieden van de voorgenoemde artikelen (3.67 t/m 3.76). De gemeente Utrecht en Amersfoort worden uitgezonderd van deze artikelen.
032	St. Milieuzorg Zeist	Goed dat er regels zijn voor open bodemenergiesystemen (artikel 3.35). Verzoek om ook voor gesloten systemen regels op te nemen.	Artikel 3.35 heeft betrekking op Grondwaterbeschermingsgebieden. Gesloten bodemenergiesystemen zijn verboden in grondwaterbeschermingsgebieden op grond van artikel 3.31.
036	Westford Vleesverwerking	Artikel 3.58 Specifieke aanvraagvereisten omgevingsvergunning boorput voor industriële winning’ en de toelichting hierop, staan op gereserveerd. Is de boordiepte van 40 meter in artikel 3.51 hierdoor wel of niet van toepassing? Wat betekent dit voor de omgevingsvergunning?	Artikel 3.58 wordt bij een volgende wijziging van de verordening ingevuld. In artikel 3.51 staat het algemene verbod van boren en grond- of funderingswerken in de boringsvrije zone. In artikel 3.56 is hierop een uitzondering gemaakt voor een boorput voor industriële winning ten behoeve van menselijke consumptie. Er is in dat geval wel een omgevingsvergunning vereist.
		Ambtshalve wijzigingen H 3	
		Meldplicht en informatieplicht Glyfosaat: de meldplicht en informatieplicht voor de toepassing van glyfosaathoudende bestrijdingsmiddelen, die in de IOV stonden, waren ten onrechte niet opgenomen in het ontwerp van de Omgevingsverordening. Deze zijn alsnog toegevoegd.	Aanpassing verordening: na artikel 3.15 worden twee artikelen toegevoegd: Artikel 3.16 Meldplicht glyfosaat Bethunepolder 1. Het is verboden zonder melding glyfosaathoudende bestrijdingsmiddelen toe te passen voor het bestrijden van de onkruiden grote brandnetel, ridderzuring, akkerdistel en ruwe smeile in grasland, indien deze toepassing plaatsvindt: a. als bestrijding met niet-chemische middelen redelijkerwijs niet kan worden geëist; b. volgens de onkruidbestrijdingsmethode; c. door een deskundige met een licentie als bedoeld in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden; d. als de weersomstandigheden dat toelaten en de hoogte van het gras redelijkerwijs geen beletsel vormt om de onkruiden aan te strijken zonder het gras te raken; en e. met inachtneming van een afstand van tenminste 1 meter tot geulen en greppels en tenminste 2 meter tot sloten. 2. De melding wordt ten minste vijf weken gedaan voordat de activiteit wordt verricht. Artikel 3.17 Informatieplicht glyfosaat Bethunepolder Ten minste 24 uur voor het begin van de activiteit, bedoeld in Artikel 3.15a Meldingsplicht glyfosaat Bethunepolder, wordt het betrokken drinkwaterbedrijf telefonisch geïnformeerd.
		Wijzigingen van artikelen 3.35 en 3.55 over bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. Artikelen opgesplitst in vergunningsplicht en beoordelingsregels om beter aan te sluiten bij de systematiek van de Omgevingswet. Hier is geen inhoudelijke wijziging mee beoogd.	Aanpassing verordening: – na artikel 3.35 wordt een nieuw artikel ingevoegd: Beoordelingsregel omgevingsvergunning open bodemenergiesysteem voor innovatief duurzaamheidsproject Een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een open bodemenergiesysteem voor innovatief duurzaamheidsproject in een Grondwaterbeschermingsgebied wordt in ieder geval geweigerd indien niet is aangetoond dat een significante bijdrage geleverd wordt aan het verbeteren van de grondwaterkwaliteit door een koppeling te realiseren tussen duurzaam gebruik van bodemenergie en de gekozen saneringsaanpak. – na artikel 3.55 wordt een nieuw artikel ingevoegd:

			Beoordelingsregel omgevingsvergunning open bodemenergiesysteem Een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een open bodemenergiesysteem in een Boringsvrije zone wordt in ieder geval geweigerd indien niet is aangetoond dat een significante bijdrage geleverd wordt aan het verbeteren van de grondwaterkwaliteit door een koppeling te realiseren tussen duurzaam gebruik van bodemenergie en de gekozen saneringsaanpak.
		Artikelen 3.37, 3.39, 3.59, 3.61 over meldplicht en specifieke vereisten meldplicht horizontaalgestuurde boring in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. Een aantal voorwaarden zijn verplaatst van de artikelen met specifieke vereisten naar de meldplicht artikelen, omdat ze daar thuishoren. Geen inhoudelijke wijziging.	Aanpassing verordening: – Artikel 3.39 onder d wordt verplaatst naar artikel 3.37 lid 1 onder c. – Artikel 3.61 onder d wordt verplaatst naar artikel 3.59 lid 1 onder c.
		Artikel 3.77: verduidelijking aangebracht die per abuis achterwege was gelaten.	Aanpassing verordening: Aan artikel 3.77 Verbod rommelterrein wordt toegevoegd “..., tenzij de activiteit is toegelaten op grond van artikel 3.80 en wordt voldaan aan de specifieke eisen in artikel 3.89.”
		Artikel 3.81: er ontbrak een regel aan het artikel, dat ter verduidelijking is toegevoegd.	Aanpassing verordening: Aan artikel 3.81 wordt een nieuw lid toegevoegd met de volgende tekst: “In het Landelijk gebied wordt binnen een natuurplel, waterplel, natuurnetwerk Nederland en Groene contour zonder omgevingsvergunning geen bagger in een baggerdepot gestort.”
		Artikelen 3.81, 3.87 en 3.89: natuurplel, waterplel en natuurnetwerk Nederland toegevoegd waar dit per abuis nog niet was opgenomen.	Aanpassing verordening: Aan de artikelen 3.81 en 3.87 is de tekst “natuurplel, waterplel en natuurnetwerk Nederland” toegevoegd waar deze ontbrak.
		Artikel 3.89: – Ter verduidelijking een extra lid toegevoegd. – Opgenomen dat ‘de percelen eens in de 5 jaar opgehoogd worden met maximaal 10 centimeter na uitvlakking’ ter vervanging van een abusievelijk opgenomen verouderde tekst. De juiste tekst was wel al opgenomen aan het eind van artikel 3.87. – Tekst aangepast omdat het gaat om ‘agrarisch gebruikte weide- en akkerpercelen’, en niet om het hier abusievelijk opgenomen ‘in gebruik zijnde agrarische weide- en akkerpercelen’.	Aanpassing verordening: Aan artikel 3.89 wordt een nieuw lid toegevoegd met de volgende tekst: “In het Landelijk gebied worden binnen een natuurplel, waterplel, natuurnetwerk Nederland en Groene contour zonder omgevingsvergunning geen agrarisch gebruikte weide- en akkerpercelen opgehoogd en geëgaliseerd.” De tekst in lid 5 onder d.: “de opgehoogde percelen na inklinking van de opgebrachte laag niet meer dan 10 centimeter hoger liggen ten opzichte van het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen.” wordt vervangen door: “de percelen eens in de 5 jaar opgehoogd worden met maximaal 10 centimeter na uitvlakking.” De tekst in lid 6 “...in gebruik zijnde akker- of weidepercelen” wordt vervangen door: “agrarisch gebruikte weide- en akkerpercelen”

4. Bereikbaarheid en mobiliteit

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
022	Vijfheerenlanden	In de visie gaat het over 'bereikbaarheid faciliteren'. Graag ook aandacht voor knooppunt Everdingen en verbreding van de A27 tussen Everdingen en Houten. Wij zien goede mogelijkheden voor verbetering van het wegennet door het verbinden van provinciale weg N214 met de provinciale wegen N484 en N848. Verzoek om hier nader onderzoek naar te doen. Vianen Lekbrug is als knooppunt opgenomen in de visie. Om dit optimaal te gebruiken, vragen wij aandacht voor het busstation, afstemming met concessiehouders en terugkeer van de sneldienst tussen Vianen en Utrecht.	Uw zienswijze heeft betrekking op de Omgevingsvisie . Deze Omgevingsvisie is inmiddels door PS vastgesteld (op 10 maart 2021). Zienswijzen op de Omgevingsvisie zijn nu niet meer aan de orde. Het ontwerp van de Omgevingsverordening heeft nu ter inzage gelegen en hierop waren zienswijzen mogelijk.
025	TenneT	In 4.2.3.3 (sub paragraaf) Activiteiten kabels, leidingen, duikers, goten, buizen, afgravingen en andere werken worden hoogspanningskabels niet genoemd. Horen die hierbij? Graag aandacht hiervoor.	Ja, hoogspanningskabels vallen onder deze paragraaf en zijn vergunningplichtig. Dit wordt in de toelichting aanvullend opgenomen. Aanpassing verordening: Aan de toelichting op artikel 4.18 wordt toegevoegd: "Alle andere soorten kabels en leidingen, zoals bijvoorbeeld hoogspanningskabels, waterleidingen en gasleidingen, zijn vergunningplichtig op grond van deze verordening."
027	Kracht van Utrecht	Er ontbreken een CO2-reductiedoelstelling en doelstellingen afgeleid van het Coalitieakkoord 2019 – 2023 Nieuwe Energie voor Utrecht, onderdeel duurzame mobiliteit. De provincie moet instructieregels opnemen zodat iedere wijziging inde functies van wonen, werken en recreëren aantoonbaar tot een vermindering van de CO2-uitstoot door mobiliteit leidt. Conform de uitspraak van de Raad van State van 30 juni over het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling hoort er bij afwezigheid van nationale regels over een erkend milieuprobleem, op lokaal niveau regelgeving gemaakt te worden. Anders is dit in strijd met het EU recht met als gevolg: onrechtmatig genomen besluiten.	De CO2-reductiedoelstelling in relatie tot duurzame mobiliteit in het coalitieakkoord betreft 15% vermindering van de totale CO2-uitstoot van verkeer en vervoer in 2023. Deze ambitie is vertaald naar de Omgevingsvisie provincie Utrecht waarin o.a. staat dat in 2030 de laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer voldoende moet zijn om de toenemende vraag te bedienen. Voor deze ambitie is aangegeven, dat de in te zetten provinciale rollen samenwerken en stimuleren zijn. In het coalitieakkoord en de Omgevingsvisie is geen expliciete relatie gelegd met de CO2-uitstoot door verkeer en vervoer bij nieuwe ontwikkelingen. Wel is er aangegeven dat de provincie de voorkeur heeft voor (het verbeteren van de) ontsluiting via fiets en HOV. Dit is een belangrijke wegingsfactor bij de keuze voor uitbreidingslocaties. Dit krijgt uitwerking in het regionaal programmeren voor wonen en werken. Ook hier is de rol samenwerken. Er is in coalitieakkoord en Omgevingsvisie dus geen sprake van een ambitie zoals u die omschrijft en daarmee dus ook niet van de relatie die u benoemt als 'erkend milieuprobleem'. Bovendien gaat de door u aangehaalde uitspraak van de Raad van State over windturbinenormen en windturbineparken en niet over mobiliteit bij wijziging van functies. Aangezien de provincie ervoor kiest om zoveel mogelijk via samenwerken en stimuleren haar doelen te bereiken, en alleen regels te maken als dit noodzakelijk is, zijn dat ook voor deze ambities de voor de hand liggende rollen. Hieraan wordt via programma's invulling gegeven.
046	Stichting Utrecht Science Park	Wij vragen om de toegankelijkheid van het Utrecht Science Park in samenhang met de regio te waarborgen en te verbeteren. Kan toegelicht worden hoe vanuit regionaal perspectief de bereikbaarheid van USP verbetert op de korte en lange termijn?	Deze zienswijze heeft betrekking op de Omgevingsvisie . De Omgevingsvisie is op 10 maart 2021 door Provinciale Staten vastgesteld. Zienswijzen die betrekking hebben op de Omgevingsvisie zijn nu dus niet meer aan de orde. Het ontwerp van de

			Omgevingsverordening heeft nu ter inzage gelegen en hierop waren zienswijzen mogelijk.
050	Stedin	In artikel 4.20 is bepaald dat een verleende omgevingsvergunning kabels en leidingen, ingetrokken of gewijzigd kan worden onder voorwaarden. Bij de belangenafweging moet ook het belang van Stedin worden meegewogen. Er zou een inspanningsverplichting voor de provincie opgenomen moeten worden, door een alternatief tracé aan te bieden. Dit geldt specifiek voor regionale transportverbindingen van TenneT (150kV), van Stedin (50kV) en Hogedruk Gas >= 1 Bar.	De gevraagde inspanningsverplichting bestaat feitelijk al bij openbare kabels en leidingen. De aanleg en ligging van openbare kabels en leidingen moeten door de provincie gedoogd worden. Bij verlegging van kabels en leidingen ten gevolge van infrastructurele werken zal er altijd samen met de netbeheerder gezocht worden naar een alternatief tracé. Dat laat onverlet de bevoegdheid van de provincie om te verzoeken om verlegging vanwege wegwerkzaamheden.
		Lokale spoorweg	
035, 042	Gem. Nieuwegein, Gem. Utrecht	(035): Het beperkingengebied van 100m breed in artikel 4.46 lokale spoorweg (verwezen wordt naar het oude artikel 4.37) legt (te) veel beperkingen in de binnenstad op. Is dit een provinciaal belang en kan de zone kleiner? (042): Graag in gesprek over het beperkingengebied Lokale spoorwegen.	De regels in het beperkingengebied zijn bij nader inzien inderdaad te strak geformuleerd. Deze worden aanpast door normen aan te geven en de beoordelingsregel voor de ontheffing te laten vervallen. Ook wordt het beperkingengebied teruggebracht tot 50 meter. Als het nader onderzoek hierover is afgerond, wordt beoordeeld of de zone nog verder ingeperkt kan worden. Eventueel wordt dit in de eerste wijziging van de Omgevingsverordening meegenomen. Aanpassing verordening: De artikelen 4.46 en 4.47 worden vervangen door nieuwe artikelen: Artikel 4.46 Instructieregel bouwwerken langs lokale spoorweg 1. Voor zover een omgevingsplan voorziet in het realiseren of wijzigen van bouwwerken binnen het Beperkingengebied lokale spoorweg, wordt rekening gehouden met het belang van de instandhouding en uitbreiding van de lokale spoorweg. 2. De motivering van een omgevingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de instandhouding en uitbreiding van de lokale spoorweg. Artikel 4.47 Instructieregel hinder lokale spoorweg 1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties gelegen binnen het Beperkingengebied lokale spoorweg bevat regels voor bestaande gebouwen die getransformeerd worden tot geluidgevoelige gebouwen mits zij een binnenwaarde van maximaal 33 Lden hebben. 2. Voor zover een omgevingsplan betrekking heeft op locaties gelegen binnen het Beperkingengebied lokale spoorweg: a. zijn nieuwe geluidgevoelige gebouwen in buiten de bebouwde kom toegestaan tot een geluidsbelasting van maximaal 60 Lden op de gevel; b. nieuwe geluidgevoelige gebouwen binnen de bebouwde kom toegestaan tot een geluidsbelasting van 65 Lden op de gevel; 3. De motivering van een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat wordt voldaan aan: a. de voorwaarden in het eerste en tweede lid; en b. er maatregelen worden genomen om de hinder van geluid, trillingen, elektromagnetische straling of emissies van koper- of ijzerslijpsel,

			veroorzaakt door de lokale spoorweg, nu en in de toekomst te voorkomen.
		Luchtvaart	
001	Particulier	De provincie doet geen moeite om de burgerluchtvaart over Utrecht van Lelystad, Schiphol en Rotterdam te beperken. Er wordt bijna alleen over wooncentra gevlogen en niet over stiltegebieden. Burgers hebben daar last van en de provincie is verplicht de totale omgevingsgeluidsnorm te handhaven en alle geluidsbronnen in haar plan MER op te nemen. Er zijn ook problemen met stikstof. In de MER moet dit in kaart gebracht worden. Handhaving van overlast voor mensen kan betekenen dat vliegen over Natura2000-gebieden en NNN de voorkeur heeft.	Het vaststellen van vliegroutes, dus ook het vliegen over stiltegebieden, is een bevoegdheid van het rijk. De provincie heeft geen mogelijkheden om het vliegen boven bepaalde gebieden te verbieden dan wel te beperken. Vanuit het belang van een duurzame en gezonde leefomgeving blijft de provincie wel bij de rijksoverheid op de geijkte momenten bepleiten dat vermijdbare hinder door overvliegende vliegtuigen wordt voorkomen. Landelijk wordt gewerkt aan de herziening van het luchtruim (Ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening). De planuitwerkingsfase van de herziening van het luchtruim staat gepland voor de komende jaren 2021-2023, waarvoor het rijk een participatietraject heeft gestart. Binnen dit proces zal de provincie haar belangen behartigen en aandacht vragen voor onder andere de impact van het vliegverkeer op de grond (o.a. geluid). MER: Voor de Omgevingsvisie en (Interim) Omgevingsverordening is in 2019/2020 een planMER uitgevoerd. Deze is begin 2021 vastgesteld. de indicator geluid daarin wordt beoordeeld op basis van de (cumulatieve) geluidsbelasting voor woningen, dus ook het vliegverkeer.
011, 032	Werkgroep Natuurlijk Zeist- West St. Milieuzorg Zeist	Nieuwvestiging luchtvaartterreinen niet alleen toetsen aan geluid, maar ook toetsen aan natuur, landschap en cultuurhistorie, extensieve recreatie. De kaart is erg onduidelijk. Hoe verhouden de regels zich tot de 'Beleidsregels ontheffingen tijdelijk en uitzonderlijk gebruik luchtvaart provincie Utrecht (TUG)'? En waarom zijn deze regels niet opgenomen in deze verordening? Hoe zijn de gebieden 'Buffer luchtvaartterrein' tot stand zijn gekomen?	Bij het beoordelen van de vraag of een nieuw luchtvaartterrein zich in de provincie kan vestigen, wordt naast de geluidtoets ook gekeken naar de kwaliteit van het gebied. Nieuwe initiatieven in stiltegebieden, het natuurnetwerk Nederland (NNN), de groene contour, ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden zijn niet toegestaan. Voor ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden geldt dit uitsluitend voor de gevoelige periode (wintermaanden, resp. broedseizoen). De Beleidsregels ontheffingen tijdelijk en uitzonderlijk gebruik luchtvaart provincie Utrecht (TUG) gaan over incidentele starts en landen van gemotoriseerd luchtverkeer, zoals helikopters. Deze incidentele starts en landingen worden beoordeeld op basis van genoemde beleidsregels. Tevens moet, indien van toepassing, worden voldaan aan de Omgevingswet. Deze TUG-beleidsregels zijn gebaseerd op de Luchtvaartwet. Deze wet is geen onderdeel van de Omgevingswet en daarom zijn er geen regels voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik luchtvaart opgenomen in de Omgevingsverordening. De bufferzones luchtvaartterrein zijn bepaald op 2000 meter, omdat binnen die afstand invloed op natuur aanwezig kan zijn.
		Geluid	
044	Gem. St. Vecht	De provincie mag geen andere waarde vaststellen dan voor geluidgevoelige bestemmingen langs provinciale wegen. Verder is dit een taak van en de keuzevrijheid en maatwerk van de gemeente.	De normen m.b.t. gezondheid zijn door het Rijk vastgelegd en daar wordt door de gemeenten uitvoering aan gegeven. De regels in artikel 4.70 zijn niet gesteld met het oog op gezondheid, maar voor het behoeden van de staat en werking van een provinciale weg voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die weg. Deze mogelijkheid wordt door de wet geboden en daar maakt de provincie gebruik van. De wet bepaalt immers dat bij toename van het geluidsniveau van het verkeer op de provinciale weg door bijvoorbeeld meer vrachtverkeer of meer verkeer, er maatregelen getroffen moeten worden door de provincie. Door hier bij nieuwe functies langs de provinciale weg rekening mee te houden, wordt het treffen van maatregelen voor hoogbelaste woningen voorkomen en daarmee hoge uitgaven. Het oogmerk van artikel 4.68 wordt aangepast zodat het doel van de regels uit afdeling 4.7 duidelijker is.

			<i>Aanpassing verordening: artikel 4.68 wordt gewijzigd in: de regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het behouden van de staat en werking van de provinciale weg.</i>
		Ambtshalve wijzigingen H4	
		In de IOV stond het artikel 4.34 Maatwerkvoorschriften of vergunningvoorschriften. Dit artikel is abusievelijk niet opgenomen in het ontwerp van de Omgevingsverordening. Dit artikel wordt alsnog toegevoegd.	<i>Aanpassing verordening: na artikel 4.12 wordt een nieuw artikel toegevoegd:</i> Artikel 4.13 Maatwerkvoorschriften en vergunningvoorschriften 1. <i>Gedeputeerde staten kunnen maatwerkvoorschriften stellen of een vergunningvoorschrift aan de omgevingsvergunning verbinden voor de activiteiten genoemd in paragraaf 4.2.3.</i> 2. <i>Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van het bepaalde in paragraaf 4.2.3.</i> 3. <i>Een maatwerkvoorschrift wordt niet gesteld als over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning als bedoeld in paragraaf 4.2.3 kan worden verbonden.</i>
		In bijlage VIII zijn onder het kopje 'algemeen' sub c en d wegevallen (gegevens en bescheiden: start van de werkzaamheden en uitgevoerde werkzaamheden). Deze waren wel opgenomen in de IOV en worden ambtshalve weer toegevoegd aan de Omgevingsverordening.	<i>Aanpassing verordening: aan bijlage VIII Specifieke eisen kabel en leidingen wordt toegevoegd:</i> c. Gegevens en bescheiden: start van de werkzaamheden: <i>Ten minste twee weken voor het begin van de activiteiten, bedoeld in de artikelen 4.22 en 4.23, worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt aan het bevoegd gezag:</i> - <i>de verwachte datum en het verwachte tijdstip waarop met de activiteit wordt begonnen;</i> - <i>de verwachte duur ervan; en</i> - <i>een verkeersmaatregelenplan conform CROW publicaties WIU 96b 2020 Standaardmaatregelen op niet-autosnelwegen en WIU 96b 2020 Werken op niet-autosnelwegen.</i> d. Gegevens en bescheiden: uitgevoerde werkzaamheden: <i>Binnen ten hoogste twee maanden na afloop van de activiteit, bedoeld in de artikelen 4.22 en 4.23, worden revisietekeningen met x-, y- en z- coördinaten en maatvoering vanuit vaste punten verstrekt aan het bevoegd gezag.</i>

5. Energie

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
004, 012, 030, 041, 048, 051	LTO Noord, particulieren	De ashoogte van kleine windmolens graag verhogen tot 35m.	Kleine windturbines worden beperkt in hoogte i.v.m. impact op de omgeving. In beginsel geldt de maximale hoogte van 20 meter. Met het aangenomen amendement bij vaststelling van de IOV is de ashoogte van kleine windmolens al verhoogd van 20 tot 25 meter. Dit is verwerkt en staat zo ook in de ontwerp Omgevingsverordening. In beginsel geldt de maximale hoogte van 20 meter, zoals opgenomen in artikel 5.3, lid 1. Artikel 5.3, lid 2 biedt de mogelijkheid om daarvan af te wijken tot 25 meter als dat voor de aanvrager noodzakelijk is vanwege de eigen energievraag.
003	particulier	Liever geen algeheel verbod van zonnevelden in ganzenrustgebied, maar onder voorwaarden mogelijk maken (artikel 5.5). Er wordt onvoldoende rekening gehouden met nieuwe ideeën. Artikel 1.7 zou aangepast moeten worden. Bij wie ligt de bevoegdheid voor het verlenen van deze ontheffing?	De ganzenrustgebieden zijn gevrijwaard van plaatsing zonnevelden. Dit om te voorkomen dat de foerageer- en rustfunctie voor beschermde ganzen, bijvoorbeeld ten gevolge van aanwezigheid van zonnevelden, in die gebieden negatief worden beïnvloed. Dit sluit aan op de internationale verplichting (uit de Vogelrichtlijn) om maatregelen te treffen om winterganzen op te vangen. GS zijn degenen die op grond van artikel 1.7 een ontheffing kunnen verlenen. Die ontheffing kan door gemeenten en waterschappen bij GS aangevraagd worden. Inhoudelijk is er geen reden om artikel 1.7 aan te passen.
010 011	Gem. Bunschoten Werkgroep Natuurlijk Zeist- West	(010) De regels voor biomassa zijn aangescherpt (artikelen 5.6, lid 2 en 5.7). Het verzoek is dat het mogelijk blijft om met een onderbouwing een afweging te kunnen maken voor potentiële realisatie van bio-energie installaties met een bepaald vermogen. Eventuele verplaatsing/vergroting van een bestaand bedrijf is anders zeer moeilijk. (011) Goed dat de regels voor biomassa zijn aangescherpt.	De regels voor biomassa zijn inderdaad aangescherpt n.a.v. het onderzoek naar biomassa (Rapport Bio-energie in de provincie Utrecht, HaskoningDHV Nederland B.V.). Dat onderzoek was in de Omgevingsvisie aangekondigd. De regels voor biomassa maken verplaatsing of vergroting van een biomassa-installatie niet onmogelijk. Er zijn echter wel voorwaarden waaraan voldaan moet worden. In algemene zin betekent dit dat grote installaties op bedrijventerreinen thuis horen. Allesvergist, ook wel industriële vergisting genoemd, en grootschalige co-vergisting waarbij ook mest van derden en opslag worden betrokken, behoort op bedrijventerreinen gevestigd te worden. Ook grootschalige verbranding van (onbewerkte) biomassa zoals chips en shreds nabij warmtenetten of de industrie behoort naar zijn aard op bedrijventerreinen gevestigd te worden. Hiervoor geldt dat vestiging in het landelijk gebied niet voor de hand ligt omdat er over het algemeen geen lokale (nuttige) warmteafzet mogelijk is, en het gebied niet is berekend op intensieve transportbewegingen, maar ook vanwege gezondheidsrisico's vanwege fijnstof en landschap.
011	Werkgroep Natuurlijk Zeist- West	Niet alleen toetsen aan beeldkwaliteit, maar ook aan natuur, landschaps- en cultuurhistorische waarden; zie toetsing landbouwstructuur. Niet duidelijk is dat de regels voor windmolens groter dan 3MW ook voor kleine windmolens geldt als wordt afgeweken.	Op een bepaalde locatie kunnen meerdere regels uit de Omgevingsverordening van toepassing zijn, zoals bijv. de regels m.b.t. cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden. Wanneer een omgevingsplan nieuwe functies van energie mogelijk maakt, moet in de motivering van het omgevingsplan onderbouwd worden op welke wijze de ontwikkeling optimaal in de omgeving wordt ingepast. Hierbij moeten alle relevante belangen en waarden betrokken worden die van toepassing zijn op de locatie. De regels voor grote windturbines zijn opgenomen in artikel 5.4. Deze gelden niet voor kleine windturbines. De regels voor kleine windturbines staan in artikel 5.3. Voor de kleine windturbines geldt, ongeacht de hoogte, dat in de motivering van een omgevingsplan onderbouwd moet worden dat de energieopbrengst van die windturbine opweegt tegen de impact die de turbine heeft op de omgeving. De afwijking is gemaximeerd op 25 meter.

013, 023, 044, 056	ODRU, Gem. Woerden, Gem. St. Vecht, Gem. Utrechtse Heuvelrug	Er is een opruiimplicht voor windturbines en zonnevelden. Waarom geen algemene landschappelijke zorgplicht voor bouwwerken of gebouwen na beëindiging van de activiteit?	Wanneer bedrijfsgebouwen hun agrarische gebruiksfunctie hebben verloren, bieden de artikelen 9.11 t/m 9.13 mogelijkheden om sloop en zinvol hergebruik te bevorderen. In de artikelen 5.4 en 5.5 is geregeld dat wanneer de windturbines en zonnepanelen niet meer gebruikt worden, deze opgeruimd moeten worden. Als een nieuw initiatief zich aandient, kunnen windturbines en zonnepanelen weer geplaatst worden. Alleen binnen de Groene contour geldt voor zonnevelden een andere regeling dan voor bijvoorbeeld een woning. De zonnevelden kunnen slechts tijdelijk in de Groene contour staan. Na 25 jaar moeten ze opgeruimd worden.
021, 049	Particulier Maarn Maarsbergen Natuurlijk	(021): Windmolens of zonne-energievelden graag uitsluiten binnen of in de nabijheid van de landgoederen Het Kombos en Het Blauwe Huis. (049): In NNN en Natura2000 gebieden geen duurzame energie opwekken en geen windenergie in zone daar omheen.	De energietransitie is een grote opgave waar voldoende zoekruimte voor nodig is. De opgave van de energietransitie vraagt om het benutten van zoveel mogelijk geschikte locaties. Ook binnen het NNN zijn (beperkte) kansen voor de realisatie van duurzame energiebronnen. Het NNN wordt derhalve niet volledig uitgesloten. Dat geldt ook voor de daarin gelegen landgoederen. Daarbij moet aan de bepalingen in de Omgevingsverordening voor het NNN worden voldaan. Deze regels garanderen dat de kwaliteit, de wezenlijke kenmerken en waarden, de oppervlakte en de samenhang niet mogen worden aangetast. Onderdeel van deze kwaliteit zijn de leefgebieden van de voorkomende soorten. De instandhoudingsdoelen voor de natuur worden getoetst, ongeacht de ligging. In Natura 2000-gebieden, als onderdeel van het NNN, zijn windturbines en zonnevelden uitgesloten vanwege internationale verplichtingen.
025	TenneT	Energietransitie in uw provincie vraagt de komende jaren diverse uitbreidingen en wijzigingen van o.a. het hoogspanningsnet. Op dit moment wordt de impact van de RES'en doorgerekend. Hiervoor is ruimte nodig. TenneT verzoekt om rekening te houden met de aanwezigheid van nieuw voorziene en bestaande assets (zowel stations als verbindingen) en om hierover in overleg te treden. De Vergunningplicht Transformatorstations in Afdeling 5.2 kan vervallen, omdat: bestaande hoogspanningsstations al in bestemmingsplannen zijn geregeld, de huidige omgevingsvergunning milieu wordt omgezet in maatwerkvoorschriften en nieuwe hoogspanningsstations of uitbreidingen moeten voldoen aan het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Verzoek om een instructieregel op te nemen waarbij zonnevelden en windparken (ook met kleine windturbines) op een bepaalde afstand van de energie-infrastructuur worden gerealiseerd. Volgens de kaart kunnen windturbines geplaatst worden in de buurt van hoogspanningsverbindingen. Houd hiervoor de minimale afstanden aan zoals die vermeld staan in het handboek Risicozonering Windturbines of stel een adviesplicht door TenneT in. Er is een staalkaart met voorbeeldregels in voorbereiding.	Overleg: de RES'en worden in samenwerking met regionale partners, netwerkbeheerders, experts, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en inwoners verder uitgewerkt en vorm gegeven. Transformatiestations: vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet waren op grond van categorie 20 van bijlage I Besluit omgevingsrecht (Bor) transformatorstations, met niet in een gesloten gebouw ondergebrachte transformatoren en een maximaal gelijktijdig in te schakelen elektrisch vermogen van 200 MVA of meer, vergunningplichtig. Deze vergunningplicht komt niet terug in het Bal. De provincie heeft om die reden gekozen om deze regels beleidsneutraal om te zetten in de Omgevingsverordening. De vergunningplicht blijft zo gehandhaafd. Infrastructuur: een specifieke afstand is niet vastgelegd. Het Handboek Risicozonering Windturbine biedt een overzicht van wet- en regelgeving en beleid m.b.t. de risico's van windturbines voor de omgeving. Er staan rekenvoorschriften in om het risico te bepalen. De omvang van risico hangt af van allerlei factoren (en is daarom niet in één afstand te vatten) en wellicht zijn die in samenspraak met ontwikkelaar te wijzigen. Het Handboek Risicozonering Windturbines is gesplitst in de Handreiking Risicoberekeningen Windturbines en de module Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid, waarin de rekenmodellen zijn opgenomen. Het Rekenvoorschrift Omgevingsbeleid (module IV), en met name de werpafstand bij turbines, kan aanleiding zijn in overleg te treden met de beheerder van hoogspanningsverbindingen. Uit oogpunt van leveringszekerheid en maatschappelijk belang acht de provincie het, net als indiener, van belang plaatsing van windturbines te toetsen aan de berekeningen zoals opgenomen in het Rekenvoorschrift Omgevingsbeleid Module IV en in overleg te treden met de beheerder van hoogspanningsverbindingen. Dit wordt toegevoegd aan de toelichting op artikel 5.4. Adviesplicht: Een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit is de "opvolger" van het begrip "een goede ruimtelijke ordening". Dit betekent dat

			er rekening wordt gehouden met risico(verhoging). Gemeenten moeten bij het nemen van besluiten alle relevante feiten en belangen betrekken. Een adviesplicht is daarom niet nodig. Aanpassing verordening: aan de toelichting op artikel 5.4 wordt toegevoegd: “Uit oogpunt van leveringszekerheid en maatschappelijk belang acht de provincie het van belang plaatsing van windturbines te toetsen aan de berekeningen zoals opgenomen in het Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid Module IV en in overleg te treden met de beheerder van hoogspanningsverbindingen.”
011 032	Werkgroep Natuurlijk Zeist- West St. Milieuzorg Zeist	In de regels vastleggen dat de participatie in de energiewinning minimaal 50% moet zijn. De Raad van State heeft recent m.b.t. windmolens uitspraak gedaan i.r.t. gezondheidsaspecten windmolens. Bezien of deze uitspraak aanleiding geeft om tot een aanscherping van regels te komen.	De Omgevingswet regelt participatie. De verplichtingen voor participatie bij het omgevingsplan staan in artikel 10.2 lid 1 en 2 van het Omgevingsbesluit. Het afdwingen van bepaalde eigendomsverhoudingen valt niet onder de reikwijdte van de Omgevingswet en is om dus ook niet opgenomen in de Omgevingsverordening. Dit neemt niet weg dat de inzet is op het bereiken van (50%) lokale deelname. In de toelichting op de Omgevingsverordening is daarom het streven om minimaal 50% lokaal eigendom te bewerkstelligen opgenomen. RES-regio's en gemeenten hebben overigens aangegeven zelf de betrokkenheid van stakeholders en omwonenden te kunnen regelen, zodat met maatwerk gekeken kan worden naar de beste invulling. Samen met gemeenten en waterbeheerders zoekt de provincie naar mogelijkheden om meer invulling te geven aan participatie-vereisten. Via het Programma Energietransitie wordt ondersteuning aan coöperaties en gemeenten geboden. De Raad van State heeft op 30 juni 2021 een uitspraak gedaan over onder meer het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Dat zijn regels van het rijk. De normen uit dit besluit en regeling mogen niet meer gebruikt worden voor windturbineparken. Gemeenten moeten zelf normen stellen en goed motiveren. Het rijk is aan de slag om een milieueffectrapportage op te stellen voor het Activiteitenbesluit. De uitspraak van de Raad van State heeft geen consequenties voor de regels van de Omgevingsverordening.
046	Stichting Utrecht Science Park	Hoe wordt het bouwen van windturbines en aanleggen van zonnevelden (zonnepanelen ingepast in weilanden op en rond het USP) op het Utrecht Science Park mogelijk maakt? Verzoek om informatie.	Voor locaties binnen 'Kleine windturbine', 'Windenergie' en 'Zonneveld' wordt in de Omgevingsverordening onder voorwaarden ruimte gegeven voor regionale en lokale afweging om tot een locatiekeuze van de windturbines of zonnevelden te komen. Vanwege de aanwezigheid van kwaliteiten gelden voor het gebied rondom het USP, naast algemene voorwaarden vanuit de Omgevingsverordening of vanuit Rijksbeleid, ook gebiedsspecifieke voorwaarden. Voor het USP-terrein zijn vooral ook de regels vanuit UNESCO en de Cultuurhistorische hoofstructuur (CHS) belangrijk. De provincie denkt binnen de mogelijkheden in de verordening graag mee in maatwerkoplossingen. De gemeente Utrecht kan ook meer informatie verstrekken.
045 048	Particulier Particulier	Zonnevelden zijn aantasting van landschap en niet goed voor klimaat. Geen zonnevelden op landbouwgrond. Eerst de daken vol leggen.	De provincie gaat uit van de afspraken die in het kader van het Klimaatakkoord zijn gemaakt. De opgave van de energietransitie vraagt om het benutten van zoveel mogelijk geschikte locaties zonder daarbij een volgorde op te nemen. De Omgevingsverordening biedt ruimte voor zonnevelden onder voorwaarden. Vanwege de impact op het landschap is hiertoe in artikel 5.5. als voorwaarde opgenomen dat de structuren in het landschap herkenbaar blijven en voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing. Bovendien zijn de bepalingen vanwege de kwaliteit van het landschap (hoofdstuk 7 Omgevingsverordening) van toepassing. In de Omgevingsvisie en in de toelichting op hoofdstuk 5 van de Omgevingsverordening is onder meer aangegeven dat de provincie voor zonne-energie de voorkeur heeft voor plaatsing van

			zonnepanelen op daken, gevels en infrastructurele werken boven veldopstellingen. Dit omdat zonnepanelen op deze plekken normaal gesproken minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen zijn echter ook zonnenvelden nodig. Deze voorkeur is daarom niet verwerkt in de regels. De provincie stelt geen nadere regels voor zonnepanelen op daken.
050	Stedin	Artikel 5.2 bepaalt dat afgeweken kan worden van het verstedelijkingsverbod landelijk gebied, om nieuwe functies voor energie en transformatorstations toe te staan. Verzoek dit ook voor schakelstations en verdeelstations te laten gelden. Artikel 5.9 is niet voldoende duidelijk. In sub b staat dat het transformatorstation voldoende moet worden afgeschermd van de directe omgeving. Wat houdt dit in? De toelichting geeft geen duidelijkheid. Liever SMART omschrijven.	Het aanvullen van de toelichting op artikel 5.2 is een terecht verzoek. Aan de toelichting op artikel 5.2 wordt toegevoegd dat onder transformatorstations mede wordt begrepen schakelstations en verdeelstations. Artikel 5.9: In algemene zin is niet aan te geven hoe de afscherming van het transformatorstation vorm moet worden gegeven. Dit is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval. Gevaar en geluidhinder zijn de twee belangrijkste aspecten bij transformatorstations die niet in een gebouw staan. Deze aspecten vallen echter ook onder de algemene beoordelingsregel van artikel 8.9 Bkl. Daarmee wordt de regel overbodig en kan deze geschrapt worden uit de verordening. De verordening wordt hierop aangepast. Aanpassing verordening: • <i>aan de toelichting op artikel 5.2 wordt toegevoegd dat onder transformatorstations mede wordt begrepen schakelstations en verdeelstations.</i> • <i>artikel 5.9 worden geschrapt.</i>
		Ambtshalve wijzigingen H5	
		De locatie in artikel 5.3 is gedeeltelijk vet gedrukt: Kleine windturbine. Dit moet gewijzigd worden in: Kleine windturbine.	<i>Aanpassing verordening: de locatie Kleine windturbine in artikel 5.3 wordt vet gedrukt.</i>

6. Natuur

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
		NNN, Groene Contour en weidevogelgebieden	
004, 020, 030, 051	LTO Noord, Particulieren	Er zouden geen zonnevelden in de Groene contour toegestaan moeten worden om dit voor landbouw en natuur beschikbaar te houden (artikel 6.6). 020: Compensatie mag niet ten koste gaan van landbouwgrond.	De Groene contour is potentieel onderdeel van het NNN, maar moet worden gerealiseerd met aanvullende (financiële) middelen. Deze kostendragers worden onder andere gevonden in het onder voorwaarden toestaan van beperkte verstedelijking en nu ook in het tijdelijk toestaan van zonnevelden. Het einddoel blijft de inrichting als natuur, ter afronding van het NNN. Natuurcompensatie van ruimtelijke ontwikkelingen worden gezocht op locaties zowel binnen als buiten de Groene contour en buiten het NNN. Daarbij is landbouwgrond niet bij voorbaat uit te sluiten, alleen al omdat initiatiefnemers deze grond zelf kunnen inbrengen. Zonnevelden waren al mogelijk binnen de Groene contour op grond van de PRV. In de IOV zijn voor energie aanvullende regels toegevoegd. Bij het ontwerp Omgevingsverordening is wederom de keuze gemaakt om, gezien ook de ruimtevraag voor energie, de Groene contour hier niet voor uit te sluiten.
011	Werkgroep Natuurlijk Zeist-West	Voorstel om ten zuiden van Zeist en De Bilt (o.a. langs de Biltse Grift naar Sandwijck) een groter gebied in de groene contour te brengen.	Een voorstel tot aanpassen van de begrenzing van de Groene contour loopt via de bestuurlijke kopgroep akkoord van Utrecht. Een verzoek daartoe kan bij de provincie of één van de andere partijen van de kopgroep, worden gedaan. Er wordt bij een dergelijk verzoek nadrukkelijk gekeken naar instemming van de grondeigenaar (vrijwilligheid) naast ook ecologische en economische rendabiliteitscriteria. Na akkoord op de aanpassing van de begrenzing wordt deze in de eerstvolgende wijziging van het Natuurbeheerplan opgenomen. Deze begrenzing, waarbij per saldo het aantal hectaren groene contour gelijk blijft, wordt vervolgens in de Omgevingsverordening overgenomen.
014	Gem. Ronde Venen	Verbrede bescherming van weidevogelkerngebieden mag geen ontwikkelingen zoals woningbouw in de weg staan. Hier zou een integrale afweging mogelijk moeten zijn.	Vanwege de achteruitgang van de weidevogelstand is in de Omgevingsverordening de regel toegevoegd dat ontwikkelingen alleen onder de voorwaarde van het (aantoonbaar) behoud van het leefgebied van weidevogels mogelijk zijn. Dit betekent niet dat er een verbod is op woningbouw, maar wel dat ervoor gezorgd moet worden dat bij ontwikkelingen de kwaliteit van de leefgebieden niet achteruitgaat. Op dit moment wordt gewerkt aan een handreiking waarbij ingegaan wordt op de wijze waarop voldaan kan worden aan de regel. In de nabijheid van Wilnis en Mijdrecht liggen er inderdaad diverse weidevogelkerngebieden, maar het is niet zo dat deze woonkernen geheel strak omgeven zijn door weidevogelkerngebieden. Vanwege deze ruimte en de flexibiliteit in de regel is er geen aanleiding tot aanpassing. Overigens wordt in het kader van regionale programmering wonen en werken het gesprek gevoerd over woon- en werklocaties.
032	St. Milieuzorg Zeist	Op de kaart zou de robuuste verbinding tussen Heuvelrug en Veluwe aangegeven moeten worden. Dat geldt ook voor oude zones, die zijn geschrapt of gereduceerd. Heel goed dat artikel 6.7 Weidevogelkerngebieden is verbreed naar alle ontwikkelingen. Nog beter zou het zijn om de weidevogelkerngebieden volledig uit te sluiten van ontwikkelingen. Verzoek om duidelijker recreatiezonering in natuurgebieden.	De kaart van de Omgevingsverordening heeft betrekking op het NNN. Voor dit gebied gelden de regels zoals in hoofdstuk 6 zijn opgenomen. Wat betreft de robuuste verbinding is een Motie Groene Loper voor een Robuuste Verbinding met de Veluwe aangenomen waarin GS onder andere is verzocht om met de provincie Gelderland in overleg te treden en zo mogelijk samen op te trekken om de groene looper te kunnen uitrollen. Deze gesprekken lopen nog. Voor overige verbindingen geldt dat er t.o.v. de IOV geen wijzingen in de begrenzingen zijn doorgevoerd. Voorstellen voor nieuwe verbindingen of herbegrenzingsen worden jaarlijks in het kader van het opstellen van het Natuurbeheerplan bezien. Uitgangspunt daarbij is dat de totale opgave niet groter wordt dan 1570 ha. Tenslotte is er een instrumentenkader Groene contour . Hier krijgt een groene dooradering

			van het landelijk gebied aandacht; dit kan dan functioneren als ecologische verbindingsszone. Voor de weidevogelkerngebieden is in de Omgevingsverordening gekozen voor een bredere bescherming. Het helemaal uitsluiten van deze gebieden, is niet mogelijk en ook niet wenselijk omdat dan maatwerk onmogelijk wordt gemaakt. Nadere zonering van recreatie in natuurgebieden is niet geregeld in de Omgevingsverordening, omdat dit uitwerkingen betreft die op gebiedsniveau moeten worden gemaakt en waarbij de terreinbeheerders een belangrijke rol spelen. Het opstellen van regels in de verordening zou hier niet aan bijdragen.
039	Utrechtse natuur- en milieuorganisaties	1. Weidevogelkerngebieden a. Goed dat artikel 6.7 Weidevogelkerngebieden is verbreed naar alle ontwikkelingen. De aangepaste instructieregel is een verbetering maar biedt nog geen bescherming omdat niet gestreefd wordt naar een verbetering van het leefgebied. b. We missen 31 ha weidevogelkerngebieden bij Bunschoten (ook in de IOV), dit is bij de overgang van de PRV naar de IOV verdwenen. Kan dit weer teruggebracht worden. c. We pleiten voor weidevogelcompensatie als er gebouwd gaat worden in of nabij weidevogelgebied. 2. Alternatievenonderzoek (artikel 6.3) niet alleen bij aantasting van NNN maar bij alle vormen van aantasting toepassen.	1. Weidevogelkerngebieden a. Provincie Utrecht is van mening dat met bedoelde instructieregel wel degelijk in voldoende bescherming van het leefgebied wordt voorzien omdat bij een ruimtelijke ontwikkelingen per saldo minimaal sprake moet zijn van behoud van het leefgebied. Behoud en daarmee bescherming van wat er is, is dus de verzekerde ondergrens; deze wijze van regelen laat overigens de mogelijkheid om te bezien of er gevallen zijn waarin meer dan behoud nodig is. De instructieregel heeft alleen betrekking op ruimtelijke ontwikkelingen. Bij bescherming van weidevogels in weidevogelkerngebieden spelen meer aspecten een rol. De aanpak hiervan loopt onder andere via de soortbescherming en het subsidiespoor. b. In de voormalige PRS waren de weidevogelgebieden op kaart vastgelegd, maar geen regels daarvoor opgenomen in de PRV. De aanwijzing van weidevogelkerngebieden in de IOV met daaraan gekoppeld regels is nieuw. Er is dus geen sprake van het van "de kaart halen" van gebied. De begrenzing van de weidevogelkerngebieden wordt eerst in het Natuurbeheerplan vastgesteld. Daaraan ligt een monitoring ten grondslag. Vervolgens wordt de begrenzing overgenomen in de Omgevingsverordening. De weidevogelkerngebieden in de Omgevingsverordening komen overeen met het Natuurbeheerplan uit 2020 en 2021. Hierin zijn, op een klein stukje na (circa 3 hectare ter plaatse van het bedrijventerrein ten zuiden van Bunsschoten) ook de weidevogelkerngebieden bij Bunschoten opgenomen. c. Naar aanleiding van de zienswijze wordt opgemerkt dat de regels geen betrekking hebben op ontwikkelingen buiten (in de nabijheid) het weidevogelkerngebied. Met betrekking tot de regel behoud zal, zoals in de toelichting op artikel 6.7 is aangegeven, er een handreiking wordt opgesteld waarin richtlijnen worden uitgewerkt op welke wijze in een omgevingsplan de voorwaarden voor het per saldo minimaal behoud van het leefgebied inhoudelijk kunnen worden beoordeeld en geborgd. In dat kader kan ook worden bekeken of het nodig en wenselijk is om in de richtlijnen iets op te nemen over - eisen aan - locaties zijn waarop een eventuele compensatie kan worden verwezenlijkt. Uw voorstel wordt betrokken bij het opstellen van de handreiking. 2. Deze regels zijn niet gewijzigd ten opzichte van de regeling zoals die in de IOV is opgenomen. NMU heeft ten aanzien van deze regeling in de IOV een gelijksoortig betoog gevoerd (zie Nota van beantwoording zienswijzen Interim Omgevingsverordening). Er is geen aanleiding om daaraan nu wel tegemoet te komen. Voor alle uitzonderingen (groot openbaar belang, meerwaardebenadering en beperkte ontwikkelingen ten behoeve van de functie) geldt dat de aantasting zoveel mogelijk wordt beperkt (zie artikel 6.3 lid 3). De

		3. Toevoegingen aan de toelichting op basis van amendement zijn niet volledig overgenomen. 4. Strijdigheid compensatie (artikel 6.1.3) met Aanvullingswet natuur Omgevingswet en Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet. Als de ontwikkeling al heeft plaatsgevonden en nog niet is gecompenseerd kan achteruitgang van NNN plaatsvinden; dit is strijdig met artikel 7.8 Bkl. Volgens de toelichting van het Ontwerp Aanvullingsbesluit natuur mag het NNN “nooit en te nimmer door toegestane ontwikkelingen achteruitgaan.” 5. Waarom is de omschrijving van militaire terreinen of terreinen met militaire objecten uit de IOV niet opgenomen. 6. Opmerkingen die al in de zienswijze op de IOV zijn opgenomen: Artikel 6.3 lid 1b: Wij maken bezwaar en verzoeken u de 10-jaarstermijn te verwijderen uit dit voorschrift. Compensatie moet binnen 3 jaar gerealiseerd zijn.	uitzonderingen voor de meerwaardenadering en de beperkte wijzigingen (uitzonderingen b en c) worden al in de regel zelf ingeperkt: de meerwaardebenadering kan alleen toegepast worden als er sprake is van een meerwaarde in een samenhangend gebied en de uitzondering c is al gericht op beperkte wijzigingen. Een met een m.e.r. vergelijkbare alternatievenafweging zoals die voor ontwikkelingen van groot openbaar belang wordt vereist, past daarom niet. Daarom is dat ook niet in de regels opgenomen. Daarbij gelden ook nog de algemene beginselen uit artikel 3:2 en 3:4 van de Awb op grond waarvan de gemeente alle feiten, omstandigheden en belangen die betrokken zijn moet vergaren en deze moet betrekken bij het te nemen besluit. Hieronder vallen ook de belangen tot bescherming van de natuur en de mogelijke andere locaties of invullingen en mogelijkheden om aantasting te voorkomen. 3. Delen van de tekst van het Amendement Alternatievenonderzoek en verduidelijking tijdige compensatie zijn niet goed verwerkt door een technische storing. Dit wordt hersteld (de groene teksten van het amendement, voor zover ze nog niet waren verwerkt, worden toegevoegd aan de artikelen 6.3 en 6.10 van de Omgevingsverordening). Gebleken is dat dit amendement ook niet goed verwerkt is in de IOV. Dit wordt gerectificeerd in het Provinciaal Blad en gemeenten worden daarvan op de hoogte gesteld. 4. Van strijdigheid met het Aanvullingswet natuur Omgevingswet, Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet en Bkl is geen sprake. De regeling in het Bkl vereist immers dat tijdig moet worden gecompenseerd, niet dat altijd vooraf moet worden gecompenseerd. Dit wordt in de toelichting op deze regels in het Bkl bevestigd. De zin uit de toelichting waarnaar in de zienswijze wordt verwezen, gaat ook niet over het tijdstip van compensatie, maar over de te bereiken eindsituatie. Hiermee wordt benadrukt dat de regels in de Omgevingsverordening voor een omgevingsplan er toe moeten strekken dat de aantasting door activiteiten in dat plan ook echt wordt gecompenseerd en er geen aantasting overblijft. Dit gebeurt doordat in het besluit dat de ingreep toelaat, moet worden geborgd dat in verband met de ingreep zodanige maatregelen getroffen worden dat de samenhang, oppervlakte en kwaliteit van het netwerk per saldo niet in het geding komen. Omdat de regels in de Omgevingsverordening daartoe strekken, is de verordening in overeenstemming met het Bkl. 5. In de Omgevingsverordening is inderdaad geen definitie opgenomen en dat is ook niet nodig of vereist. De Omgevingsverordening wordt immers onder de Omgevingswet volledig digitaal en deze worden samen met de regels over de fysieke leefomgeving van andere bestuursorganen zoals rijk en gemeenten in het DSO opgenomen. Deze regels vormen daarin één kader en worden ook als zodanig gepresenteerd. De definitie en aanwijzing van militaire terreinen en terreinen met militaire objecten is een exclusieve Rijksbevoegdheid en dit wordt dan ook alleen in rijksregels vastgelegd; (zie daarvoor artikel 5.150, eerste lid, van het Bkl in samenhang gelezen met bijlage XIV, onder A, bij het Bkl, de Omgevingsregeling en de daarbij behorende bijlagen). 6. Een deel van de opmerkingen waarop NMU doelt, ging op in of lag in het verlengde van andere reacties en is daarmee afgedaan. Een ander deel is samengevat in een algemene reactie in de Nota van beantwoording zienswijzen Interim Omgevingsverordening. Aangezien de feiten en omstandigheden niet zijn gewijzigd, is er geen aanleiding tot aanpassing. Bij andere opmerkingen wordt hieronder nog wel apart stilgestaan. Wat betreft de het bezwaar op de 10-jaarstermijn verwijzen wij dan ook naar bovengenoemde nota.
--	--	---	---

		- Het is onduidelijk wie de Meerwaarde meet en wat het gevolg is als er geen Meerwaarde ontstaat. - Het is onduidelijk wie de gebiedsvisie opstelt die in de toelichting bij de meerwaardebenadering wordt benoemd. - In artikel 6.9 lid 7 onder a zijn expliciete regels opgenomen over de wijze waarop het verlies in oppervlakte gecompenseerd moet worden. Maar er ontbreken regels over de wijze waarop verlies aan kwaliteit, wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang gecompenseerd moet worden. - Artikel 6.9 lid 1: toevoegen van de wezenlijke kenmerken en waarden. - In artikel 6.9 lid 7 onder e moet de compensatieopgave zijn: het areaalverlies en de oppervlakte die verstoord wordt.	- Wat betreft de vraag wie meerwaardebenadering meet en wat het gevolg is als er geen meerwaarde ontstaat het volgende: het gedetailleerd vastleggen van controle en handhaving van de meerwaardebenadering wordt geborgd in het omgevingsplan, de natuurcompensatie-overeenkomst en een overeenkomst tot vestiging van een kwalitatieve verplichting. Voor deze instrumenten is in de rijksregels, bepaald welk bestuursorgaan op welk moment welke besluit mag nemen of welke overeenkomst mag sluiten en hoe daarop vervolgens wordt gecontroleerd en eventueel gehandhaafd. Zo volgt uit de Omgevingswet dat de gemeenteraad een plan vaststelt en op het voldoen daaraan toeziet; dat geldt dus ook voor de voorwaardelijke verplichting of gebodsbepaling waarmee de compensatie en meerwaarde in het plan moet worden verzekerd. Het vastleggen van de specifieke maatregelen voor de natuurcompensatie gebeurt in een overeenkomst waarbij ook afspraken worden gemaakt over controle en handhaving (met boeteclausules). Overeenkomstig het Burgerlijk Wetboek houden de partijen bij die overeenkomst, dus initiatiefnemer in en vooral de provincie, toezicht dat wordt nageleefd. Wie, wat, wanneer en hoe doet, is dus al volledig bepaald in de rijksregels en dit behoeft of mag geen dubbeling krijgen in de Omgevingsverordening. Na de overeenkomst wordt een kwalitatieve verplichting gevestigd zodat ook de instandhouding van de ontwikkelde natuur wordt geborgd. - Wat betreft de vraag wie de gebiedsvisie op moet stellen: De gebiedsvisie zal door de initiatiefnemer geïnitieerd moeten worden. Hier zullen verschillende partijen bijvoorbeeld natuurpartijen en gemeenten bij betrokken moeten worden. Bij gebiedsvisies kunnen bestaande visies (zoals de Natuurvisie Provincie Utrecht) worden betrokken. Het beschrijven van natuurknelpunten volgt al impliciet uit de regel. Dit wordt voor de duidelijkheid toegevoegd aan de toelichting op artikel 6.3, eerste lid onder b. Het is dus niet nodig dit in een regel vast te leggen. De gebiedsvisie hierbij is geen doel op zich, maar nodig om de versterking van het NNN uit te werken en mogelijk te maken. - Wat betreft de stelling dat de eisen voor compensatie moeten worden aangevuld met eisen en invulling van compensatie van kwaliteit: de hoofdregel voor compensatie in de Omgevingsverordening is dat de gehele aantasting moet worden gecompenseerd; dus alles wat er aan oppervlakte, kwaliteit etc., wordt aangetast. Die hoofdregel geldt voor elke aantasting en hieraan wordt dan ook altijd getoetst. Een nadere uitwerking of verdere detaillering hoe deze hoofdregel precies moet worden ingevuld voor aantasting van kwaliteit of wezenlijke kenmerken in de verordening is niet vastgelegd in de regels. Zoals NMU zelf ook aangeeft is een kwaliteit minder goed objectief en in het algemeen vast te stellen. Dit pleit juist voor een duidelijke hoofdregel die vervolgens per ontwikkeling en aantasting wordt getoetst. Regels moeten altijd eenduidig, objectief bepaalbaar en toepasbaar zijn. In gevallen waarin dat niet kan, blijft nadere regeling gelet op de rechtszekerheid achterwege. - Wat betreft het ontbreken van de term wezenlijke kenmerken en waarden in artikel 6.9 lid 1: hier wordt de formulering van het Bkl gevolgd en het voorstel niet overgenomen. - Wat betreft artikel 6.9 lid 7, onder e: Compensatieopgave en compensatie van verstoring. De bijlage heeft inderdaad betrekking op de oppervlaktecompensatie van
--	--	--	--

		• Artikel 6.9 lid 5 compensatie binnen NNN pas mogelijk nadat compensatie buiten het NNN niet mogelijk is (volgordelijkheid). Artikel 6.9 lid 5: versnelling van realisatie van het NNN is niet juist • Artikel 6.9 lid 7a: verzoek tot het opnemen van het begrip natuurwaarden. • In artikel 6.9 lid 7 onder f moeten mitigerende maatregelen zoals beschreven in lid 7b ook worden beheerd en in stand gehouden. • Bijlage 12 is onduidelijk. Neem een definitie van compensatieopgave op als het totaal aan beschermde natuurwaarden, in termen van areaal, kwaliteit, wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang, dat door een ingreep verloren gaat en gecompenseerd moet worden. • In bijlage 11 onder a opnemen (Bestaande waarden en potentiële waarden van het ecosysteem) dat onderzoeken en beschrijven wat de effecten zijn van de 'nieuwe ontwikkeling' op het functioneren van het (nabijgelegen) NNN van belang is en de bijlage koppelen aan natuurwaarden. • Groene contour: In artikel 6.12 zijn lid 1 en 3 in strijd met elkaar. Lid 1 kan geschrapt.	natuur(beheer) typen. Om verwarring te voorkomen, wordt de benaming van de bijlage aangepast. Wat betreft de volgordelijkheid bij compensatie binnen het NNN: compensatie op gronden buiten het NNN hoeft in het geval van agrarische gronden geen voordeel op te leveren. Provincie Utrecht heeft er dan ook voor gekozen om dit niet in de regels op te nemen. • Compensatie binnen het NNN is mogelijk op locaties die vallen onder het bepaalde van artikel 6.3 lid 2 (bestaande verhardingen etc.) en de uitzonderingen genoemd in artikel 6.9 lid 5. Het gaat bij deze laatste uitzondering niet over een algemene versnelling van het NNN maar om de versnelling op de betrokken gronden. Dit wordt ter verduidelijking toegevoegd aan artikel 6.9 lid 5. • Wat betreft het begrip natuurwaarden en het opnemen van een definitie voor dit begrip: Het gaat bij het compensatieplan om de beschrijving van de kwaliteit. Het begrip natuurwaarden geeft hier voldoende invulling aan. De voorgestelde begripsdefinitie geeft hier een te gedetailleerde invulling aan en wordt daarom niet overgenomen. • Wat betreft de opmerking over artikel 6.9 lid 7, onder f over het toevoegen mitigerende maatregelen: mitigerende maatregelen "gaan op" in hetgeen in het omgevingsplan aan activiteiten wordt toegestaan; dit betreft immers maatregelen die worden genomen of ingebouwd om de activiteit die het plan toelaat een zo beperkt mogelijke aantasting te doen zijn. Kort gezegd bepalen deze mede de omvang van de toegestane activiteit; buiten die omvang treden, levert handelen in strijd met het plan op. Dit is niet iets wat nog apart in de Omgevingsverordening wordt geregeld. Er wordt alleen een compensatieplan voor de compenserende maatregelen gevraagd. Dit leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsverordening. • Terecht wordt opgemerkt dat bij de aanhef onder ad) 2 van bijlage 12 de tekst niet klopt en de tekst betrekking heeft op de punten voor de aantasting worden bedoeld. Deze tekst zal worden aangepast. • Wat betreft de bijlage 11 Wezenlijke kenmerken en waarden: de ruimtelijke bescherming van het NNN kent geen externe werking binnen de Provincie Utrecht. De invloed van een naastgelegen ontwikkeling op het NNN wordt daarom niet meegenomen in de regels. Wel is het in een kader van een gezonde leefomgeving zo dat gemeenten geen naastgelegen functie mogen toestaan. • Wat betreft de opmerking over Groene contour: in de zienswijze wordt aangegeven dat er een strijdigheid zit tussen lid 1 en lid en lid 3 van artikel 6.12. Dit is een terechte opmerking en de regels in dit artikel worden in overeenstemming gebracht met de NNN regels (met uitzondering van lid 4: nieuw lid 3: ongewijzigd). Aanpassing verordening: – Aan de toelichting op artikel 6.3, lid 1 onder b wordt toegevoegd "Het beschrijven van natuurknelpunten volgt al impliciet uit de regel." – De toelichtingen op artikel 6.3 lid 3 en artikel 6.10 worden aangevuld conform amendement:
--	--	--	---

			→ aan de toelichting op artikel 6.3 lid 3 wordt toegevoegd: “Het beperken van deze aantasting betekent een zo klein mogelijke impact op de bestaande en potentiële natuurwaarden met een zo beperkt mogelijk ruimtebeslag waarbij moeilijk vervangbare natuurtypen zoveel mogelijk worden ontzien.”; en → aan de toelichting op artikel 6.10 wordt toegevoegd: → “De tijdige compensatie zoals in 6.3 lid 3 is opgenomen is in dit artikel uitgewerkt. Het gehanteerde ...” → “in ieder geval” toegevoegd in derde zin eerste alinea → In de vierde zin vervalt “of de meerwaardebenadering ”en “en b” → “Voor de meerwaardebenadering zoals bedoeld in artikel 6.3 lid 1 onder b is het uitgangspunt dat de meerwaarde binnen 10 jaar moet kunnen worden bereikt. Gezien de ontwikkelingstermijn van natuur zal dit in de meeste gevallen betekenen dat de compensatie voorafgaand aan de ontwikkeling moet worden ingezet.”. – Aan artikel 6.9, vijfde lid wordt aan het einde toegevoegd: “ter plekke van deze nieuwe natuur”. – De toelichting op artikel 6.9, vijfde lid wordt aangevuld: ... ter plekke van deze nieuwe natuur. Het gaat dus niet om een algemene versnelling van het NNN... – Titel bijlage XII. De nieuwe titel van de bijlage wordt gewijzigd in “Berekenen oppervlaktecompensatie natuur(beheer)typen”. – Aanpassing Bijlage XII : tekst onder 2 “de compensatie die gerealiseerd gaat worden” wordt gewijzigd in “aantal hectares dat aangetast wordt – In artikel 6.9, zesde lid, wordt “De oppervlakte van de compensatie wordt bepaald” gewijzigd in “De oppervlakte ter compensatie van het verlies in oppervlakte NNN”. – In de toelichting op artikel 6.9, zesde lid wordt toegevoegd: De kaarten uit het natuurbeheerplan kunnen indicatief worden gebruikt, er is altijd een controle in het veld nodig om de begrenzing en de kwaliteit exact vast te stellen.” – De leden lid 1 t/m 3 van artikel 6.12 worden gewijzigd in: 1. De realisatie van de compensatie, de ontwikkeling, de instandhouding en het beheer zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het besluit waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt. 2. De realisatie van de compensatie wordt in het omgevingsplan zeker gesteld door middel van een voorwaardelijke verplichting waarin de aard en omvang van de compensatie is vastgesteld en waarin is bepaald dat de uitvoering van benodigde compensatie zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval gegarandeerd binnen drie jaar na de ruimtelijke ontwikkeling, is uitgevoerd/gerealiseerd en daarna in stand wordt gehouden. 3. In afwijking van tweede lid geldt voor de realisatie van nieuwe natuur als compensatie voor de plaatsing van zonnepanelen dat de inrichtingsmaatregelen uiterlijk 25 jaar na plaatsing van de zonnepanelen worden uitgevoerd. – De toelichting op artikel 6.12, eerste lid wordt vervangen door: “De realisatie van de compensatienatuur of de nieuwe natuur, de ontwikkeling, de instandhouding en het beheer daarvan moeten verzekerd zijn op het moment
--	--	--	---

			van vaststelling van het besluit waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt. De realisatie van de compensatie, als bedoeld in artikel Instructieregel ontwikkelingen binnen de Groene contour en de realisatie van nieuwe natuur in samenhang met verstedelijking zoals bedoeld in artikel Instructieregel realisatie nieuwe natuur binnen Groene contour door verstedelijking, moet uiterlijk binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van het omgevingsplan zijn voltooid.” – De toelichting op artikel 6.12, tweede lid wordt vervangen door: “De realisatie van de compensatie, zoals bedoeld in artikel Instructieregel ontwikkelingen binnen de Groene contour, en de realisatie van nieuwe natuur in samenhang met verstedelijking, zoals bedoeld in artikel Instructieregel realisatie nieuwe natuur binnen Groene contour door verstedelijking, moet uiterlijk binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van het omgevingsplan zijn voltooid.” – De toelichting op artikel 6.12, tweede lid wordt omgenummerd naar toelichting op artikel 6.2, derde lid.
040	Cumela namens particulier	Verzoek om herbegrenzing NNN/natuurcompensatie bij Harmelen in relatie tot gewenste wijziging bedrijfslocatie	De begrenzing is ten opzichte van de IOV niet gewijzigd en volgt de kavelgrens. Provincie Utrecht ziet op dit moment geen aanleiding om de grens in de Omgevingsverordening aan te passen. In de PRV (herijking 2016) is de grens aangepast zodat deze niet over het bedrijventerrein heen lag; In de IOV heeft een kleine correctie plaatsgevonden. Wel gaat de provincie graag met u in overleg over natuurontwikkeling op uw aangrenzende perceel. Mocht dit leiden tot grensaanpassingen dan worden deze meegenomen in een volgende aanpassing van het Natuurbeheerplan en vervolgens in de Omgevingsverordening. Voor de gewenste wijziging bedrijfslocatie kunt u contact opnemen met uw gemeente.
044	Gem. St. Vecht	Er zijn geen regels opgenomen voor zeer kwetsbare gebieden in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij. Toch graag regels om gebieden te beschermen buiten Natura-2000 gebieden.	Het is bekend dat de Wet ammoniak en veehouderij bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt ingetrokken. De gebieden die nu door de provincie als “zeer kwetsbaar gebied” als bedoeld in die wet zijn aangemerkt, worden ook onder de Omgevingswet tegen een toename van ammoniakdepositie door veranderingen van bestaande veehouderijen (voldoende) beschermd. Dit gebeurt door de regels die in de Omgevingswet en o.m. het Bal worden gesteld aan emissie door agrarische bedrijven, de regels over de bescherming van natuurgebieden in het Bal en het Bkl, de regels die reeds in de Omgevingsverordening zijn opgenomen met beperkingen voor verandering of uitbreiding van agrarische bedrijven en de opgenomen regels voor natuur en het NNN. Daarmee is al in voldoende bescherming voorzien. De regels in de Omgevingsverordening worden op dit punt niet aangevuld.
045	Particulier	Natuurterreinen zijn slecht voor landschap; veel onkruid dat leidt tot dode dieren (door Jacobskruiskruid) en meer gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.	Uit onderzoeken naar de visuele landschapsbeleving blijkt dat natuurterreinen over het algemeen zeer worden gewaardeerd en dus zeker niet slecht zijn daarvoor. Jacobskruiskruid is een inheemse soort die van nature in Nederland thuishoort en zeer waardevol is voor de Nederlandse biodiversiteit. Er is weinig bekend over het daadwerkelijk aantal dieren dat ziek is geworden of is overleden als gevolg van vergiftiging door het Jacobskruiskruid. In de brief van de Minister van LNV van 13 september 2021 geeft ze aan dat enkele tientallen paarden per jaar die ziek worden of dood gaan door het eten van Jacobskruiskruid en er de laatste drie jaar geen gevallen bekend van ziekte of sterfte bij rundvee door het eten van deze plant. Aangezien de soort vooral kiemt op open plekken in het gras is er geen verwachting dat deze soort kiemt op agrarische beheerde graslandpercelen, waardoor inzet van

			gewasbestrijdingsmiddelen hier niet hoeft toe te nemen. In onze provincie geldt sinds 2007 een afspraken document Jacobskruiskruid, waarin de betrokken partijen, zoals wegbeheerders, landbouwers en natuurorganisaties met elkaar hebben afgesproken elkaar te zullen aanspreken op een adequaat terreinbeheer ter voorkoming van overlast door o.a. Jacobskruiskruid. Naar verwachting wordt dit afspraken document in 2022 geactualiseerd.
049	Maarn Maarsbergen Natuurlijk	Stel zones vast waar de mens niet mag komen en de intrinsieke waarden van de natuur voorop staan. Bijv. voor een brede corridor over en tussen de ecoducten Mollebos, N227, N226 en Rumelaar.	Specifieke recreatiezonerings in natuurgebieden zijn geen onderdeel van de Omgevingsverordening. Zonering is meestal gekoppeld aan de bescherming van actuele kwetsbaarheden van natuurgebieden en gericht op het voorkomen van conflicten door andere activiteiten daarmee en worden in samenspraak met beheerders bepaald en gehandhaafd. Over de door u genoemde gebieden kan daarom in dit verband geen uitspraak worden gedaan. Dit betreft uitwerkingen met een te laag abstractieniveau voor provinciale regelgeving. Deze uitwerkingen moeten op gebiedsniveau worden gemaakt waarbij onder andere de terreinbeheerders een belangrijke rol spelen.
		Houtopstanden en kleine landschapselementen	
021, 049	Particulier, Maarn Maarsbergen Natuurlijk	Graag extra kleine landschapselementen en waardevolle houtopstanden op kaart zetten.	Kleine landschapselementen komen slechts in aanmerking voor opname op de waardenkaart als deze voldoen aan de hiervoor opstelde criteria (waaronder bijvoorbeeld cultuurhistorische betekenis en leeftijd). Ook geldt dat deze niet reeds onder het beschermingsregime van de Omgevingswet mogen vallen (voorheen de Wnb, hoofdstuk 4, Houtopstanden). Elzensingels, mits van voldoende omvang, vallen reeds onder het beschermingsregime van de Omgevingswet en komen om deze reden niet voor opname op de waardenkaart in aanmerking. Plannen die nog niet ten uitvoer zijn gebracht voldoen (per definitie) niet aan de criteria die worden gesteld met betrekking tot leeftijd. De waardenkaart geeft een grafische weergave van bestaande kleine landschapselementen en kleine landschapselementen die werden genomineerd voor opname.
025	Tennet	Verzoek rekening te houden met de gedragscode Houtopstanden van TenneT. Maak bijv. een uitzonderingsregels hiervoor.	Deze gedragscodes zijn primair bedoeld om vrijstellingen onder voorwaarde te verlenen van de verboden en regels van de Omgevingswet (voorheen Wnb). Zoals in de gedragscode is aangegeven zal provinciale regelgeving, zoals opgenomen in de Omgevingsverordening en de Beleidsregels Natuur en Landschap , door TenneT worden nageleefd, voor zover het provinciale houtopstandenbeleid door de gedragscode al niet is doorkruist. Het toevoegen van uitzonderingsregels is daarmee niet aan de orde.
049	Maarn Maarsbergen Natuurlijk	Verzoek om strenger regime voor houtopstanden: a. Er zouden regels in de omgevingsverordening moeten zijn om het strengere regime voor waardevolle houtopstanden, waarvan in de Omgevingsvisie gewag gemaakt wordt, tot uiting te brengen. b. De verplichting om een melding van het vellen van houtopstand minimaal 4 weken van tevoren te doen, is verdwenen. Deze termijn zou weer opgenomen moeten worden. c. Bij een kapmelding is het alleen verplicht om aan te geven welke houtopstand gekapt wordt. Bij de kapmelding zou ook een beplantingsplan voor de herbeplanting vereist moeten worden (nu alleen bij herbeplanting op andere grond). d. De toeslagregels bij herbeplanting op andere grond zouden, naast ouderdom van de bosgroeiplaats, ook rekening moeten houden met de mate van aanwezigheid van zeldzame en beschermde soorten.	a. Het regime waar indiener kennelijk op doelt, wordt opgenomen in een instructieregel in de Omgevingsverordening. Deze regel is nu nog als “gereserveerd” opgenomen, omdat de invulling van deze regel afhankelijk is van de nu nog in voorbereiding zijnde Bosstrategie . In deze strategie wordt het beleid aangaande houtopstanden herijkt. Wanneer deze strategie is vastgesteld, worden in de Omgevingsverordening regels opgenomen die de uitvoering van dat beleid ondersteunen. Het is dus nu nog te voorbarig om bedoelde instructieregel al in te vullen. De tekst bij de toelichting wordt wel verduidelijkt zodat de bestaande bescherming van waardevolle houtopstanden met de verwijzing naar de beleidsregels inzichtelijker wordt. De houtopstanden worden via de regels van de (Interim) Omgevingsverordening beschermd. b. Bedoelde termijn is onder de Omgevingswet en bijbehorende amvb's weer in de rijksregels opgenomen, namelijk in artikel 11.126 van het Bal. Daarom kan de provincie deze termijn niet meer opnemen in de Omgevingsverordening. Voor de gevallen waarbij uit het oogpunt van veiligheid niet gewacht kan worden tot

			verstrijken van de termijn van vier weken, wordt in de Omgevingsverordening de mogelijkheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften opgenomen. Hiermee kan de melding "bijgestuurd" worden. c. Deze eis is op dit moment inderdaad beperkt tot een geval waarin herbeplanting op andere grond plaatsvindt. In zo'n geval is het logisch een beplantingsplan te vragen, omdat het gaat hier gaat om volledig nieuwe ontwikkeling van een houtopstand. Voor een kapmelding met herplanting op dezelfde grond is een beplantingsplan niet nodig. d. Het opnemen van de aanwezigheid van zeldzame en beschermde soorten is vanuit toetsbaarheid niet gewenst en daarnaast is de bescherming zowel vanuit soortenbescherming als vanuit het NNN al geborgd. Daarom is er voor gekozen om dit niet bij houtopstanden als criterium toe te voegen. Aangezien de toelichting nog onvoldoende duidelijk is wat betreft de bescherming van Waardevolle houtopstanden wordt een aanpassing van de toelichting opgenomen. Aanpassing verordening: – de toelichting op paragraaf 6.2.2 wordt toegevoegd "In de Beleidsregels Natuur en Landschap is onder andere opgenomen dat er op oude bosgroeiplaatsen geen ontheffing wordt verleend voor compensatie op andere grond. Dit betekent dat er in beginsel in een oude bosgroeiplaats geen andere ontwikkelingen mogelijk zijn. "
		Faunabeheer en wildbeheer	
026	KNJV (jagersvereniging)	Artikel 6.36 sub b dient te vervallen aangezien de redelijke wildstand, bedoeld in 11.65 Bal, een wettelijke en daarmee dus een exclusieve bevoegdheid is van de jachthouder. De jacht is een nationale aangelegenheid en valt daarmee onder de bevoegdheid van het ministerie. In artikel 6.40 wordt de structuur van een geschillencommissie dwingend opgelegd. De genoemde verplichtingen grijpen te ver in in de grondrechtelijke vrijheden van de verenigingen bovendien bestaat er op nationaal niveau een geschillencommissie voor o.a. WBE's en haar leden. Artikel 6.40 kan vervallen. De Jagersvereniging wijst erop dat er geen artikel is gewijd aan bepalingen t.a.v. de verplichting van de FBE om de WBE's te horen bij de totstandkoming van een Faunabeheerplan. Verzoek om dit toe te voegen.	In de Nota van beantwoording zienswijzen Interim Omgevingsverordening is reeds ingegaan op deze opmerkingen. De Omgevingswet stelt dezelfde kaders waardoor de beantwoording niet afwijkt.
045	Particulier	2 ganzen afschieten per verjagingsactiviteit is te weinig.	Waarschijnlijk wordt artikel 6.43 van de Omgevingsverordening bedoeld. Dit artikel is onderdeel van het totaalpakket aan maatregelen van de Utrechtse ganzenafspraken. Een totaalpakket dat enerzijds fors ingrijpt in de populatie overzomerende ganzen (standganzen) en anderzijds voor de overwinterende ganzen de winterrust garandeert. Vanwege die winterrust van 1 november tot 1 maart is verjagen met ondersteunend afschot slechts beperkt toegestaan en alleen ter voorkoming van belangrijke schade aan kwetsbare gewassen. Om uw gewassen te kunnen beschermen tegen ganzenvraat in de zomerperiode wordt door grondgebruikers, jagers en provincie samengewerkt om de ganzenpopulatie minimaal te stabiliseren. Deze periode biedt de mogelijkheid om in te grijpen in de populatie standganzen op uw percelen. Ter bevordering van de

			samenwerking en afstemming kent de provincie vier ganzenclusters. U kunt zich aansluiten bij uw gebiedscluster en zo bijdragen in het optimaal gebruiken van gebiedskennis, leggen van lokale/regionale contacten, netwerken en het gezamenlijk uitvoering geven aan maatregelen. Voor informatie kunt u de Faunabeheereenheid Utrecht benaderen.
		Flora- en fauna activiteiten	
026	KNJV (jagersvereniging)	Artikel 6.42 en 6.43 roept te veel onduidelijkheid op. Gebruik de wettelijke terminologie.	De terminologie is naar aanleiding van de eerdere zienswijze op de IOV zo goed als mogelijk afgestemd op de wetteksten. In de Omgevingsverordening zijn deze vrijwel ongewijzigd overgenomen, in casu geen wijziging van de onderdelen waar de zienswijzen zich toen op richtte. Zie daarom voor beantwoording de Nota van beantwoording zienswijzen Interim Omgevingsverordening .
		Ambtshalve wijzigingen H6	
		Toelichting op artikel 6.3 eerste lid verduidelijken: in artikel 6.3, lid 1, onder b staan niet expliciet de wezenlijke kenmerken en waarden genoemd. Dit wordt wel in de toelichting genoemd. Dat leidt tot onduidelijkheden bij initiatiefnemers en gemeenten. Voorstel is dit ter verduidelijking toe te voegen. – Militaire terreinen. In de regels van de ontwerp Omgevingsverordening zat een verkeerde verwijzing en was de uitzondering voor de NNN regels op militaire terreinen in het NNN daardoor niet goed opgenomen. Aanvulling toelichting op artikel 6.14 toepassingsbereik houtopstanden. De meest recente gegevens zijn verwerkt in de kaart (zie hoofdstuk 13). – Aanvulling toelichting op artikel 6.22 Toepassingsbereik en aanwijzing beschermd kleine landschapselement: kleine aanvulling als voorbeeld. – In artikel 6.45 was per abuis een PM opgenomen m.b.t. de rapportage. De gegevens worden gerapporteerd in een door GS aangewezen systeem. Dit wordt toegevoegd aan het artikel. – In het Bal is in artikel 11.68 bepaald dat de jacht alleen mag worden uitgeoefend als de jacht is geopend bij ministeriële regeling. Gedurende die hele periode mag dan worden gejaagd. De jacht kan gesloten worden in verband met bijzondere weersomstandigheden. Als gevolg van bijzondere weersomstandigheden, zoals de bedekking van wateroppervlakten met ijs of de onbereikbaarheid van voedsel als gevolg van sneeuw, kunnen jachtsoorten (wildlijst) en soorten in het kader van beheer en schadebestrijding extra kwetsbaar zijn. Het sluiten van de jacht i.v.m. bijzondere weersomstandigheden, wat onder de Wnb direct bij GS was belegd, kan onder de Omgevingswet en Bal alleen nog bij maatwerkregel geregeld worden. Hiervoor wordt het beleid zoals verwoord in het Draaiboek bijzondere weersomstandigheden gebruikt. Inhoudelijk wijzigt het beleid niet op dit punt.	Aanpassing verordening: – Aan de toelichting op artikel 6.3, eerste lid, wordt de laatste zin vervangen door: “Indien er sprake is van aantasting dan zijn er drie uitzonderingen op grond waarvan deze activiteiten, onder de genoemde voorwaarden kunnen worden toegestaan. Het gaat om:” – In artikel 6.3, eerste lid, onder b, wordt na “voor wat betreft” toegevoegd “wezenlijke kenmerken en waarden.” – Het vierde lid van artikel 6.3 wordt gewijzigd in: “In afwijking van het eerste lid kan een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Militaire terreinen of terreinen met militaire objecten binnen het natuurnetwerk Nederland ten behoeve van militaire doeleinden regels bevatten die terreinverharding of bouwactiviteiten toestaan, mits is verzekerd dat nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk Nederland tijdig worden gecompenseerd.” – De toelichting op het vierde lid van artikel 6.3 wordt gewijzigd in: “Het kan zijn dat terreinverhardingen of bouwactiviteiten nodig zijn op Militaire terreinen of terreinen met militaire objecten binnen het natuurnetwerk Nederland. Dit lid maakt dat mogelijk. Daar is wel de voorwaarde aan verbonden dat verzekerd moet zijn dat compensatie op tijd plaats vindt.” – De toelichting op artikel 6.13 (Toepassingsbereik houtopstanden) wordt: “De kaart houtopstanden is een indicatieve kaart aangezien de begrenzing van de bebouwde kom houtopstanden wordt bepaald door gemeenten. Deze begrenzing moet dus altijd worden gecontroleerd bij de desbetreffende gemeente.” – Aan de toelichting op artikel 6.21 (Toepassingsbereik en aanwijzing beschermd klein landschapselement) wordt aan het einde van de vierde zin toegevoegd “en ringsloten.” – In artikel 6.45 (Specifieke gegevens en bescheiden schadebestrijding ganzen) worden de woorden “De rapportage bevat tenminste” geschrapt. Toegevoegd wordt, na het woord gerapporteerd, “in het door gedeputeerde staten aangewezen systeem.” – Toevoegen Artikel 6.58 Maatwerkregel sluiten jachtseizoen: In afwijking van artikel 11.68 van het Besluit activiteiten leefomgeving, kunnen gedeputeerde staten de jacht op wildsoorten als bedoeld in dat artikel in de gehele provincie

			<i>of een gedeelte daarvan, sluiten zolang bijzondere weersomstandigheden dat noodzakelijk maken.</i>
		In artikel 6.21 (Toepassingsbereik en aanwijzing beschermd klein landschapselement) is lid 3 overbodig.	<i>Aanpassing verordening: het derde lid van artikel 6.21 (Toepassingsbereik en aanwijzing beschermd klein landschapselement) wordt geschrapt.</i>
		In artikel 6.24 (Meldplicht aantasting beschermd klein landschapselement om dringende redenen) was per abuis weggevallen dat het moet gaan om dringende redenen. Zie ook de titel van dit artikel. Daarnaast hersteld dat de acceptatie onherroepelijk moet zijn, voordat mag worden overgegaan tot uitvoering. Dit was wel goed opgenomen in de toelichting van dit artikel.	<i>Aanpassing verordening: Artikel 6.24 (Meldplicht aantasting beschermd klein landschapselement om dringende redenen) wordt als volgt gewijzigd:</i> – <i>aan lid 1 wordt toegevoegd: “...vanwege dringende redenen...”;</i> en – <i>lid 3 wordt de tekst: “De activiteiten mogen pas worden verricht na acceptatie van de melding.” gewijzigd in: “De activiteiten mogen niet worden verricht tot de acceptatie van de melding onherroepelijk is geworden.”</i>
		De tekst van artikel 6.60 Maatwerkvoorschriften maatregelen Aziatische duizendknoop wordt tekstueel iets aangepast.	<i>Aanpassing verordening: Artikel 6.60, eerste lid</i> – <i>onder b wordt “niet voldaan is” gewijzigd in “het niet voldaan hebben”.</i> – <i>onder c wordt gewijzigd in “het niet uitvoeren of laten uitvoeren van de maatregelen genoemd in artikel 6.57”.</i>

7. Cultuurhistorie en landschap

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
		Werelderfgoed en Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS)	
021	Particulier	Graag park Valkenheide opnemen in buitenplaatszone.	De locatie van de historische buitenplaats Valkenheide valt binnen de Historische buitenplaatszone (deelgebied Maarsbergse Flank). Deze zone is op basis van nauwkeurig onderzoek tot stand gekomen. Mocht er reden zijn om te veronderstellen dat hier desondanks onderdelen ten onrechte niet zijn opgenomen, dan ontvangen wij graag nadere informatie. Het later ontstane park Valkenheide (het huidige buurtschap Valkenheide) is geen historische buitenplaats en is om die reden niet opgenomen.
035	Gem. Nieuwegein	Wat is kleinschalige verstedelijking in artikel 7.10 Uitzondering verstedelijkingsverbod Historische buitenplaatszone en Militair erfgoed? En gelden de regels m.b.t. militair erfgoed ook in stedelijk gebied?	Met 'kleinschalige verstedelijking' wordt bedoeld dat het past in de schaal van het betreffende landschap en ondergeschikt blijft aan het landschap. Binnen de Historische buitenplaatszone en het Militaire erfgoed is een beperkte hoeveelheid verstedelijking toegestaan om het behoud van de historische buitenplaatsen of militair erfgoed te ondersteunen. De regels voor de CHS gelden in de daarvoor aangewezen gebieden in artikel 7.8 van de Omgevingsverordening. Als militair erfgoed in het stedelijk gebied ligt, dan gelden de regels m.b.t. militair erfgoed ook in het stedelijk gebied. Via het Omgevingsloket is het mogelijk om de gebieden die in de artikelen genoemd worden, op kaart in beeld te brengen via de viewer 'Regels op de kaart'.
044	Gem. St. Vecht	Bij archeologische waarden is onduidelijk op welke gebieden dit betrekking heeft. Voor wie zijn de instructieregels bedoeld? Wat houdt beschermen en benutten in bij artikel 7.9 over de Cultuurhistorische hoofdstructuur. Wie houdt hier toezicht op?	In de artikelen 7.4 en 7.9 staan instructieregels die betrekking hebben op archeologische waarden, namelijk respectievelijk die van de Limes liggend binnen de bufferzone horend bij het UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes en die binnen de provinciaal belang gebieden CHS-Archeologisch waardevolle zone (artikel 7.8 lid 1 sub e). De instructieregels richten zich tot gemeenten en waterschappen. Op andere plaatsen in de Omgevingsverordening worden archeologische waarden genoemd als belang met het oog waarop direct werkende regels (voor iedereen die een bepaalde activiteit uitvoert) worden gesteld. Het gaat hier om alle archeologische waarden die binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit liggen. In de toelichting op artikel 7.9 tweede lid wordt onder het kopje 'Archeologie' toegelicht wat de provincie verstaat onder beschermen. Omdat het niet alleen om bekende maar ook om (aantoonbaar te) verwachte(n) waarden gaat, zal vaak eerst nader onderzocht moeten worden welke waarden aanwezig zijn en in hoeverre deze archeologisch gezien behoudenswaardig zijn; daarom wordt het instrument van een onderzoeksplicht genoemd bij ingrepen vanaf een bepaalde omvang en diepte. Vervolgens kan een gemeente besluiten wat er moet gebeuren met de archeologische waarden (vindplaats); het komt hierbij aan op een belangenafweging ('rekening houden met'). Op basis van het Verdrag van Valletta is bescherming door behoud in situ het uitgangspunt (bijvoorbeeld door plaanpassing of archeologievriendelijk bouwen), maar behoud ex situ (door een opgraving conform de Erfgoedwet) kan ook. Benutten van archeologische waarden kan bijvoorbeeld door deze mee te nemen in de ontwerpogave van een ontwikkeling. De provincie Utrecht houdt toezicht op de door haar gestelde instructieregels.
046	Stichting Utrecht Science Park	Ernstige zorgen over de mogelijke beperkingen voor het USP van de aanwijzing tot Unesco werelderfgoed van de Nieuwe Hollandse Waterlinië. Ontwikkelingen nodig om ambities te verwezenlijken niet	De nominatie van de Hollandse Waterlinies voor UNESCO Werelderfgoed leidde op 26 juli jl. tot inschrijving op de Werelderfgoedlijst: de Hollandse Waterlinies zijn sindsdien Werelderfgoed.

		blokkeren doch juist waarborgen. Welke ontwikkelingen mogen wel of niet en onder welke voorwaarden? Als ambities niet samengaan met de randvoorwaarden voor (de nominatie voor) aanwijzing als werelderfgoed, kunnen wij deze nominatie niet of niet in deze vorm meer ondersteunen.	Nadere uitwerking van de mogelijkheden is maatwerk, afhankelijk van de locatie en de vraag of opgave. Daarbij mag door een ontwikkeling in het Werelderfgoedgebied de uitzonderlijke universele waarde van het Werelderfgoed niet worden aangetast. De provincie heeft als opdracht van het Rijk (medebewindstaak) om dit te borgen in haar verordening. Om meer inzicht te krijgen in wat die waarden inhouden en hoe hiermee om te gaan, zijn gebiedsanalyses gemaakt. Dit is geen nieuw beleid, maar een uitwerking van de regel in de verordening dat de kernkwaliteiten niet mogen worden aangetast. Voor de gebieden buiten het Werelderfgoedgebied op het USP (attentiegebied) geldt het provinciale beleid van de CHS-Militair erfgoed, dat een voortzetting is van (reeds lang) bestaand beleid. In deze gebieden moet rekening worden gehouden met de cultuurhistorische waarden van het militair erfgoed. De provincie denkt binnen de mogelijkheden van de Omgevingsverordening graag mee om tot goede oplossingen te komen.
		Landschap	
021	Particulier	Verzoek om bij aardkundige waarden de steilrand bij Maasbergen en de 'Folcoldusberg' opnemen.	Het toevoegen van nieuwe aardkundige waarden is op dit moment niet aan de orde. De Folcoldusberg zal ook op termijn geen aardkundige waarde worden, want deze locatie is zeer sterk door de mens beïnvloed; zie 509671 Bij Maarnse Grindweg 30 3953 LW te Maarsbergen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Folcoldusheuvel . Bij het benoemen van aardkundige waarden gaat het er om dat de landschapsvormen door natuurlijke processen zijn ontstaan, kenmerkend zijn voor deze processen en niet of beperkt zijn aangetast. Daarom zal de Folcoldusberg niet benoemd worden als aardkundige waarde. De steilrand ten noorden van Maarsbergen moet nader bekeken worden. Een dergelijke wijziging kan impact hebben voor ontwikkelingen door de gemeente en andere partijen. Omdat de verordening al ter inzage heeft gelegen en er niet meer gereageerd kan worden, is een dergelijke aanpassing ongewenst. De suggestie om de steilrand op te nemen als aardkundige waarden zal daarom inhoudelijk afgewogen worden en, indien deze voldoet aan de criteria, meegenomen worden in de eerste wijziging van de Omgevingsverordening, die eind 2022 plaatsvindt.
032	St. Milieuzorg Zeist	Goed dat er voor informatieborden regels zijn gesteld. Dit moet wel gemonitord en geëvalueerd worden. Verzoek tot aanwijzing van bijzondere provinciale landschappen.	In paragraaf 6.7 van de Omgevingsvisie is aangegeven hoe er gemonitord en geëvalueerd wordt. Daartoe wordt ook gebruikgemaakt van het jaarlijks Uitvoeringsprogramma VTH, een uitvoeringsprogramma voor taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarin wordt (onder andere) ook teruggeblikt en vooruitgekeken naar de VTH-taken met betrekking tot (informatie)borden. Op grond van de Wet Natuurbescherming konden gedeputeerde staten gebieden, buiten het NNN, aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden kunnen aangeduid worden als bijzondere provinciale natuurgebieden/bijzondere provinciale landschappen. Bij de invoering van de Nationale Landschappen bleek 80% van de provincie de status Nationaal Landschap te hebben. Wij hebben besloten de kernkwaliteiten van alle landschappen te beschermen. De Utrechtse Landschappen zijn van grote waarde. De provincie Utrecht heeft voor alle landschappen de kernkwaliteiten in de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen beschreven en de bescherming van de kwaliteiten in de (Interim) Omgevingsverordening vastgelegd. Hiermee wordt grotendeels dezelfde beschermende status als de bijzondere provinciale landschappen geboden.
		Ambtshalve wijzigingen H7	

	Op 26 juli 2021 is de Nieuwe Hollandse Waterlinie op de UNESCO Werelderfgoedlijst gekomen als uitbreiding van de Stelling van Amsterdam samen vormen zij één Werelderfgoed onder de naam 'Hollandse Waterlinies'. Op 27 juli 2021 is de Neder-Germaanse Limes ingeschreven op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Dit betekent dat alle formuleringen verwijzend naar de Werelderfgoedstatus in wording voor beide Werelderfgoederen kunnen worden geschrapt. Voorts geldt voor de Limes dat het ingeschreven Werelderfgoed en de bijbehorende bufferzone op de locatie Hoge Woerd (Utrecht) afwijkt van hoe deze in het nominatiedossier in januari 2020 werden voorgesteld. De Omgevingsverordening loopt hierop achter, waardoor een deel van het gebied '(Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)' bij Hoge Woerd (Utrecht) feitelijk kernzone betreft en strengere regels behoeft; tevens ontbreekt het later toegevoegde zuidoostelijk deel van de bufferzone.	Het opnemen van een nieuw gebied 'UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (kernzone)' in de Omgevingsverordening valt niet onder een ambtshalve wijziging. Dit geldt ook voor het uitbreiden van de bufferzone. Hier zal aandacht voor zijn bij de eerste herziening van de Omgevingsverordening. Aanpassing verordening: – De woorden “(Voorlopige Lijst)”, behorende bij UNESCO in de artikelen 7.1 t/m 7.6., de bijbehorende toelichtingen en de legenda van de bijbehorende kaarten worden geschrapt. – In de toelichting op de artikelen 7.3 en 7.4 wordt “(beoogde)” geschrapt en is de status van het Werelderfgoed aangepast in de tekst ter verduidelijking.
	Er blijkt in het gebied '(Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)' bij Hoge Woerd (Utrecht) per abuis een rijksmonument te zijn opgenomen.	Aanpassing kaart bij de verordening: het rijksmonument bij Hoge Woerd (Utrecht) in het gebied 'UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)' wordt van de kaart gehaald; zie kaart in Hoofdstuk 13

8. Landbouw

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
004, 006, 016, 020, 030, 041, 047	LTO Noord, particulieren	(004, 020, 030, 041): Waarom zijn de landbouwkerngebieden verdwenen? Hoe is de huidige gebiedsindeling bepaald en wie zijn daarbij betrokken? Wat zijn de regels in de 'oude' landbouwkerngebieden? (004, 016, 020, 030): Waarom worden de ontwikkelingsmogelijkheden van de niet-grondgebonden veehouders beperkt? In landbouwstabiliserings- en landbouwontwikkelingsgebied zou dit hetzelfde moeten zijn (artikel 8.2a).	Omdat er geen zwart-wit onderscheid te maken is tussen het belang van landbouw in de landbouwgebieden en de landbouwkerngebieden zijn deze gebiedscategorieën samengevoegd. In het landelijk gebied moeten de belangen van een toekomstbestendige agrarische sector bij planologische ontwikkelingen meegewogen worden. Landbouwkerngebieden kwamen voor in de PRS, maar niet in de PRV. In de PRV waren de artikelen van de landbouw onder meer aan het Landelijk Gebied, het Landbouwontwikkelingsgebied en het Landbouwstabiliseringsgebied gekoppeld. Dit is voortgezet in de IOV en nu dus ook in de Omgevingsverordening. De regels van de Omgevingsverordening m.b.t. landbouwstabiliseringsgebieden zijn niet aangescherpt t.o.v. artikel 8.2 a van de Interim Omgevingsverordening en artikel 2.1 van de PRV . Voor bestaande niet-grondgebonden veehouderijbedrijven in het landbouwstabiliseringsgebied geldt sinds 2016 een "stand still". Dat betekent dat er geen doorgroeimogelijkheden zijn. Die situatie is anders in de landbouwontwikkelingsgebieden. Om die reden kunnen de regels niet hetzelfde zijn.
004, 016, 020, 030, 038, 045	LTO Noord, particulieren	In artikel 8.4 (geitenhouderijen) zou opgenomen moeten worden dat er onmiddellijk een einde gemaakt kan worden aan de zgn. geitenstop als uit onderzoek blijkt dat er geen gezondheidsrisico's zijn of deze door het nemen van maatregelen opgelost kunnen worden. (020): Is overschakelen van varkens naar melkgeiten (t.b.v. kaas maken) mogelijk? (038): De geitenstop zou als tijdelijk aangekondigd moeten zijn en de zinsnede in de toelichting: 'De 'geitenstop' zal een positieve bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving', is voorbarig en het verzoek is om dit aan te passen. Daarnaast is het om welzijnseisen, gewenst om het tijdelijk meer mogen houden van opfoklammeren 0 – 61 dagen (RAV categorie C 3.100) tijdens en direct na de aflamperiode toe te staan. Waarom wel een geitenstop en geen rookverbod, terwijl de gezondheidsnadelen rook al wel zijn aangetoond.	Bij de invoering van de "geitenstop" is het zekere voor het onzekere genomen. Zolang er geen duidelijkheid is over de precieze oorzaken van het verhoogde ziekterisico rondom geitenhouderijen, wordt de "geitenstop" ongewijzigd voortgezet. Er worden allerlei vervolgonderzoeken uitgevoerd: VGO (veehouderij en gezondheid omwonenden). Op site van RIVM staat dat naar verwachting de resultaten in 2024 gepubliceerd kunnen worden. Wanneer daarover meer duidelijkheid komt, wordt bezien of en op welke wijze de "geitenstop" wordt opgeheven. Dit kan dus niet op voorhand in de regels opgenomen worden, maar deze toezegging wordt wel toegevoegd aan de toelichting op de regels van artikel 8.4. De "geitenstop" heeft betrekking op vestiging, uitbreiding van geitenhouderijen alsmede omschakeling van bestaande agrarische bedrijven naar geitenhouderijen. Overschakelen van varkens naar melkgeiten is dus nu niet mogelijk. Dat geldt ook voor het tijdelijk mogen houden van meer opfoklammeren. Aanpassing verordening: aan de toelichting op artikel 8.4, gehele artikel, wordt toegevoegd: Wanneer duidelijkheid komt over gezondheidseffecten van geitenhouderijen op de leefomgeving (waarschijnlijk in loop van 2024), wordt bezien of en op welke wijze de "geitenstop" wordt opgeheven."
004, 008, 012, 018, 020, 030, 041, 045, 047, 051	LTO Noord, particulieren	Artikel 8.7 over beperken bodembewerking staat de gebruiksfunctie in de weg. Bepaalde teelten (bijv. mais), die nu ook plaatsvinden, moeten kunnen blijven. Soms is scheuren van kruidenrijk grasland noodzakelijk en maisteelt vermindert emissie bij rundvee. Ook het zgn. 'rondleggen' en begreppelen moet mogelijk blijven. (045): Activiteiten op land moeten zonder vergunning kunnen. Een vergunningaanvraag binnen 4 weken is niet haalbaar?	Artikel 8.7 geldt voor veengebied dat kwetsbaar is voor oxidatie. Het gaat hier om een regeling voor agrarische bodembewerkingen (onder meer scheuren en ploegen). Deze regeling is beleidsneutraal overgenomen uit de PRV via de IOV in het ontwerp van de Omgevingsverordening. Deze bodembewerkingen zijn niet toegestaan doordat de bodemdaling hierdoor versnelt. Bodembewerkingen die worden uitgevoerd ten behoeve van graslandvernieuwing of aanleg van een andere blijvende teelt zijn wel toegestaan, vanwege het beperktere effect op de bodemdaling (in vergelijking met bijvoorbeeld maisteelt), het minder frequent voorkomen en het grote belang dat dit kan hebben voor de bedrijfsvoering op een

			grondgebonden veehouderijbedrijf zoals veel voorkomt in de veengebieden. Als bij het begreppen veen naar boven komt, dan is dat niet toegestaan. Bedrijf van particulier (045) ligt buiten gebied "beperkten bodembewerking: Daar gelden de beperkingen van de bodembewerkingen niet. In de toelichting op artikel 8.7 is aangegeven "Deze bodembewerkingen zijn onacceptabel doordat de bodemdaling hierdoor versnelt." Hier wordt bedoeld dat het niet is toegestaan. Dit wordt aangepast in de toelichting op het artikel. Ook zonder dat dit expliciet benoemd staat, is binnen het gebied van artikel 8.7 begreppen wel toegestaan als dat gedaan wordt in blijvend grasland of een andere blijvende teelt. Aanpassing verordening: in de toelichting op artikel 8.7 wordt het woord "onacceptabel" vervangen door de woorden "niet toegestaan".
006,	Particulier	Waarom ligt bedrijf in landbouwkerngebied i.p.v. landbouwontwikkelingsgebied? Waarom deze indeling? Waarom is een tweede bedrijfswoning niet toegestaan?	De indeling van deze gebieden is niet nieuw. Het landbouwkerngebied was opgenomen in de PRS. Het landbouwontwikkelingsgebied is in 2005 aangewezen in het kader van het Reconstructieplan Gelderse Vallei/ Utrecht-oost en vastgelegd in het streekplan, PRV (2013), IOV (2021) en nu in de Omgevingsverordening. Alleen het gebied ten zuiden van Woudenberg (Scherpenzeel) en Renswoude is aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied. Het bedrijf (006) ligt in het gebied "agrarische bedrijven" en niet in een landbouwkerngebied of landbouwontwikkelingsgebied. Het is sinds jaar en dag provinciaal beleid om een ongebreidelde uitwaaiing van versterking in het landelijk gebied te voorkomen. Een tweede agrarische bedrijfswoning is niet toegestaan omdat het extra bebouwing in het landelijk gebied betekent.
006, 016, 019, 020, 031, 049	Particulieren, Maarn, Maarsbergen, Natuurlijk	Duurzame landbouw die circulair, natuur inclusief, klimaatneutraal en diervriendelijk is, wordt gestimuleerd. Niet-grondgebonden veehouderij kan hier prima aan voldoen. (016, 019, 020, 031): Er worden veel reststromen gebruikt, de bedrijven kunnen eenvoudig energie neutraal zijn en moderne stallen betekent weinig emissie. Diervriendelijk heeft aandacht, maar vraagt aanpassing van stallen en bouwblok. Het blokkeren van uitbreiding en ontwikkeling in landbouwstabiliseringsgebied is hiermee niet gewenst. Schakel dit gelijk aan landbouwontwikkelingsgebieden.	Duurzame landbouw: de provincie wil bedrijven die kiezen voor kringlooplandbouw faciliteren. Dit gebeurt o.a. door de inzet van plattelandscoaches voor de komende drie jaar. Ook via het Actieplan Duurzame Landbouw met natuur faciliteren de provincie agrarische bedrijven bij de ontwikkeling van duurzame bedrijfsplannen. Zie hiervoor verder de Omgevingsvisie (2021). Voor bestaande niet-grondgebonden veehouderijbedrijven in het landbouwstabiliseringsgebied geldt sinds 2016 een "stand still". Dat betekent dat er geen doorgroeimogelijkheden zijn. Het restrictieve beleid voor de niet-grondgebonden veehouderij in de landbouwstabiliseringsgebieden is niet nieuw. De landbouwstabiliseringsgebieden zijn dezelfde gebieden als de extensiveringsgebieden die in 2005 het kader van het Reconstructieplan Gelderse Vallei/ Utrecht-oost zijn aangewezen. Dit reconstructieplan is destijds in samenwerking tussen provincie, gemeenten, landbouworganisaties en groene organisaties tot stand gekomen en uitgevoerd. Destijds is afgesproken dat voor niet-grondgebonden veehouderij in extensiveringsgebieden (nu landbouwstabiliseringsgebieden) vanwege de ligging nabij kwetsbare natuur geen groeimogelijkheid geboden kon worden. Aan niet-grondgebonden bedrijven met groeiambities is de mogelijkheid geboden om met een verplaatsingssubsidie te verplaatsen naar een landbouwontwikkelingsgebied. Daarnaast was er een beëindigingssubsidie voor stoppers. Aan de niet-grondgebonden veehouderijbedrijven is op deze wijze voldoende perspectief en steun geboden.

021	Particulier	Graslanden ten noorden van de Grift niet opnemen als Landbouwontwikkelingsgebied. De intensieve landbouw daar ter plekke dient omgevormd te worden naar extensieve landbouw.	Het Landbouwontwikkelingsgebied op de kaart is overgenomen uit de IOV. Er is eerder besloten om dit beleidsneutraal te doen waarbij de balans tussen Landbouwontwikkelingsgebieden en Landbouwstabiliseringsgebieden ongewijzigd blijft.
028, 033,	Particulieren	(028, 033, 045): Regels belemmeren bedrijfsvoering. Het is onmogelijk om 2,5 koe/ha te realiseren (liever bijv. 3,5GVE/ha of 5 GVE/ha).	De maat van 2,5 GVE/ha wordt gebruikt om te bepalen of een landbouwbedrijf grondgebonden is en onder de regels voor grondgebonden landbouw kan vallen. In de toelichting op het begrip grondgebonden landbouw staat onder meer: "Op basis van landbouwkundige productiegegevens en voedernormen is vastgesteld dat een veebedrijf wat betreft ruwvoer nog net zelfvoorzienend is bij een veebezetting van 2,0 GVE per ha op matige grond tot 2,5 GVE per ha op goede grond. Grondgebondenheid van veebedrijven wordt ook wel gedefinieerd op basis van het criterium wel of geen mestoverschot op bedrijfsniveau. Op basis van dit criterium worden ook maximale veebezettingen van 2,0-2,5 GVE per ha vastgesteld. 2,5 GVE is daarmee een richtgetal dat een goede indicatie geeft of het veebedrijf grondgebonden is."
043 045	Gem. IJsselstein Particulier	(043): Verzoek om meer mogelijkheden voor kringlooplandbouw. Er is een limitatieve lijst voor vervolgfuncties voor voormalige agrarische bedrijfslocaties opgenomen. Hier liever doelvoorschriften. (045): Indien uitbreiding van vee niet mag, dan bouwen van (recreatie)woningen toestaan.	Voor de transitie naar kringlooplandbouw zet de provincie diverse instrumenten in naast de regels uit de Omgevingsverordening. In de Samenwerkingsagenda Landbouw (2019) is de provinciale inzet voor een duurzame landbouw verder uitgewerkt. In de uitvoering van de SAL en de gebiedsgerichte aanpak concretiseert de provincie de doelstellingen voor kringlooplandbouw verder. Onder meer via voorlichting en verschillende subsidies ondersteunt de provincie de transitie naar Kringlooplandbouw. Sinds jaar en dag is het provinciaal beleid om ongebreidelde versterking van het landelijk gebied tegen te gaan. Dat betekent dat niet overal van alles (bijv. recreatiewoningen of woningen) gebouwd mag worden. De verordening bevat daarom een limitatieve lijst met vervolgfuncties voor voormalige agrarische bedrijfsterreinen (artikelen 9.11 t/m 9.13). Doel van deze artikelen is om sloop en zinvol hergebruik te bevorderen van bedrijfsgebouwen die hun agrarische gebruiksfunctie hebben verloren. (Recreatie)woningen zijn onder voorwaarden mogelijk bij agrarische bedrijfsbeëindiging (zie de artikelen 9.12 en 9.13).
048	Particulier	Zorg dat er voldoende landbouwgebieden overblijven. Leg niet nog meer beperkingen op aan de landbouwbedrijven qua omvang, ontwikkelingsruimte etc., maar inventariseer bij de bedrijven en ga het individuele gesprek aan. Dan ontstaat er een win-win situatie.	De artikelen zijn beleidsneutraal omgezet vanuit de IOV (en voorheen de PRV). Daarmee legt de Omgevingsverordening geen extra beperkingen op aan landbouwbedrijven (als het gaat om zaken als fysieke ontwikkelruimte) .
051	Particulier	De erfgrootte is max. 2 ha. Dat is niet ruim.	De regels voor agrarische bedrijven bevatten maximale oppervlaktelimitaties: een agrarisch bouwperceel is maximaal 1,5 hectare. Onder voorwaarden is doorgroei naar 2,5 hectare mogelijk. Deze regels en voorwaarden staan in hoofdstuk 8 van de Omgevingsverordening en zijn beleidsneutraal overgenomen uit de IOV (2021) en stonden ook in de PRV.
Ambtshalve wijzigingen H8			
		Er bestaat onduidelijkheid over het begrip grondgebonden landbouw. Dit begrip wordt uitgelegd in de toelichting op de begrippen (bijlage I). Een stukje tekst wordt van de toelichting op het begrip overgeheveld naar het begrip zelf. Agrarisch bedrijf is een begrip in de Omgevingsverordening, landbouwbedrijf en veehouderij zijn dat niet. Beide termen staan in de regels het ontwerp van de Omgevingsverordening: artikel 8.1, lid 1 onder a, artikel 8.2, lid 1 en	Aanpassingen verordening: – De volgende tekst wordt toegevoegd aan het begrip grondgebonden landbouw (uit bijlage I): "Er is sprake van grondgebondenheid bij veebedrijven bij een veebezetting van 2,5 grootvee-eenheden of minder per hectare gras en voedergewassen".

		artikel 8.3. Begrippen worden alsnog consequent toegepast zonder dat inhoud van de regels wordt gewijzigd.	– <i>Consequente toepassing van begrippen in regels van hoofdstuk 8 (artikel 8.1, eerste lid: agrarisch bedrijf i.p.v. landbouwbedrijf, landbouw i.p.v. veehouderij, en in artikel 8.2, eerste lid: landbouw i.p.v. veehouderij)</i>
--	--	--	---

9. Wonen, werken, recreëren

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
		Bestaande en nieuwe stedelijke functies landelijk gebied	
039	Utrechtse Natuur- en Milieuorganisaties	In paragrafen 9.1 en 9.2 moeten de afwegingskaders scherper geformuleerd worden voor stedelijke functies in landelijk gebied, zodat rekening wordt gehouden met cumulatie van ontwikkelingen. Kan het begrip 'in aansluiting op' opgenomen worden? Liever direct aansluitend op bestaande bouwpercelen behorend tot stedelijk gebied.	Bij de toedeling van functies aan locaties die in de paragrafen 9.1 en 9.2 onder voorwaarden zijn toegestaan, moeten gemeenten rekening houden met alle betrokken belangen. In de paragrafen 9.1 en 9.2 is de voorwaarde "in aansluiting op", voor zover relevant, opgenomen in de regels. Dit is niet bij alle regels mogelijk. Zo zien de artikelen 9.11 t/m 9.13 op functiewijziging van voormalig agrarisch bedrijfsperceel. Deze percelen liggen in het landelijk gebied en zijn niet aan te merken als stedelijk gebied. Dat geldt ook voor bebouwingsenclaves- en linten, recreatiewoningen en bestaande stedelijke functies anders dan wonen.
015	Gem. Houten	Staat ruimte voor experimenten (Eiland van Schalkwijk) in het juiste hoofdstuk?	In hoofdstuk 1 (algemeen) staan nu (alleen) de algemene regels, waaronder het algemene artikel ontheffing voor experimenten of innovatie. Het specifieke artikel Instructieregel ruimte voor experimenten (Eiland van Schalkwijk) is verplaatst van hoofdstuk 1 naar hoofdstuk 9 (wonen, werken, recreëren) omdat het daar beter past. Dit doet overigens niets af aan de inhoud van de regels. En digitaal zijn de regels straks vindbaar in het DSO-loket. In de PRV was geregeld dat in afwijking van die regeling een bestemmingsplan regels kon bevatten voor het gebied Eiland van Schalkwijk (artikel 1.5 , tweede lid van de PRV). Dit is per abuis niet overgenomen in de IOV en dus ook niet in het Ontwerp van de Omgevingsverordening. Dit zal weer toegevoegd worden. Aanpassing verordening: aan artikel 9.4 wordt toegevoegd: "In afwijking van deze regeling kan (...)".
046	Stichting Utrecht Science Park	Geef het Utrecht Science Park de status van experimenteergebied, zoals eerder het geval was. Klopt het dat met de status experimenteergebied er mogelijkheden komen voor ontheffing van de (instructie)regels voor experimenten of innovaties te verkrijgen. Zo nee, wat houdt de status experimenteergebied in?	Het USP is in de PRV en IOV niet aangewezen als experimenteergebied. Het is in de Omgevingsvisie (2021), net als in de structuurvisie, wel benoemd als gebied waarvoor de experimenteerstatus mogelijk is. De Omgevingsvisie geeft daarbij ook aan dat er nog werk verzet moet worden voordat dit in de Omgevingsverordening opgenomen kan worden. Voorwaarde voor aanwijzing als experimenteergebied (als bedoeld in artikel 9.4 van de Omgevingsverordening) is gezamenlijke kaderstelling en rolopvatting van onder meer een gemeente met de provincie. Gebieden waarvoor een gezamenlijk kader is vastgesteld, worden na wijziging van deze verordening toegevoegd aan artikel 9.4. Dit artikel biedt ruimte om op een innovatieve manier 'uitnodigingsplanologie' te bedrijven: planologie die redeneert vanuit de plek. Daarnaast biedt artikel 1.7 aan gemeenten de mogelijkheid om ontheffing voor experimenten of innovatie bij GS aan te vragen. Dergelijke experimenteerruimte kan helpen bij de transitie voor energie, bodemdaling en landbouw. Indien een nieuwe technologie zich aandient, is er ruimte om in pilots met deze technologie te experimenteren. Zie verder ook de beantwoording van deze zelfde vraag in de Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening .
056	Gem. Utrechtse Heuvelrug	Een nadrukkelijke wens betreft een ruimhartige opstelling van uw kant bij experimenteerruimte in het buitengebied en tevens bij het realiseren van Tiny Houses in de kernrandzone.	Experimenteerruimte: deze ruimte is mogelijk na een gezamenlijke kaderstelling en rolopvatting van onder meer gemeente(n) met de provincie. De gemeente kan een concreet initiatief hiervoor inbrengen bij de provincie.

			Tiny Houses zijn een vorm van verstedelijking, ook al is het grondbeslag per huis kleiner dan die van een regulier huis. In de kernrandzone is verbetering van de ruimtelijke kwaliteit het primaire doel. Om die te bereiken is enige verstedelijking onder voorwaarden mogelijk. De kansen daarvoor worden groter, als die verstedelijking op zichzelf ook aan de ruimtelijke kwaliteit bijdraagt of die nadrukkelijk ondersteunt. Met kleinschalige woonconcepten als Tiny Houses lijken er daarvoor zeker mogelijkheden.
021	Particulier	Geen kernrandzone opnemen ten zuiden van de A12 bij Maarsbergen; dit is een rustgebied.	Een kernrandzone is een zone gelegen in het landelijk gebied rondom en direct aansluitend op het stedelijk gebied. Hieronder vallen ook dorpskernen. Dat is de reden dat er ook rondom Maasbergen een kernrandzone is opgenomen. De kernrandzone is rond elke kern indicatief en op dezelfde wijze aangegeven. Doel van die zone is het versterken van de ruimtelijke kwaliteit en als daarvoor een kostendrager nodig is, dan kan er iets van verstedelijking plaats vinden. Verdere uitwerking, eventuele nadere begrenzing en praktische invulling vindt primair op initiatief van de gemeente plaats.
049	Maarn Maarsbergen Natuurlijk	Verstedelijking in de kernrandzone moet echt een uitzondering blijven; dus graag strengere regels.	Verstedelijking is niet het doel van een kernrandzone. Doel van de kernrandzone is het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Als het voor versterking van de kwaliteit nodig is om een kostendrager te zoeken, dan is onder voorwaarden verstedelijking mogelijk. De regels zijn daarmee al streng genoeg.
002	Juridisch advies Kallenberg/Stakeholders Oudewater	Er ontbreekt een onderbouwing waarom gemeenten niet zelf invulling kunnen geven aan wonen en werken. Bouwinitiatieven voor particulieren in het landelijk gebied worden niet gefaciliteerd. Waarom mogen er in de kernrandzone tot 2050 maar 50 woningen worden gebouwd en is hier geen korter tijdspad aan gekoppeld? In bijlage XIX staan de mogelijkheden voor uitbreiding van Wonen en Werken. Graag deze lijst elke 4 à 5 jaar evalueren met gemeenten. Verzoek tot een standpunt over regionaal bedrijventerrein tussen Oudewater en A12 en daarmee kleine kernen ontlasten.	Zowel in de Omgevingsvisie als in de algemene toelichting op de Omgevingsverordening is gemotiveerd wat het provinciaal belang is en waarom een bepaald onderwerp op provinciaal niveau wordt opgepakt. De Omgevingswet gaat uit van het beginsel decentraal tenzij. De provincie mag alleen onderwerpen regelen die van provinciaal belang zijn. Een aantal onderwerpen moet de provincie van het rijk regelen in een omgevingsverordening. Bouwinitiatieven worden gefaciliteerd als voldaan wordt aan bepaalde voorwaarden. Niet alles kan overal. Doel van de kernrandzone is het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. De Omgevingsverordening maakt het mogelijk om t.b.v. van de lokale vitaliteit van een kern 50 woningen buiten, maar wel in aansluiting op het stedelijk gebied te bouwen. Die eenmalige uitbreiding moet qua aard en omvang passen bij de kern. Als een gemeente meer woningen wil bouwen, dan kan de locatie ingebracht worden in de regionale programmering wonen en werken. Bijlage XIX: in de regionale programmering wordt samen met regio's en gemeenten gewerkt aan uitvoerbare programma's met voldoende volume voor elke tijdsperiode. De mogelijkheid tot (jaarlijkse) bijstelling geeft de benodigde flexibiliteit: bij stagnatie van het ene plan is het wellicht mogelijk een ander plan te versnellen. De afweging over regionaal bedrijventerrein tussen Oudewater en A12 vindt plaats in het kader van regionaal programmeren.
005	Cumela	Verzoek om verruiming van uitbreiding van functies anders dan wonen (artikel 9.9, lid 1) om andere dan economische redenen, bijv. voor opslag stoffen / goederen in pandig te kunnen uitvoeren. Waarom is in artikel 9.11 functiewijziging alleen mogelijk bij volledige bedrijfsbeëindiging? Maak hier maatwerk mogelijk, bijv. 'koeienstal' in gebruik laten en de 'varkensstal' saneren en gebruik voor stallen loonwerkmaterieel mogelijk maken.	Artikel 9.9: er moet echt sprake zijn van een economische noodzaak: de voortzetting van het niet-agrarische bedrijf moet er van af hangen. Dat is iets anders dan in pandig gebruik maken van opslag van stoffen en goederen. Artikel 9.11: het provinciale beleid is gericht op het bieden van ruimte voor passende nieuwe functies op erven waar de agrarische bedrijfsvoering is gestopt én het bieden van ruimte aan volwaardige agrarische bedrijven. Volwaardige bedrijven kunnen zich ontwikkelen binnen de maximale oppervlakte voor agrarische erven. Passende nieuwe functies kunnen zich ontwikkelen binnen de bestaande oppervlakte van een erf als de agrarische activiteit is gestopt. Combinaties van agrarisch gebruik en andere (stedelijke) functies komen in de praktijk voor, maar in die gevallen dient dat agrarische gebruik wel

			voorop te blijven staan. Vandaar dat de provinciale regels aangeven dat nevengebruik ondergeschikt moet blijven aan de agrarische hoofdfunctie. Indien de nevenfunctie hoofdfunctie wordt, zonder dat de agrarische activiteiten stoppen zal dat ofwel leiden tot een niet volwaardig agrarisch bedrijf of beide functies gaan elkaar in de weg zitten en een ruimtebehoefte creëren die binnen een reguliere oppervlakte van anderhalve hectare niet meer kan functioneren. Dat zal zeker gelden voor een combinatie van agrarisch bedrijf en een loonbedrijf. Vandaar de duidelijke keuze: alleen zelfstandige stedelijke functie als de agrarische activiteiten zijn gestopt. Overigens zijn er in het hele landelijk gebied niet-agrarische nevenactiviteiten mogelijk (zie artikel 8.1). Hieronder vallen geen loonwerkbedrijven. In het hele landelijke gebied zijn niet-agrarische nevenactiviteiten mogelijk (artikel 8.1). In het kader van de gebiedsgerichte aanpak stikstof (en dat wordt onder het nieuwe kabinet waarschijnlijk de transitie van het landelijke gebied) wil de provincie onderzoeken of dergelijke ontwikkelingen onder voorwaarden mogelijk toegestaan kunnen worden als er geen agrarische hoofdfunctie meer is.
037	Mooisticht	Wij zien een groot spanningsveld tussen de cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden en artikel 9.9. lid 1b 'stedelijke functies worden uitgebreid met maximaal 20% van de bebouwingsmogelijkheden'. Liever zien we kwalitatieve normen. In artikel 9.14 biedt de provincie de mogelijkheid voor een eenmalige uitbreiding tot 50 woningen. Kwaliteitseisen omtrent cultuurhistorie, landschap en natuur ontbreken in deze voorwaarden. Dit geldt ook in artikel 9.15 en artikel 9.16.	Op een bepaalde locatie kunnen meerdere regels uit de Omgevingsverordening van toepassing zijn, zoals bijv. de regels m.b.t. cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden. Daarom hoeven de voorwaarden uit deze regels niet toegevoegd te worden aan bijv. de artikelen 9.9 en 9.14. Artikel 9.9 maakt het mogelijk dat bestaande stedelijke functies onder voorwaarden beperkt kunnen uitbreiden. De toename van de invloed die de wijziging in stedelijke functies heeft op de omgeving moet, in het kader van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (voorheen een goede ruimtelijke ordening) aan locaties, breed worden beoordeeld. Het resultaat van die brede beoordeling moet zijn dat de ruimtelijke impact op de omgeving vermindert of op zijn minst gelijk blijft.
017	Bewonersgroep Weidezicht Westbroek	In artikel 9.1 staat het oogmerk voor het landelijk gebied. Toch staat artikel 9.11 veel toe.	Artikel 9.11 maakt stedelijke functies mogelijk na beëindiging van het agrarisch gebruik. Hoofregel is dat ten minste 50% van de bedrijfsgebouwen wordt gesloopt. Doel is om sloop en zinvol hergebruik te bevorderen van bedrijfsgebouwen die hun agrarische gebruiksfunctie hebben verloren.
044	Gem. St. Vecht	Voor agrarisch bedrijven gelden veel voorwaarden en uitbreiding is zeer beperkt mogelijk. Artikelen 9.11, 9.12 en 9.13 geven beperkte mogelijkheden voor functiewijziging. Bijv. de voorwaarde: het bouwperceel is niet optimaal gesitueerd en uitgerust voor de grondgebonden landbouw. Dit geeft belemmering voor functiewijziging als het perceel wel geschikt is voor landbouw, maar er desondanks redenen zijn om dit alsnog om te zetten. Gezien de problematiek rondom (het stoppen van) veehouderijen, is het verzoek om deze voorwaarden te wijzigen. En wat betekent: dat de omliggende agrarische bedrijven niet in hun bedrijfsvoering worden belemmerd?" Hoe verhoudt het starten van een landwinkel zich tot artikel 9.20 over detailhandel?	Artikelen 9.11 t/m 9.13: doel van deze artikelen is om sloop en zinvol hergebruik te bevorderen van bedrijfsgebouwen die hun agrarische gebruiksfunctie hebben verloren. Wanneer het bouwperceel optimaal gesitueerd (gelegen) en uitgerust is voor de grondgebonden landbouw, dan blijft dat perceel in principe behouden voor de agrarische sector. Gemeenten kunnen bij GS een ontheffing van de instructieregel aanvragen. Deze is bedoeld voor situaties waarbij de uitoefening van een taak of bevoegdheid onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat met de regel wordt gediend. Daarvan kan sprake zijn als ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving redelijkerwijs niet waren te voorzien. De omliggende agrarische bedrijven moeten hun bedrijfsvoering voort kunnen blijven zetten. Landwinkel: doel van artikel 9.20 is onder meer beoogde leegstand in "Bestaand winkelgebied" te voorkomen. Detailhandel valt onder de definitie "verstedelijking". Niet-agrarische nevenactiviteiten vallen niet onder de definitie van "verstedelijking" en zijn dus in het landelijk gebied onder voorwaarden mogelijk. Voor niet-agrarische nevenactiviteiten moet ruimte worden gevonden binnen het bestaande bouwvlak. Nevenactiviteiten moeten ruimtelijk ondergeschikt blijven aan de agrarische activiteiten. Voorkomen moet worden dat de nevenactiviteit hoofdactiviteit wordt, zonder dat voldaan

			wordt aan de sloopverplichting die van toepassing is bij de bedrijfsvestiging na beëindiging van de agrarische activiteiten. Als een landwinkel voldoet aan de voorwaarden van artikel 8.1, vierde lid, dan is een landwinkel toegestaan.
011	Werkgroep Natuurlijk Zeist-West	Bij de ruimte-voor-ruimte regeling (artikel 9.13) minimaal 1000 m2 als ondergrens handhaven.	Om het gebruik van de Ruimte-voor-ruimteregeling te stimuleren is de drempel voor het minimum aantal sloopmeters verlaagd van 1000 m2 naar 750 m2; dit is de IOV doorgevoerd. 750 m2 sluit het meest aan op de vraag, omdat uit inventarisatie is gebleken dat er relatief veel kleine bedrijven in de provincie zijn. Overigens kan een gemeente altijd een hogere ondergrens vastleggen in het omgevingsplan.
		Uitbreiding woningen en bedrijventerreinen in landelijk gebied	
007, 043	U10 Gem. IJsselstein	Artikel 9.14 stelt eisen aan de kernrandzone. Dit maakt uitbreiding niet eenvoudig. Is dit noodzakelijk?	Ja, dat is noodzakelijk. Door de realisatie van een woonwijk ontstaat een nieuwe kernrandzone. De kwaliteit daarvan moet gelijktijdig mee ontwikkeld worden.
017	Bewonersgroep Weidezicht Westbroek	In Bijlage XIX (Wonen en werken) zien wij geen opdracht voor woningen en bedrijventerreinen voor gemeente De Bilt. Klopt deze interpretatie? Woningbouw in Westbroek buiten de rode contour (lees: het stedelijk gebied) is niet wenselijk en onnodig. Verzoek om erop toe te zien dat er geen communicatie met bewoners plaatsvindt, voordat onderbouwd is dat bouwen in stedelijk gebied niet mogelijk is. En de gemeente te wijzen op de verplichting eerst binnenstedelijk te bouwen. Wees terughoudend met 50 woningen bij kleine kernen (hier wordt verwezen naar artikel 9.10). Hoe wordt naar vitaliteit gekeken?	Bijlage XIX: In deze bijlage staan geen aantallen woningen of hectares bedrijventerreinen voor de gemeente De Bilt. Op 5 oktober 2021 hebben GS het Provinciaal Programma Wonen en Werken vastgesteld. Het is een uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie en behandelt afspraken die gemaakt zijn over de regionale programma's wonen en werken voor de regio's U16, Foodvalley (Utrechtse gemeenten) en Amersfoort (Utrechtse gemeenten). Hierin is onderverdeeld naar regio en is per gemeente een programma voor wonen en werken opgenomen. Voor de gemeente De Bilt is geen uitbreidingslocaties opgenomen in het realisatiedeel van het Provinciaal Programma Wonen en Werken . Dit programma wordt jaarlijks geactualiseerd. Bouwen buiten stedelijk gebied: bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen is de "duurzame verstedelijkingsladder" sowieso van toepassing. Dit volgt uit artikel 5.129g van het Bkl: zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand. Een gemeente moet daarmee rekening houden. 50 woningen: het gaat om maatwerk per kern. Om die reden is het ook niet mogelijk om het begrip 'lokale vitaliteit' nader te specificeren. Het is aan gemeenten om een omgevingsplan op grond van artikel 9.14 goed te motiveren. Zie ook hierover de Nota van Beantwoording Interim Omgevingsverordening .
032	St. Milieuzorg Zeist	Groen groeit mee is positief, maar ook in het stedelijk gebied zouden eisen aan groen gesteld moeten worden. En waarom geen Groen groeit mee bij uitbreiding van 50 woningen (artikel 9.14)?	De provincie werkt samen met regiopartners aan de gezamenlijke aanpak voor 'Groen Groeit Mee'. Uitgangspunt is dat het groen meegroeit met de groei van de Utrechtse regio. Het gaat daarbij vooral om (recreatie)groen in de nabijheid van steden en dorpen. Zie ook hierover de Nota van Beantwoording Interim Omgevingsverordening . Artikel 9.14 maakt een eenmalige uitbreiding tot 50 woningen voor lokale vitaliteit van een kern mogelijk. De verplichting tot een evenredige groenontwikkeling geldt niet voor deze locaties. Het gaat om een eenmalige en kleinschalige uitbreiding met zeer beperkte effecten op de groene ruimte.
043	Gem. IJsselstein	Voor vergroting van bedrijventerreinen wordt de verzekering vereist van revitalisering, herstructurering en efficiënter ruimtegebruik van bestaande bedrijventerreinen. Dit is lastig te onderbouwen en heeft gemeente hier niet de hoofdrol in?	Doel is optimaal gebruik van de bestaande ruimte. Dat volgt ook uit de "duurzame verstedelijkingsladder". Dat is een instrument voor efficiënt ruimtegebruik. In het Provinciaal Programma Wonen en Werken worden onder meer afspraken gemaakt over herstructurering, verduurzaming, circulariteit en efficiënt ruimtegebruik op bestaande bedrijventerreinen. In het Kader voor de regionale programmering (PS, 30 september 2020) wordt de verbinding gelegd tussen de opgaven om ruimtewinst te behalen op bestaande bedrijventerreinen (door intensivering en verduurzaming) én de mogelijkheid om nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen. In de PRV zat overigens ook al zo'n soort verplichting. De uitleg van nieuwe bedrijventerreinen kan alleen plaatsvinden als er door

			intensivering en verduurzaming ook ruimtewinst op bestaande bedrijventerreinen wordt geboekt. De OMU vervult hierin een faciliterende rol. Regionale programmering het Kader voor de regionale programmering bevat de hoofdlijnen van de gezamenlijke regionale programmeringsafspraken van gemeenten en provincie. Zie ook hierover de Nota van Beantwoording Interim Omgevingsverordening .
053	Particulier	De vermelding van Groot Overeem II (3 ha.) in Bijlage XIX van de Ontwerp Omgevingsverordening Provincie Utrecht 2022 dient te worden verwijderd.	Wat betreft Groot Overeem is er met gemeente overleg over het bestemmingsplan en loopt alles om zo snel mogelijk te kunnen gaan beginnen met de aanleg. Verwijderen van deze locatie is daarmee niet aan de orde.
		Stedelijke functies in stedelijk gebied	
003	particulier	Er worden vraagtekens gezet bij de sturing m.b.t. woningbouw. Is het reëel om een minimaal % voor sociale en middensegmentwoningen te eisen bij kleine bouwprojecten?	De provincie vindt het belangrijk dat er voldoende betaalbare nieuwe woningen komen. Hierover worden afspraken met regio's en gemeenten gemaakt in het kader van regionaal programmeren. In het Provinciaal Programma Wonen en Werken is opgenomen dat deze 50% gezien wordt op programmaniveau en naar periode. De 50% wordt niet op planniveau of per jaar gezien te worden. Dat betekent dat niet elk afzonderlijk project aan deze 50% hoeft te voldoen.
002	Juridisch advies Kallenberg/Stakeholders Oudewater	De begrenzing van het stedelijk gebied klopt niet aan de Zuidoostkant van Oudewater. Graag de twee geïsoleerde percelen ten westen van de Laan van Snelrewaard toevoegen aan het stedelijk gebied.	De begrenzing van het stedelijk gebied klopt wel. Het gaat om een klein deel landelijk gebied, grenzend aan het stedelijk gebied, waarop bedrijvigheid plaatsvindt. Het is overwegend landelijk gebied. De gemeente heeft de provincie niet gevraagd om de begrenzing aan te passen. De gemeente krijgt aan de andere kant in het Provinciaal Programma Wonen en Werken extra ruimte voor uitbreiding.
022	Gem. Vijfheerenlanden	Aanpassing van het stedelijk gebied bij Leerdam. Het mogelijke transformatiegebied 'Dekkershagen' (een deel van het bedrijventerrein de Hagen) in Vianen graag op de kaart opnemen. Dit gebied is reeds in de bedrijventerreinvisie van Vianen in 2015 aangeduid als te transformeren zone naar een gemengd wonen/werken gebied.	De locatie Dekkershagen is nog niet getransformeerd. Het Integraal Ruimtelijk Perspectief – U10 (IRP) voorziet in een mogelijkheid tot het ontwikkelen van een regionaal terrein ten zuiden van het bestaande bedrijventerrein Gaasperwaard. De lokale besluitvorming over het IRP is ten tijde van opstellen deze Nota nog niet afgerond (waarschijnlijk december 2021).
025	TenneT	Uitbreidingen van bedrijventerreinen en woningen zijn vaak niet mogelijk zonder uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur. Voeg een regel toe dat uitbreiding niet wordt toegestaan zonder afstemming of dat deze uitbreiding ook (tijdig) op het net kan worden gefaciliteerd.	Uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur kan nodig zijn bij uitbreidingen van bedrijventerreinen en woningen die gebouwd worden. Wanneer een gemeente een uitbreiding mogelijk maakt, moet zij de nodige kennis omtrent de relevante feiten en af te wegen belangen betrekken. Daarom is een regel toevoegen aan de Omgevingsverordening niet nodig.
023	Gem. Woerden	De regels voor detailhandel zijn te strak en geven geen ruimte voor maatwerk bijv. bij perifere volumineuze detailhandel. Oppervlakteneutrale verplaatsing, aantoonbare behoefte en ruimte in de regio passen niet bij het lokale maatwerk dat de gemeente wil leveren. De regels zijn te star en meebewegen met de samenleving is zo niet mogelijk.	De regels voor detailhandel bieden ruimte voor maatwerk. Artikel 9.20, lid 1, onder d, maakt oppervlakteneutrale verplaatsing van volumineuze detailhandel ("goede meters voor slechte meters") mogelijk die noodzakelijk is vanuit het oogpunt van hinder, veiligheid, verkeersaantrekkende werking of het maatschappelijk functioneren van het gebied en onder de voorwaarde dat de bouwvlakken van de te verplaatsen detailhandel een andere functie krijgen.
007, 024 043	U10 Gem. Oudewater Gem. IJsselstein	Door nieuwe solitaire detailhandelsvestigingen mogen geen negatieve gevolgen ontstaan. "Geen" moet aangepast worden naar "niet of nauwelijks". Leegstand in winkelmeters en kantoren willen gemeenten net als de provincie voorkomen en het landelijk gebied is belangrijk. Waarom dan geen flexibele instructieregels (artikelen 9.2, 9.19 en 9.20) met als eis de motivering van de 'Ladder duurzame verstedelijking'? Behoeft aan winkels/-gebieden zou onder lokale afwegingsbevoegdheid moeten vallen. Het vragen van aantoonbare	Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen is de "duurzame verstedelijkingsladder" sowieso van toepassing. Verstedelijking dient bij voorkeur plaats te vinden in het stedelijk gebied. Dit om de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied te behouden. Artikel 9.19 (kantoren) is een voortzetting van de regeling uit de PRV en de IOV. Dit geldt ook voor artikel 9.20 (detailhandel). Met dit artikel wordt mede beoogd leegstand in "Bestaand winkelgebied" te voorkomen vanwege de negatieve effecten die dat heeft voor de kwaliteit van de leefomgeving. Het behoud van een goede retailstructuur richt zich op de nabijheid en bereikbaarheid van goede voorzieningen. Bestaande winkelgebieden moeten daarom worden behouden en versterkt.

		behoefte, oppervlakteneutrale verplaatsing en of er in de regio geen andere vestigingsmogelijkheden zijn (artikel 9.20 lid c en d) zijn in de praktijk eisen die niet realistisch zijn. Laat gemeenten onderbouwen waarom een plan kan leiden tot structuurversterking en voer daar een inhoudelijk toets op uit. Heb daarbij vertrouwen in gemeenten, geef ruimte aan lokale afwegingen en doe recht aan het door u zelf gehanteerde principe 'decentraal, tenzij'.	Voor beide artikelen geldt dat leegstand, verpaupering en onderminning voorkomen moet worden. Dit om de leefkwaliteit van steden en dorpen te behouden. Alle bestaande regels zijn op nut en noodzaak gecontroleerd volgens het afwegingskader Omgevingsverordening (vastgesteld in het Koersdocument door PS, december 2018). Dit afwegingskader is zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken met gemeenten en waterschappen. Uit toepassing van het afwegingskader volgt "provinciaal wat moet" en dat heeft geresulteerd in beide artikelen. Het detailhandelbeleid is er onder andere op gericht om winkels te clusteren in 'Bestaand winkelgebied' en niet te verspreiden. Detailhandel buiten bestaand winkelgebied is alleen onder voorwaarden mogelijk. Verplaatsing van dezelfde omvang is mogelijk.
042	Gem. Utrecht	Schuifruimte van artikel 9.19 lid 5 biedt niet de gewenste flexibiliteit voor Papendorp. met name omdat de verplaatsing van plan-capaciteit voor zelfstandige kantoren naar een nieuwe locatie met het wegbestemmen van die plancapaciteit op de oude locatie in één bestemmingsplan geregeld moeten worden (voor de uitgebreide uiteenzetting zie paragraaf 2 Bijlage nadere toelichting aanvullende zienswijze). Wij weten echter nog niet waar die plancapaciteit moet landen en willen op dat punt dan ook flexibiliteit. Bij bestemmingsplanwijzigingen verdwijnt de mogelijkheid voor het verplaatsen of elders inzetten van bestaande kantorencapaciteit. Verzoek om de regels aan te passen zodat kantorenmetrages niet verdwijnen.	Zowel in het gebied van de Reductielocatie als ook in Gebiedstransformatie of herstructurering kan geschoven worden met "kantoormeters". De verplaatsing van plancapaciteit moet gelijktijdig plaatsvinden. Nu de gemeente nog niet weet waar die plancapaciteit moet landen, treedt de provincie graag in overleg met de gemeente om tot een goede oplossing te komen. Een oplossing voor de korte termijn is het aanvragen van een ontheffing van de instructieregel m.b.t. de gelijktijdigheid. Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. Daarbij kan ook een overzicht van de te schrappen plancapaciteit opgenomen worden die dan op een later moment gebruikt kan worden (en niet als nieuwvestiging wordt aangemerkt). Het overleg met de gemeente kan ertoe leiden dat de regels op dit punt aangepast moeten worden. Als dat het geval is, dan wordt dat meegenomen in de eerste herziening van de Omgevingsverordening (eind 2022).
052	Gem. De Bilt	De regiefunctie van de provincie in het stedelijk gebied via het programma Wonen en Werken (artikelen 9.17 en 9.18) zou onder een bepaalde omvang niet moeten gelden. Kleine projecten worden hierdoor vertraagd.	Het is niet de intentie dat plannen door het Provinciaal Programma Wonen en Werken vertraagd worden. Ook kleine projecten kunnen provinciale belangen raken. Dat is de reden waarom ook kleinere projecten zijn opgenomen in het Provinciaal Programma Wonen en Werken. Het detailniveau is noodzakelijk om de totale omvang van het programma te kunnen borgen. In dit provinciale programma zijn de binnenstedelijke locaties over het algemeen niet afzonderlijk opgenomen, dat geeft al de nodige flexibiliteit. Voorts is in het programma in paragraaf 2.1 aangegeven dat de regionale programma's voor wat betreft binnenstedelijke locaties niet limitatief is: ook andere binnenstedelijke plannen kunnen worden ontwikkeld. Met deze flexibiliteit is tegemoetgekomen aan de zienswijze.
		Recreëren	
011, 032	Werkgroep Natuurlijk Zeist-West, St. Milieuzorg Zeist	(011, 032): Aanleg en het bieden van recreatie(voorzieningen) moet ook worden getoetst aan de aanwezige natuur, landschaps- en cultuurhistorische waarden. (011): Intensieve recreatie en gemotoriseerde recreatie moeten worden uitgesloten in de definitie van recreatiezone om hinder voor natuur en recreanten en schade aan landschap en cultuurhistorie te voorkomen. Recreatiezones zijn stedelijk ontwikkelingen en horen niet het landelijk gebied. Ook voor recreatiezones moet gelden "Groen groeit mee". Het gebied ten zuiden van de Zeister Grift moet tot het landelijk gebied worden gerekend. Hier geen woningbouw en intensieve	Op een bepaalde locatie kunnen meerdere regels uit de IOV van toepassing zijn, zoals bijv. de regels m.b.t. het natuurnetwerk Nederland, landschap en cultuurhistorie. Om die reden is het niet nodig om toetsing van natuurwaarden toe te voegen aan andere artikelen. Recreatiezones zijn geen stedelijke ontwikkelingen. Recreatiezone is als volgt gedefinieerd: zone gelegen in het landelijk gebied van de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort waarin vooral het recreatieve gebruik wordt gestimuleerd. Het gaat om bovenlokale dagrecreatievoorzieningen, deze kunnen zowel gericht zijn op extensief als op intensief gebruik. De kerngedachte van Groen groeit mee is dat recreatie, natuur, biodiversiteit en duurzame landbouw mee moeten groeien met de demografische, ruimtelijke en economische ontwikkelingen in de provincie Utrecht.

		recreatie toestaan. Geen recreatiezone en evenementen hier op kaart, dus graag aanpassen. (032): Meer zonering in recreatie, zodat natuurgebieden niet overlopen worden.	Zeister Grift: De recreatiezone ligt in het landelijk gebied. Het is niet zo dat de recreatiezone (zonder rem) volgebouwd kan worden. Verstedelijking is onder voorwaarden mogelijk binnen de recreatiezone, gerelateerd aan of ter bekostiging van de recreatiefunctie. Daarvoor moet onder meer een integrale visie en een beeldkwaliteitsparagraaf gemaakt worden. Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing op welke wijze de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd. Meer zonering in recreatie is niet aan de orde. Zo'n uitwerking op gebiedsniveau kan door gemeenten opgepakt worden en desgewenst in omgevingsplannen opgenomen worden.
044	Gem. St. Vecht	Hoe verhoudt artikel 9.6 zich tot de pilot Vakantieparken en Jachthavens? Graag een algemene regel om af te kunnen wijken van regels.	In de pilotprojecten wordt onderzocht welke vernieuwingen wenselijk en haalbaar zijn om de verblijfsrecreatie een kwaliteitsimpuls te geven. De pilotprojecten gaan, zo is de verwachting, waardevolle informatie opleveren die gebruikt kan worden bij de visievorming voor de vitalisering van de vakantieparken en jachthavens in de provincie. Deze informatie kan leiden tot instrumentarium of kan dienen als basis voor aangepaste regelgeving. De pilots maken onderdeel uit van een grotere aanpak . De verwachting is dat de verkenning en het kennisonderzoek medio 2022 zijn afgerond. De conclusies van dit onderzoek kunnen leiden tot aanpassingsvoorstellen voor de regels in de Omgevingsverordening. Zolang de Omgevingsverordening niet is gewijzigd n.a.v. de uitkomsten van de pilotprojecten, moet voldaan worden aan de regels van artikel 9.6 (Instructieregel woning, woonschip en woonark in landelijk gebied). Mocht het in voorkomende gevallen nodig zijn, dan kan de gemeente een ontheffing van een instructieregel bij GS vragen (zie artikel 1.5). De algemene regel is dus al opgenomen in de Omgevingsverordening.
		Stiltegebied	
021	Particulier	De landgoederen Het Kombos en Het Blauwe Huis intekenen als stille kern.	De grenzen van het stiltegebied worden bepaald door het geluid dat afkomstig is van de wegen, spoorlijnen, en bedrijvigheid. De geluidsbelasting in het landgoed de Kombos en het blauwe huis is te hoog. Om deze reden is het niet aangewezen als stiltegebied.
026	KNJV (jagersvereniging)	In artikel 9.31 is een specifieke zorgplicht opgenomen voor stiltegebieden. Dit strookt niet met de activiteiten die op het eigendomsrecht zijn gestoeld en van oudsher plaatsvinden, zoals landbouw, bosbouw, jacht, schadebestrijding en populatiebeheer. Dit is bestaand agrarisch gebruik. Voorgesteld wordt om artikel 9.30 lid 2 sub a toe te voegen: (...) waaronder begrepen de uitoefening van jacht, schadebestrijding en populatiebeheer. In artikel 9.31 moet expliciet aangegeven worden dat de specifieke zorgplicht niet geldt voor activiteiten met betrekking tot landbouw, bosbouw, jacht, schadebestrijding en populatiebeheer. In artikel 9.31 wordt niet verwezen naar de uitzonderingen op de zorgplicht zoals die in lid 2 van artikel 9.30 zijn genoemd. In artikel 9.32 is voor jacht, populatiebeheer en schadebestrijding geen uitzonderling opgenomen voor het gebruik van het geweer bij activiteiten die zien op jacht, schadebestrijding en populatiebeheer. Dat geldt ook bij het populatiebeheer en de bestrijding van ganzenschade waarbij gebruik gemaakt wordt van elektronische en akoestische	In artikel 9.32 zijn vergunningplichten opgenomen voor activiteiten binnen stiltegebieden die storende geluiden kunnen produceren. Dit geldt niet voor het gebruik van een vuurwapen (...) in de uitoefening van functie. Dit is geregeld in artikel 9.32 onder i. In de toelichting op artikel 9.32 onder i is opgenomen: de jacht is grotendeels uitgezonderd van het verbod in dit artikel. Jagen door de fauna- of wildebeheereenheid valt onder de uitzondering voor het beheer van het gebied. Jagen in het kader van de schadebestrijding door dieren valt onder de uitzondering voor land- en tuinbouw. Jacht in een stiltegebied wordt beschouwd als een in een bepaald gebied passende beheersactiviteit. Wijziging van artikel 9.30 is dus niet nodig. Een verwijzing in artikel 9.31 naar artikel 9.30 lid 2 is niet nodig omdat de regels niet van toepassing zijn op de activiteiten genoemd in lid 2.

		lokmiddelen, die natuurlijke geluiden van ganzen nabootsen. Dit zou buiten de verbodsbepaling moeten vallen.	
055	Particulier	Geen vuurwerkverbod in stiltegebieden. Door verkeersbewegingen is er meer geluid. Deze gebieden zijn achterhaald.	De provincie heeft als wettelijke taak stiltegebieden aan te wijzen en de aanwezige rust in stiltegebieden te beschermen. In de IOV is nog een uitzondering opgenomen voor het gebruik van consumentenvuurwerk. Inmiddels wordt op landelijk niveau discussie gevoerd over het gebruik van consumentenvuurwerk. Vanuit het oogpunt het garanderen van rust, ook gedurende de jaarwisseling, is nu een vuurwerkverbod in de stille kern opgenomen. Zie verder onder "Uitvoering Motie 30 ".
		Ambtshalve wijzigingen H9	
		Artikel 9.32 lid I betekent dat voor alle activiteiten met een toestel een omgevingsvergunning gevraagd moet worden. Dit is niet zo bedoeld, daarom wordt er een ondergrens toegevoegd. Voor het gebruik van elk toestel, denk aan een radiografisch bestuurbare speelgoedauto(otje) zou volgens deze regel een vergunningsaanvraag gedaan moeten worden. Dat past niet bij de intentie van het oogmerk Stiltegebied.	Aanpassing verordening: Aan artikel 9.32 onder I wordt toegevoegd: ..."tenzij het geluidsniveau op een afstand van 50 meter van de activiteit minder dan LAeq,1h = 35 dB(A) bedraagt".

10. Uitvoering en procedures

Nr(s).	Indiener(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
041	Particulier	Verzoek om bij artikel 10.2 zelf een adviseur aan te kunnen wijzen i.p.v. GS, omdat er een beroep op nadeelcompensatie gedaan kan worden.	Het is aan GS om één of meerdere onafhankelijke adviseurs aan te wijzen die ter zake deskundig zijn. Degene die nadeelcompensatie aanvraagt, wordt in de gelegenheid gesteld om de adviseur "te wraken". Daar moet een goede reden voor zijn, bijv. dat de adviseur niet onafhankelijk zou zijn of dat de adviseur betrokken is geweest bij de totstandkoming van het schadeveroorzakende besluit. De aanvragers van nadeelcompensatie kunnen uiteraard altijd eigen adviseurs inschakelen die kunnen helpen met de aanvraag en tot schadevergoeding en afhandeling daarvan.
		Ambtshalve wijzigingen H10	
		Per abuis is het tweede lid van artikel 10.2i van de IOV niet overgenomen in artikel 10.16 van het ontwerp van de Omgevingsverordening. Dit tweede lid wordt alsnog toegevoegd.	Aanpassing verordening: Aan artikel 10.16 wordt na het eerste lid een nieuw lid toegevoegd, luidende: "In afwijking van het eerste lid geldt voor agrarische bedrijven dat uiterlijk binnen twee jaar na 5 maart 2013, de inwerkingtredingsdatum van de Provinciale Ruimtelijke Verordening, Provincie Utrecht 2013, een omgevingsplan moet zijn vastgesteld met in achtneming van artikel 8.1 Instructieregel agrarisch bedrijf, leden 2 en 3, artikel 8.2 Instructieregel landbouwontwikkelingsgebied, artikel 8.3 Instructieregel landbouwstabiliseringsgebied, Voor agrarische bedrijven die zijn gelegen in gebieden die in de Provinciale Ruimtelijke Verordening provincie Utrecht 2013 waren aangemerkt als landbouwontwikkelingsgebied of als verwevingsgebied geldt, dat binnen twee jaar na de inwerkingtredingsdatum van deze regeling een bestemmingsplan moet zijn vastgesteld met inachtneming van artikel 8.1 Instructieregel agrarisch bedrijf, leden 2 en 3, artikel 8.2 Instructieregel landbouwontwikkelingsgebied en artikel 8.3 Instructieregel landbouwstabiliseringsgebied." Het tweede en derde lid worden vernummerd naar derde en resp. vierde lid.
		Onjuistheid in artikel 10.20 Overgangsrecht aanlegplaats en insteekhaven: het overgangsrecht geldt voor alle insteekhavens van voor 1 januari 2004.	Aanpassing verordening: in het tweede lid van artikel 10.30 worden de woorden "en die niet voldoen aan de criteria genoemd in artikel 2.43" geschrapt.

11. Uitvoering Motie 30 Neem bescherming stiltegebied serieus

Uitvoering Motie 30 Neem bescherming stiltegebied serieus: aanleiding en uitkomst overleg gemeenten			
Bij de behandeling van de IOV in PS is de Motie "neem bescherming stiltegebieden serieus" aangenomen. Deze vroeg GS om in overleg te gaan met de Utrechtse gemeenten met als doel het schrappen van de uitzondering in de Omgevingsverordening voor het afsteken van vuurwerk binnen 50 m van de woningen (binnen een stiltegebied) op oudejaarsnacht. Een statenbrief met informatie over de voortgang van de stiltegebieden is naar PS gestuurd. Het gros van de gemeenten blijkt na een rondgang geen bezwaar te hebben tegen het opnemen van een algehele verbodsbepaling in de stille kern. De uitzonderingsbepaling voor gebieden in de stille kern is geschrapt. Een algeheel verbod in de Bufferzone stiltegebied leidt op dit moment tot te grote uitvoeringsproblemen vanwege de hoeveelheid aan woningen en de handhaafbaarheid van een algeheel vuurwerkverbod. Mogelijk komt dit op een later moment alsnog aan bod. Dit voornemen hebben GS separaat aan de bewoners van de stille kern van stiltegebieden kenbaar gemaakt met een zgn. bewonersbrief (zie H 14) met de mogelijkheid om hierover een zienswijze in te dienen. 13 bewoners (particulieren) hebben gereageerd. Deze zijn hieronder met een letter opgenomen. Dit in verband met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).			
Nr(s).	Bewoner(s)	Samenvatting zienswijze	Reactie en voorgestelde aanpassing
a c d f j k	Bewoners	In het stiltegebied is veel lawaai van zwaar vrachtverkeer, zwaar landbouwverkeer, motorrijders, militaire oefeningen met helikopters en straaljagers, en geluidsoverlast van een bedrijven op een steenworp afstand. Dit alles geeft meer verstoring dan het kleine beetje vuurwerk gedurende de jaarwisseling.	Zwaar vrachtverkeer en motorrijders: binnen stiltegebieden liggen alleen wegen met lage intensiteiten. Hierop zullen ook vrachtwagens en motorrijders rijden. Het betreffen openbare wegen waarop de verkeerswetgeving van toepassing is. Landbouwverkeer valt onder gebiedseigen geluiden. Deze zijn toegestaan. Defensieactiviteiten zijn een landelijke aangelegenheid waarvoor op rijksniveau regels zijn gesteld. Deze zijn te vinden in de Regeling beperking geluidhinder luchtvaart . Hierin is onder andere opgenomen (in artikel 4) dat het vliegen boven stiltegebieden zoveel mogelijk vermeden moet worden. De provincie heeft hierin geen bevoegdheden.
b	Bewoner	Onduidelijk is of er wel of geen vuurwerk afgestoken mag worden bij de woning.	Het is deels afhankelijk van de situatie. Als de woning volledig in de Stille kern ligt dan is het voornemen om een verbod in te stellen op het afsteken van vuurwerk tijdens de jaarwisseling (voor de rest van het jaar geldt al een verbod op het afsteken van vuurwerk in de Stille kern). Ligt een deel van de woning in de Bufferzone, dan mag is afsteken van vuurwerk afsteken tijdens de jaarwisseling binnen een straal van 50 meter van de woning mogelijk.
c g	Bewoners	Onduidelijk is wat wordt bedoeld met bufferzones. Zijn er nog andere (luidruchtige) kernen in stiltegebieden?	Een stiltegebied bestaat uit een Stille kern en een Bufferzone. De geluidskwaliteit in de Bufferzone is minder goed dan in de Stille kern. De Bufferzone is bedoeld als "opvanggebied" voor geluid. Er mag geen consumentenvuurwerk afgestoken worden in de Stille kern, wel in de Bufferzone.
c k	Bewoners	Het afsteken van vuurwerk tijdens de jaarwisseling in omliggende dorpen is goed te zien en te horen. Is dit wel toegestaan? Vanaf 2022-2023 is in stiltegebieden wel hinder van vuurwerk elders afgestoken toegestaan, terwijl we zelf geen vuurwerk meer mogen afsteken. Dit duidt op een ongelijke behandeling van de bewoners in het stiltegebied.	De provincie heeft geen bevoegdheden ten aanzien van het afsteken van vuurwerk buiten het aangewezen stiltegebied. Het is aan de gemeente om te bepalen waar in de gemeente vuurwerkvrije zones komen of zijn. Voor een woning gelegen in een stiltegebied gelden in de huidige situatie al aanvullende regels ten opzichte van woningen welke niet zijn gelegen in een stiltegebied.
c e g h i	Bewoners	Gaat ervan uit dat de woning niet in het stiltegebied is gelegen. Kaart is erg klein en onduidelijk	Voor het inzien van de ligging van een woning in een stiltegebied kan op dit moment het beste gebruik gemaakt worden van plannenviewer van de provincie, artikel 9.23 van de Interim omgevingsverordening . De begrenzing van het Stiltegebied in de IOV komt overeen met de aanwijzing van het Stiltegebied uit de Ontwerp Omgevingsverordening. De situering van de woning wijzigt dus niet.

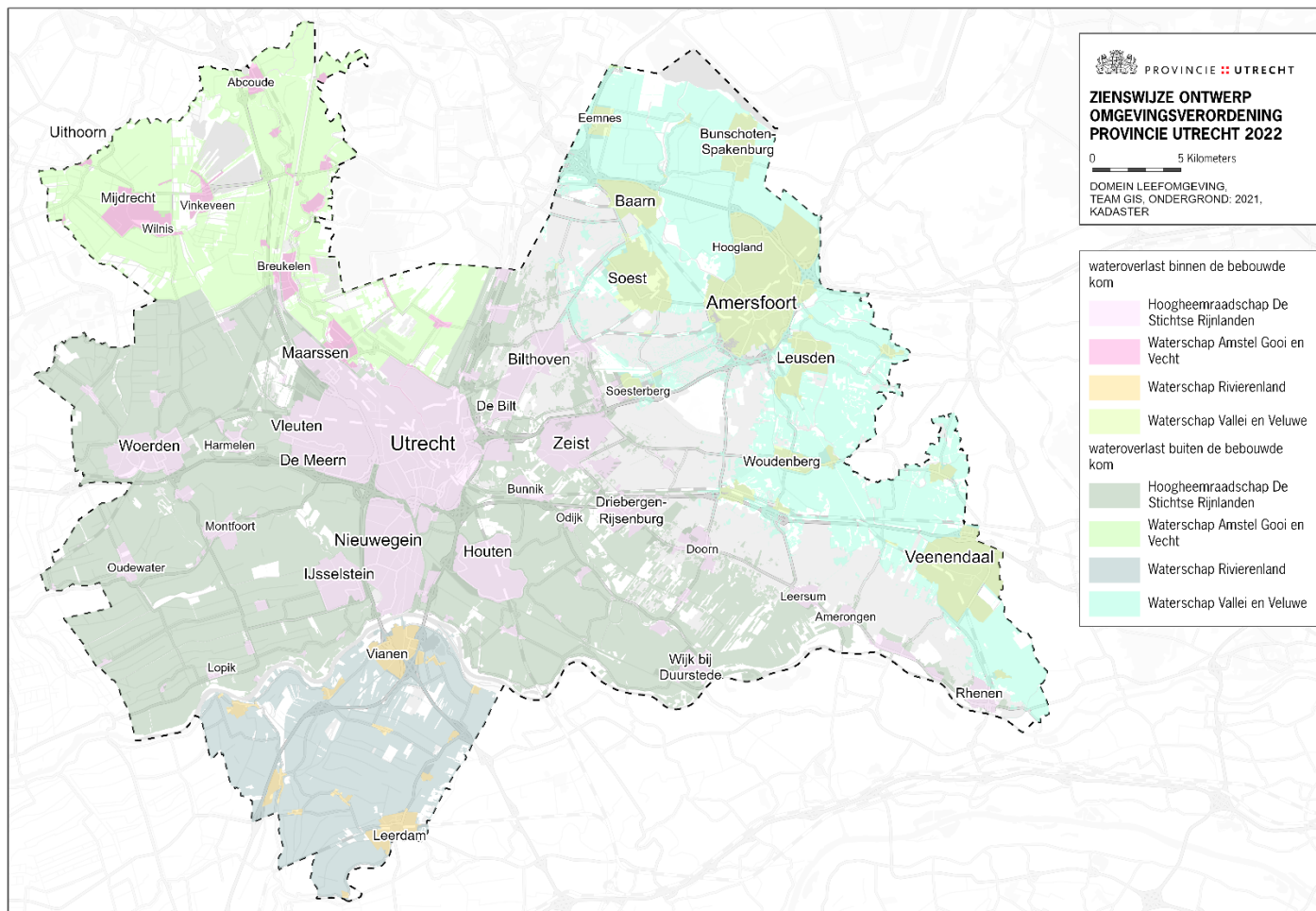
g	Bewoner	Wat betekent een stiltegebied voor andere geluidsbronnen. Wat mag wel en wat mag niet? Bijv. knallen om vogels te verjagen?	Enerzijds is het gebruik van knalapparatuur noodzakelijk om schade aan het gewas te voorkomen. Het behoort bij de zogenoemde gebiedseigen geluiden Deze zijn dus niet sec verboden. Anderzijds kan de gemeente in haar Algemene Plaatselijke Verordening (APV), dan wel als het een onderdeel is van een vergunningplichtige activiteit regels stellen. Hierbij moet dan op basis van de instructieregels rekening worden gehouden met de ligging in een Stiltegebied.
h	Bewoner	Alleen in de bufferzones mag dan nog vuurwerk afgestoken worden binnen 50 meter vanaf de woning. Betekent dit: binnen een straal van 50 meter vanaf de woning? Of buiten een straal van 50 meter vanaf de woning. En als je niet in de bufferzone woont, maar in de stille kern, mag je dan vuurwerk afsteken in de bufferzone?	Woningen gelegen in een Bufferzone mogen tot 50 meter (binnen een straal van 50 meter van de woning) vuurwerk afsteken tijdens de jaarwisseling. In de Bufferzone geldt dat alleen gedurende de jaarwisseling binnen 50 meter van de eigen woning vuurwerk mag worden afgestoken. In een Bufferzone mag tot 50 meter van een woning vuurwerk afgestoken worden tijdens de jaarwisseling.
h j l	Bewoners	Maatregelen zijn prima en willen ons graag hieraan houden. Kunnen een totaalverbod op vuurwerk toejuichen. Het kan een nuttige bijdrage leveren voor de natuur.	Dit is overeenkomstig het voornemen om voor de Stille kern van een stiltegebied een vuurwerkverbod in te stellen tijdens de jaarwisseling.
j	Bewoner	Verzoek om vanwege de veiligheid ook in de Verordening een verbod tot het afsteken van zgn. wensballonnen.	Het oplaten van een wensballon in een Stiltegebied heeft geen impact op de geluidskwaliteit van een Stiltegebied en zal daarom niet worden verboden door de provincie. Het afsteken van een wensballon in algemene zin is een gemeentelijke aangelegenheid. In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kan de gemeenteregels stellen ten aanzien van het gebruik van wensballonnen.
l	Bewoner	Verzocht wordt om in de Verordening gedragsregels op te nemen en op luchtkarten aan te geven waar liever niet gevlogen dient worden door pleziervliegtuigen. Dit in combinatie met voorlichtingscampagnes op vliegveld Hilversum en Lelystad.	Het vliegen boven stiltegebieden door pleziervliegtuigen is een landelijke aangelegenheid. De provincie is alleen bevoegd om het starten en landen van "pleziervliegtuigen" te regelen. In de Omgevingsverordening is hiervoor aangegeven dat dit niet mag in stiltegebieden (zie o.a. afdeling 4.5 van de verordening). Ook het incidenteel starten en landen van pleziervliegtuigen in stiltegebieden is niet toegestaan.
m	Bewoner	Geen vuurwerkverbod in stiltegebieden. Door verkeersbewegingen is er meer geluid. Deze gebieden zijn achterhaald.	De provincie heeft als wettelijke taak stiltegebieden aan te wijzen en de aanwezige rust in een Stiltegebied te beschermen. In de Omgevingsverordening is nog een uitzondering opgenomen voor het gebruik van consumentenvuurwerk. Inmiddels wordt op landelijk niveau discussie gevoerd over het gebruik van consumenten-vuurwerk. Vanuit het oogpunt het garanderen van rust, ook gedurende de jaarwisseling, is nu een vuurwerkverbod in de Stille kern opgenomen.
		Het voorstel van GS aan PS is om consumentenvuurwerk in de Stille kern te verbieden. Voor de Bufferzone van een stiltegebied blijft de uitzondering van artikel 9.32, sub d, onder iii van kracht.	Aanpassing verordening: artikel 9.32, sub d, onder iii wordt als volgt gewijzigd: het gebruik van consumentenvuurwerk in de Bufferzone stiltegebied op een afstand van minder dan 50 meter van het eigen woonhuis, ter gelegenheid van de jaarwisseling gedurende de in het Vuurwerkbesluit aangewezen periode;

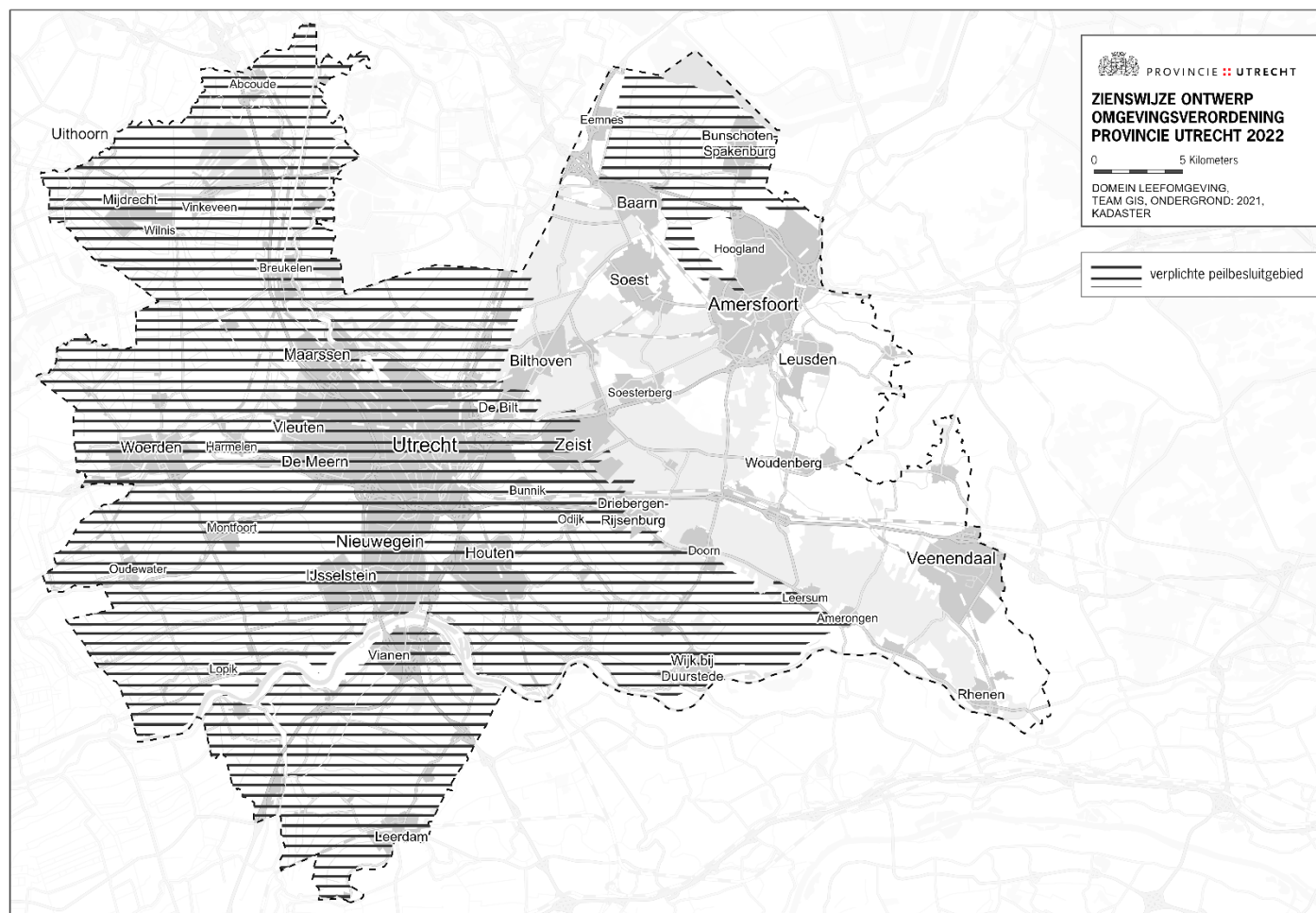
12. Gebruikte afkortingen

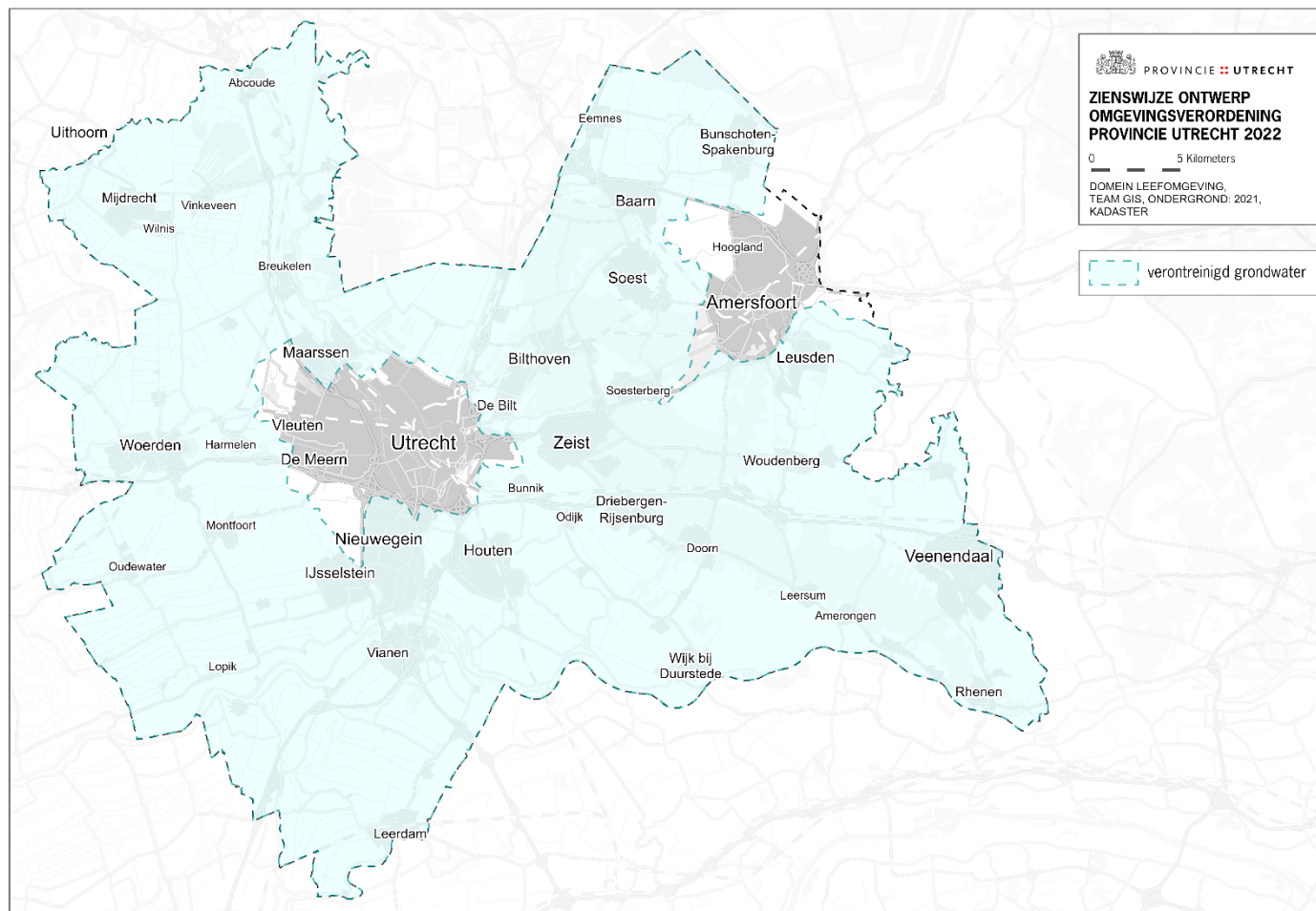
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
Bkl	Besluit kwaliteit leefomgeving
CHS	Cultuurhistorische hoofdstructuur
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
GS	Gedeputeerde staten
HOV	hoogwaardig openbaar vervoer
IOV	Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht
NNN	Natuurnetwerk Nederland
PRS	Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie, provincie Utrecht
PRV	Provinciale Ruimtelijke Verordening, provincie Utrecht
PS	Provinciale staten
Wbe	Wildbeheereenheid
Wnb	Wet natuurbescherming

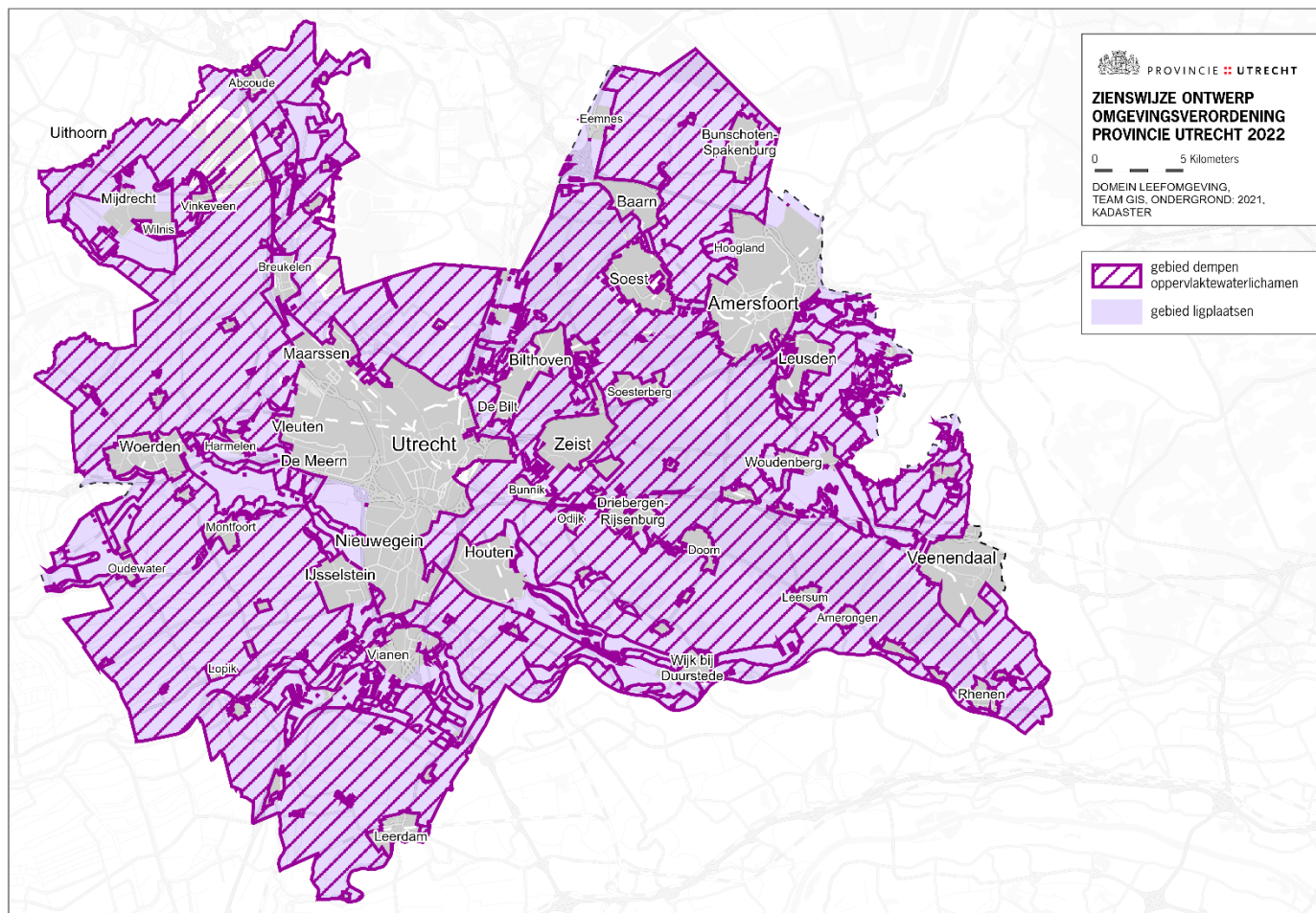
13. Kaartbijlage met kaartaanpassingen

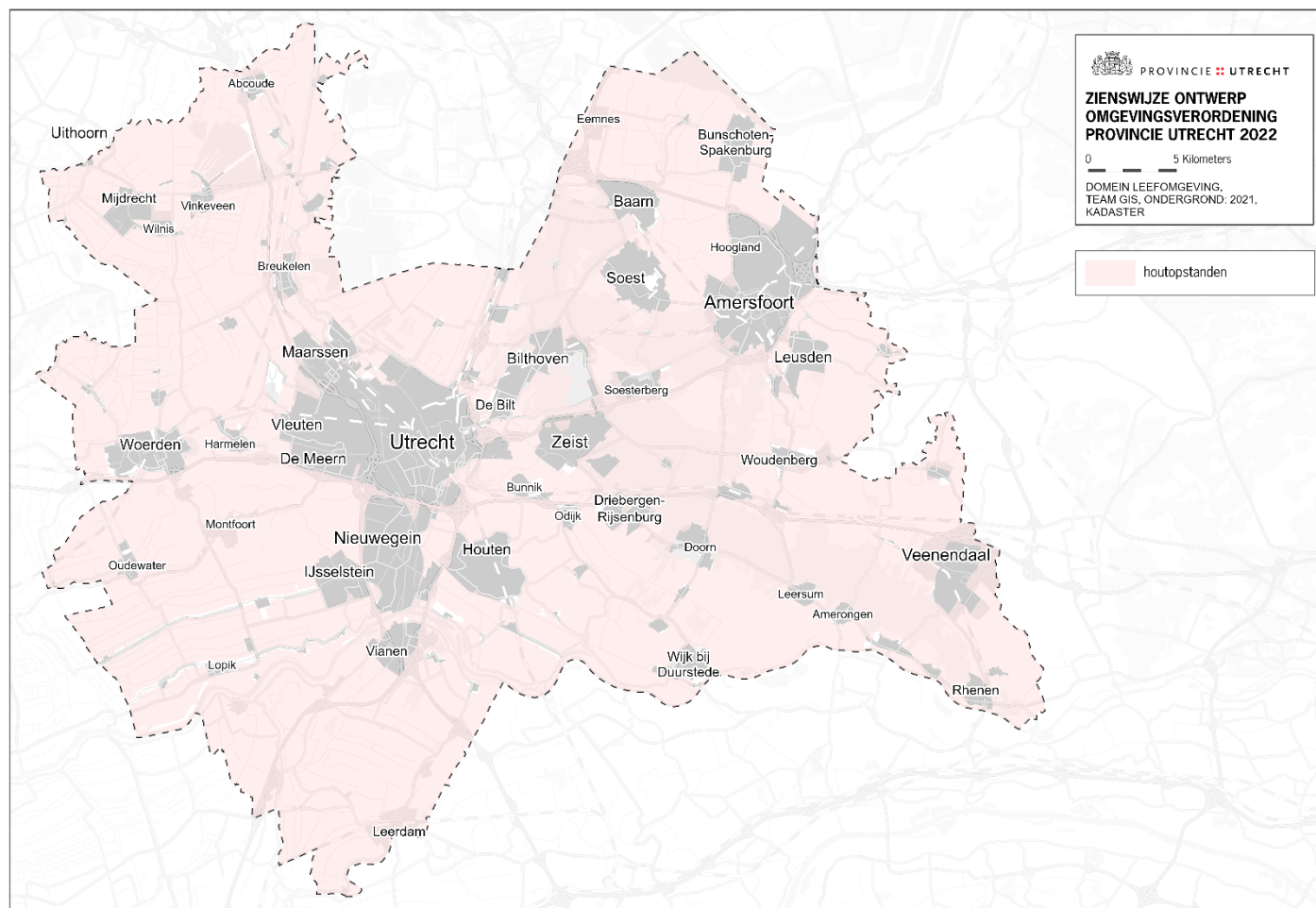
De kaartaanpassingen ten opzichte van de Ontwerp Omgevingsverordening zijn hieronder weergegeven.

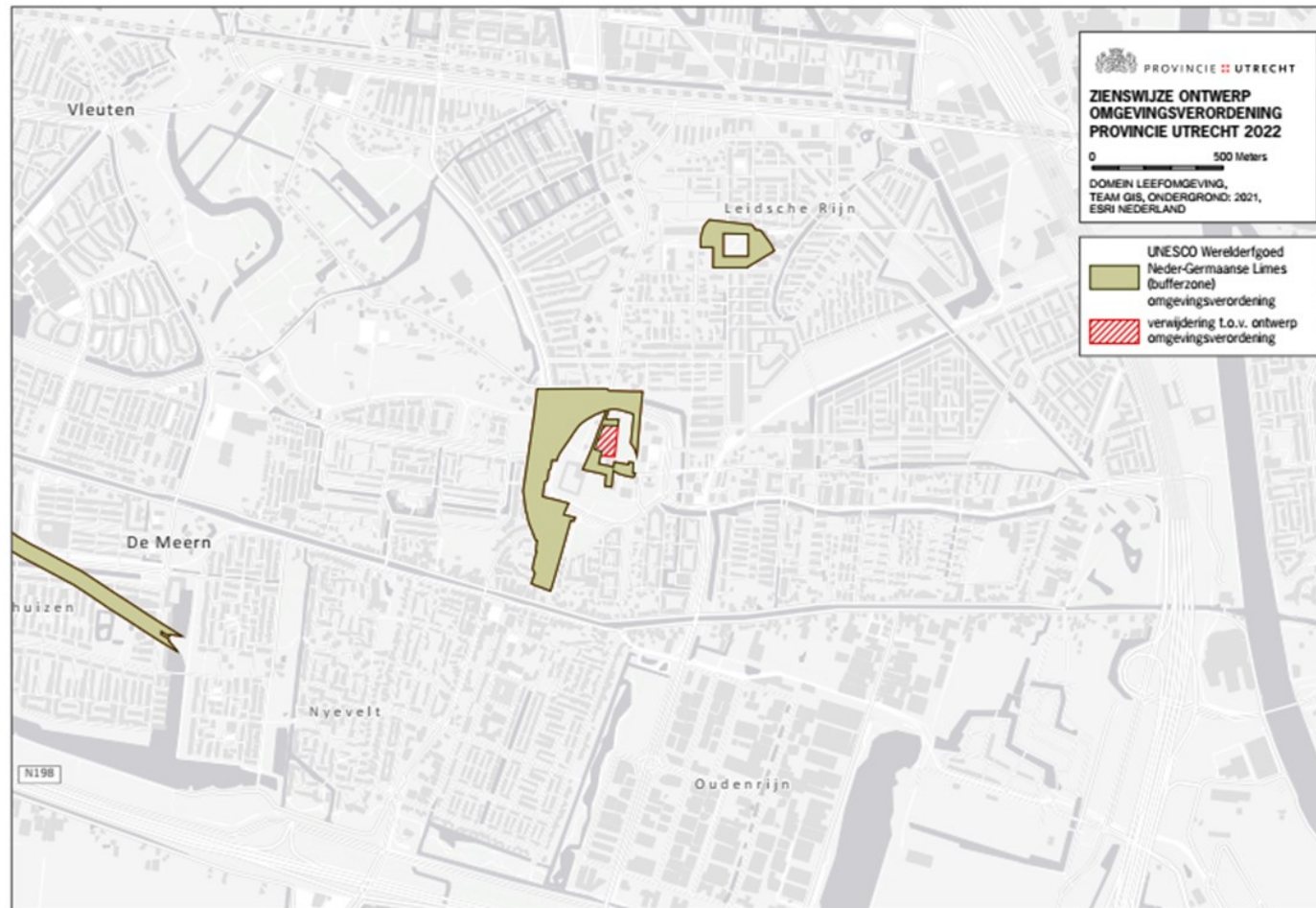

Het rijksmonument bij Hoge Woerd (Utrecht) in het gebied 'UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)' is van de kaart gehaald; zie ingezoomde kaart.

14. Bewonersbrief Vuurwerk en stitegebieden

PROVINCIE :: UTRECHT

DATUM	24-06-2021	TEAM	Milieu
NUMMER	8227BBBE	REFERENTIE	
UW BRIEF VAN		DOORKIESNUMMER	
UW NUMMER		E-MAILADRES	omgevingswet@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Kaartje	ONDERWERP	Vuurwerk en stiltegebieden

Aan de bewoner(s) van dit pand,

U woont in de stille kern van een stiltegebied. Om de stille kern ook stil te houden, mag u vanaf de jaarwisseling 2022-2023 geen vuurwerk meer bij uw woning afsteken. Alleen in de bufferzones mag dan nog vuurwerk afgestoken worden binnen 50 meter vanaf de woning (zie kaartje). Voorafgaand en tijdens de aankomende jaarwisseling van 2021-2022 mag u nog wel consumentenvuurwerk binnen 50 meter van uw huis afsteken.

Op verzoek van Provinciale Staten zijn er gesprekken met gemeenten gevoerd op welke manieren het afsteken van vuurwerk verder teruggedrongen kan worden. Provincie Utrecht heeft in overleg met uw gemeente afgesproken dat er voorafgaand aan en tijdens de jaarwisseling geen vuurwerk meer afgestoken mag worden bij huizen in de stille kern van stiltegebieden. Op 22 juni 2021 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht besloten dat zij aan Provinciale Staten gaan voorstellen om dit besluit te nemen. Dit verbod geldt dan ook voor uw woning. Het vuurwerkverbod zal dan vanaf de jaarwisseling 2022-2023 gaan gelden.

Mocht u vragen hebben over dit besluit of het niet eens zijn met het vuurwerkverbod in de stille kern in stiltegebieden tijdens de jaarwisseling, dan kunt u tot en met 12 juli (mondeling of schriftelijk) een zienswijze indienen op de Ontwerp Omgevingsverordening. Heeft u meer tijd nodig voor een zienswijze, laat dat ons dan voor 12 juli weten. Die vindt u op onze website www.provincie-utrecht/loket/ter-inzage. Als u vragen heeft over dit onderwerp kunt u een email sturen naar omgevingswet@provincie-utrecht.nl.

Ik vertrouw erop dat ik u op deze manier voldoende heb geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,

Rob van Muilekom
Gedeputeerde Gezonde Leefomgeving
Provincie Utrecht

Kaartje bij bewonersbrief Vuurwerk en stiltegebieden

